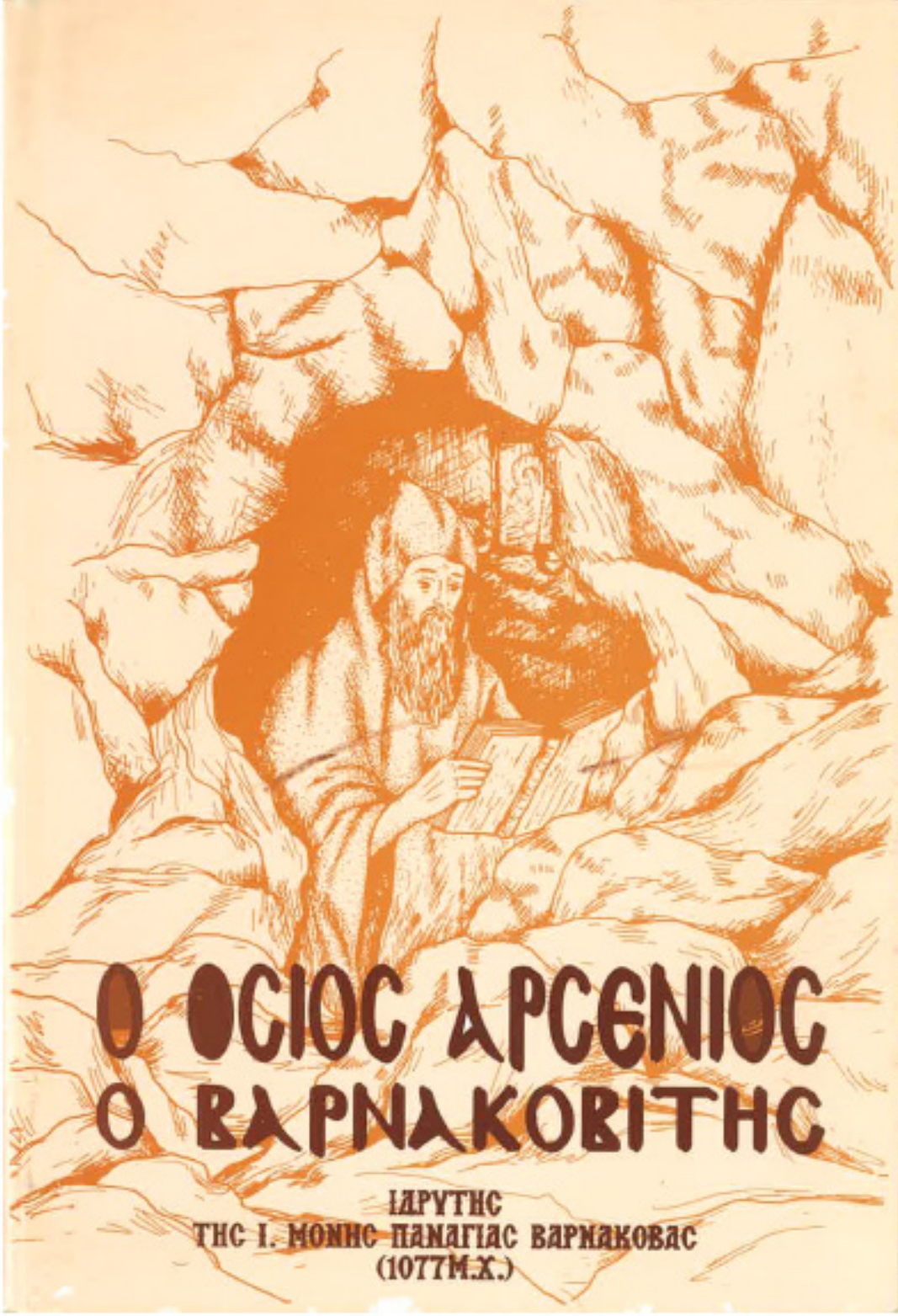

Ο ΟΣΙΟΣ ΑΡΣΕΝΙΟΣ Ο ΒΑΡΝΑΚΟΒΙΤΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ
ΤΗΣ Ι. ΜΟΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΒΑΡΝΑΚΟΒΑΣ
(1077Μ.Χ.)

ΟΣΙΟΣ ΑΡΣΕΝΙΟΣ Ο ΒΑΡΝΑΚΟΒΙΤΗΣ

(ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ)

ΑΘΗΝΑ 1997

© Συγγραφή

Μοναχῆς ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς

Παναγίας Βαρνάκοβας

Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φωκίδος

Εὐπάλιο - Δωρίδος

τ.κ. 33056

Τηλ. 0634 - 51030

ΕΙΚΟΝΑ 18^{ΟΥ} ΑΙΩΝΟΣ ΤΕΜΠΛΕΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ Ι.Μ.ΒΑΡΝΑΚΟΒΑΣ

Μεγαλυνάριον τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου.

Χαίροις Βαρνακόβης Θεῖος φρουρός
καί τῶν μοναζόντων ὁ Προστάτης καί βοηθός·
χαίροις γόνος μέγας τῶν Καρυῶν τῶν πάλαι,
Ἄρσένιε τρισμάκαρ, Χριστοῦ διάκονε.

Στά
τά ο
σέ
σέ
σιή
μέ
μέ

Τό
τή
κα
των
τή

Σέ
έγ
έρ
τί
κ
τή
νό
μ
γ
χ

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΑΡΓΕΝΙΟ ΤΟΝ ΒΑΡΝΑΚΟΒΙΤΗ

* * *

Στά βράχια τ' ανεμόδαρτα
τά συννεφοφιλήμενα,
σέ χρόνους γοργοτέρους
σέ χρόνους περασμένους,
στήν έρημιά, στή σιγαλιά,
μέσ στή βαθεία, ύγρή σπηλιά,
μέ τό Χριστό του ζούσε.

Τό βράχο είχε προσκέφαλο,
τή γύμνια του πορφύρα
καί γιά ποτό εύφραντικό
των όφθαλμών τά δάκρυα
τήν άγιασμενη άλμύρα.

Σάν ή κυψέλη της καρδιάς
έγέμισε με "μέλι",
έρωτησέ Τον τόν Θεόν
τί από κείνον θέλει
κι Έκείνος του έδώρησε
τήν άγια πεθυμία
νά χτίση της Πανάχρονης
μεγάλη Έκκλησιά,
τρανό ένα Μοναστήρι
γιά νά γενή της άρετης
χιλιόχρονο έργασιήρι.

Τῇ φτώχεια του εὐλόγησε
τὸ ἔργο τῶν χειρῶν του
κι ἀνοίξε Θεία ἀγκαλιά
Μεγαλομάτα Παναγιά
στὸν τόπο τὸν δικό του.

Πέρασαν χρόνια καὶ καιροὶ
καλοὶ καιροί,
πού οἱ Κομνηνοί
τῆς Παναγιάς τὸ ἱερόν Παλάτιον
εὐλαβικά ἀγαπήσαν,
πόνου καιροί,
πού Ἑνετοὶ καὶ Τοῦρκοι
τό πατήσαν·
μὰ ἡ Παναγιά πάντα κοντά
κι ἔφερνε πάλι ξαστεριά.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

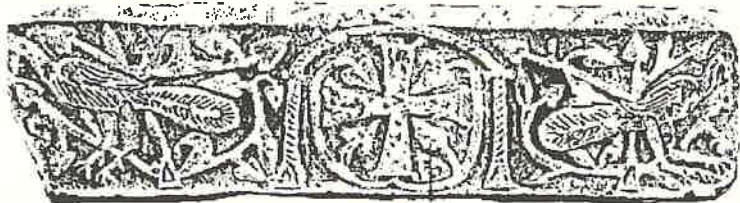
Μέ τήν Εὐλογία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ.κ. Ἀθηναγόρα, προχωρήσαμε στήν συγγραφή "τῆς ὁσιακῆς βιοτῆς" τοῦ ἁγίου Ἀρσενίου τοῦ Βαρνακοβίτου, τοῦ Θεοφόρου πατρός καί ἱδρυτοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Παναγίας τῆς Βαρνακόβης, τήν ὁποία ἱδρυσε τό 1077 μ.Χ.

Τόλμημα τό νά "ψαύει" κανεῖς ζωές ἁγίων μέ ἁγῶνες θαυμαστούς καί πνευματικά ἔργα ἀθάνατα, γνωστά στό πραγματικό βάθος τους μόνον ἀπό τόν καρδιογνώστη Κύριον. Ὅμως ἡ ἀγάπη, ἡ εὐλαβική ἀγάπη πρὸς τόν πρωταρχικό πατέρα τῆς σεβασμίας αὐτῆς ἱερᾶς Μονῆς, ὥθησε στό νά ξεπεραστοῦν οἱ δισταγμοί τῆς ἐπιγνώσεως τῆς ἀναξιότητος καί ἡ ἐλπίδα τῆς Χαριτώσεως διά πρεσβειῶν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῶν πρεσβειῶν τοῦ ἰδίου τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου καί τίς εὐχές τοῦ σεπτοῦ Ἱεράρχου μας, ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ τό Μοναχισμό καί πατρικῶς προστατεύει τούς Μοναχοὺς.

Κι ἐσεῖς, εὐλαβεῖς ἀναγνώστες, εὐχηθῆτε παρακαλοῦμε καί ἡ σημερινή Μοναστική Ἀδελφότης, ν' ἀκολουθήσῃ τά ἁγιασμένα ἵχνη τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου, διακονοῦσα θεαρέστως εἰς τό ἱερόν Μοναστήριον τῆς Ὑπερευλογημένης Δεσποίνης Θεοτόκου καί Ἀειπαρθένου Μαρίας.

Ἡ Μοναστική Ἀδελφότης
τῆς Ἱ. Μονῆς Παναγίας
Βαρνακόβης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἐννέα αἰῶνες καί πλέον (ἀπό τό 1077 μ.Χ.) στόν εὐλογημένο αὐτόν τόπο πού ὀρθώνεται ἀνίκητο ἀπό τό χρόνο τό μεγαλόπρεπο Μοναστήρι τῆς Παναγίας τῆς Βαρνάκοβας, συντελεῖται ἕνα μυστήριο Χάριτος. Ἡ Χάρις πού ἐδόθη παρά τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ διά τῆς Θεοτόκου, μεσιτείας καί τοῦ Ὁσιωτάτου Μοναχοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Ἱ. Μονῆς, ἀγίου Ἀρσενίου τοῦ Βαρνακοβίτου.

Ὅπως τό ὀξυγόνο, ἐνῶ πληροῖ τά πάντα, δέν γίνεται ἀντιληπτό παρά μόνον ἀπό τό θαυμάσιο ἀποτέλεσμα ὑπάρξεως ζωῆς καί ὁμορφιάς, ἔτσι καί ἡ Χάρις, τό Θεϊκό αὐτό ὀξυγόνο τῆς Θείας ἀγάπης, χωρίς νά γίνεται αἰσθητά ἀντιληπτή, πληροῖ ἐπί αἰῶνες τό Ἱερό αὐτό μνημεῖο τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Προσκυνητής αἰσθάνεται ἀπό τήν πρώτη κιόλας στιγμή, πού θά μπῇ στό δασοστόλιστο δρόμο τῆς Μονῆς, μία ἀπροσδιόριστη ψυχική εὐεξία. Μιά γαλήνη ἐσωτερική, μία γλυκειά ἀνάπαυση καί παρηγορία, εἰδικά ὅταν βρεθῇ κάτω ἀπό τό Θεομητορικό βλέμμα τῆςμεγάλης εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Βαρνάκοβας.

Αὐτή εἶναι ἡ κυρίως Χαριτόβρυτη πηγή τῆς Μονῆς. Ὑπάρχει ὁμως καί μία ἄλλη πηγούλα Ὁσιακῆς Χάριτος, πού ὅσο κι ἂν εἶναι ταπεινή καί κεκρυμμένη μέσα στή μεθυστική

Παρθενική δόξα της Θεομήτορος - σύμφωνα μέ τήν ἐπιθυμία τοῦ Ὁσίου κτήτορος τῆς Μονῆς, Ἀρσενίου - προσθέτει χάρι στή χάρι καί αὐξάνει τήν πνευματική θαλπωρή στίς ψυχές.

Ὅλα μιλοῦν - μέ τή γλῶσσα πού κατανοεῖ καί ἀκούει μόνο ἡ ψυχή - γιά τήν Ὁσιακή αὐτή παρουσία τοῦ ταπεινοῦ Ἀρσενίου, τοῦ μοναχοῦ πού ἔθεσε τίς βάσεις τῆς “χιλιετιζούσης” σχεδόν, Ἱερᾶς αὐτῆς Μονῆς.

Τό ἀγιασμένο ρᾶσο του σκεπάζει ὄχι μόνο τή Μονή, τῆς ὁποίας εἶναι κτήτωρ, ἀλλά καί τούς γύρω τόπους, ὅπου καί ἡ ἀσκητική σπηλιά του, τά γύρω χωριά καί ὅλη τήν εὐρύτερη περιοχή. Προστατεύει, μεταγγίζει χάρι καί πνευματικές δωρεές. Μέ τή γλυκειά δέ θαλπωρή τῆς πατρικῆς του ἀγάπης καί παρουσίας, ζωογονεῖ τίς ψυχές καί τίς παρακινεῖ “εἰς εὐσέβειαν, εὐλάβειαν καί ἀγαπητικήν κοινωνίαν μετά τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ”.

Ὅταν κανεῖς βάλει στά μάτια τῆς ψυχῆς του τίς “διόπτρες” τῆς ἀγάπης, τίποτε πλέον δέν εἶναι “μακράν”. Ἀκόμη κι ἂν ὑπῆρξε πρίν ἀπό ἑννέα αἰῶνες!

Ἡ εὐλάβεια καί ἡ ἀγάπη, οἱ δύο ἰσχυρότατες διόπτρες τῆς ψυχῆς, φέρνουν τά ἀγαπώμενα ἱερά Πρόσωπα ζωντανά μπροστά στά μάτια καθώς καί τά “δρώμενα ὑπ’ αὐτῶν”.

Μέσα ἀπ’ αὐτές τίς πνευματικές διόπτρες καλεῖται καί ὁ ἀναγνώστης νά κοιτάξῃ καί “νά δῇ” τή χαριτωμένη προσωπικότητα τοῦ Ὁσίου πατρός ἡμῶν Ἀρσενίου τοῦ Βαρνακοβίτου.

Ἀγαθότης, ἀσκητικός δυναμισμός, δημιουργική ἔφεσις, θεῖος ἔρως πρός τόν Σωτῆρα Χριστό καί τήν Παναγία Μητέρα του Θεοτόκο Μαρία, πνευματική στοργική πατρότης, σοφία Πνευματοκίνητη συνθέτουν τήν ἀγία προσωπικότητά του ἀλλά καί τήν εὐλογημένη ζωή του. Ἡ ἀδιόρατη εὐωδία τῆς πνευματέμφορης ψυχῆς του ἀλλά καί ἡ ἄγρυπνη ἀντίληψη καί παράκλησή του εἶναι ἔντονη γιά ὅλους ἐκείνους πού πιστεύ-

ουν, εὐλαβοῦνται καί ἀγαποῦν.

Ἀπό τήν πεπαλαιωμένη εἰκόνα του ἀριστερά στό τέμπλο τοῦ Καθολικοῦ τῆς Μονῆς, αἰσθάνεται κανεῖς νά βγαίνουν τά κύματα τῆς ὀσιακῆς του χάριτος καί τῆς πατρικῆς πνευματοπορογονικῆς του ἀγάπης.

- “Ἄγιε Ἀρσένιε, πρέσβευε ὑπέρ ἡμῶν...”

Πολλά χεῖλη, ἀφοῦ ἀποδώσουν πρῶτα τήν τιμή στή Δέσποινα τοῦ κόσμου, τήν Πολυαγαπημένη τοῦ Ὁσίου, τή Μεγαλομάτα Παναγιά τῆς Βαρνάκοβας, μετά ἀρχίζουν τόν ἀγαπητικό καί ἱκετευτικό διάλογο μέ τόν Ὅσιο Πατέρα τῆς Βαρνάκοβας.

Ἀνέπαυσε τόσο τόν Κύριο μέ τή Θεάρεστη ζωή του, ὥστε Ἐκεῖνος ἐπροίκισε τό πνευματικό Του καθίδρυμα μέ Θεϊκές δωρεές ἀναλλοίωτες καί ἀμετάβλητες στό πέρασμα τῶν αἰῶνων.

Ἀκόλουθος καί διάκονος ὁ Ὅσιος Ἀρσένιος τῆς Οὐράνιας Δέσποινας κατά τόν ἐπίγειο ἀσκητικό καί κοινοβιακό του βίο, ἐξακολουθεῖ τό ἴδιο ἀλλά σέ ἄλλες διαστάσεις μέσα στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Κι ἐδῶ ὁμως, μέσα στήν κατανυκτική Ἐκκλησία τῆς Παναγίας, στό ἀριστερό μέρος τοῦ ξυλόγλυπτου ἐπιχρυσωμένου τέμπλου, τόν βλέπει κανεῖς στήν εἰκόνα του νά κατεβαίνει, φτερωτός λές, ἀπό τό βουνό του πρὸς τό Μοναστήρι του μέ ἰλαρή ἔκφραση στό πρόσωπό του.

Οἱ δύο μεγάλοι σταθμοί τῆς ζωῆς του! Ἡ σπηλιά του καί τό Μοναστήρι του! Ἡ κοιτίδα τῆς ἀφιερώσεώς του καί τό ἀποκορύφωμα τῆς πνευματικῆς του δημιουργίας!

Οἱ Ἅγιοι τῆς Ὁρθοδοξίας - μοναδικά δικό της προνόμιο, γιατί καμμία αἰρετική ἢ ἀλλόδοξη θρησκεία δέν ἔχει ἀγίους - εἶναι Ἅγιοι ζωντανοί καί εὐεργετικοί σάν τόν ζωντανό, ἀληθινό καί Πανάγαθο Θεό πού πίστεψαν. Σάν τό Θεό καί Σωτῆρα Χριστό, ὁ Ὅποιος τούς ἐθέωσε καί τούς καταξίωσε.

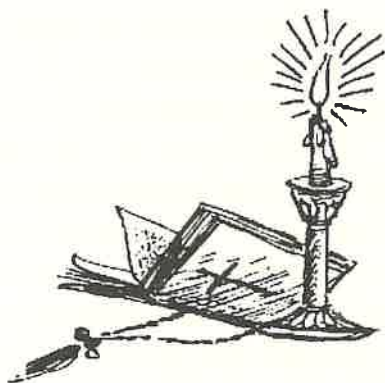
Οἱ Ἅγιοι, σημεῖα φωτεινά τῆς πλέον ἀληθινῆς καί

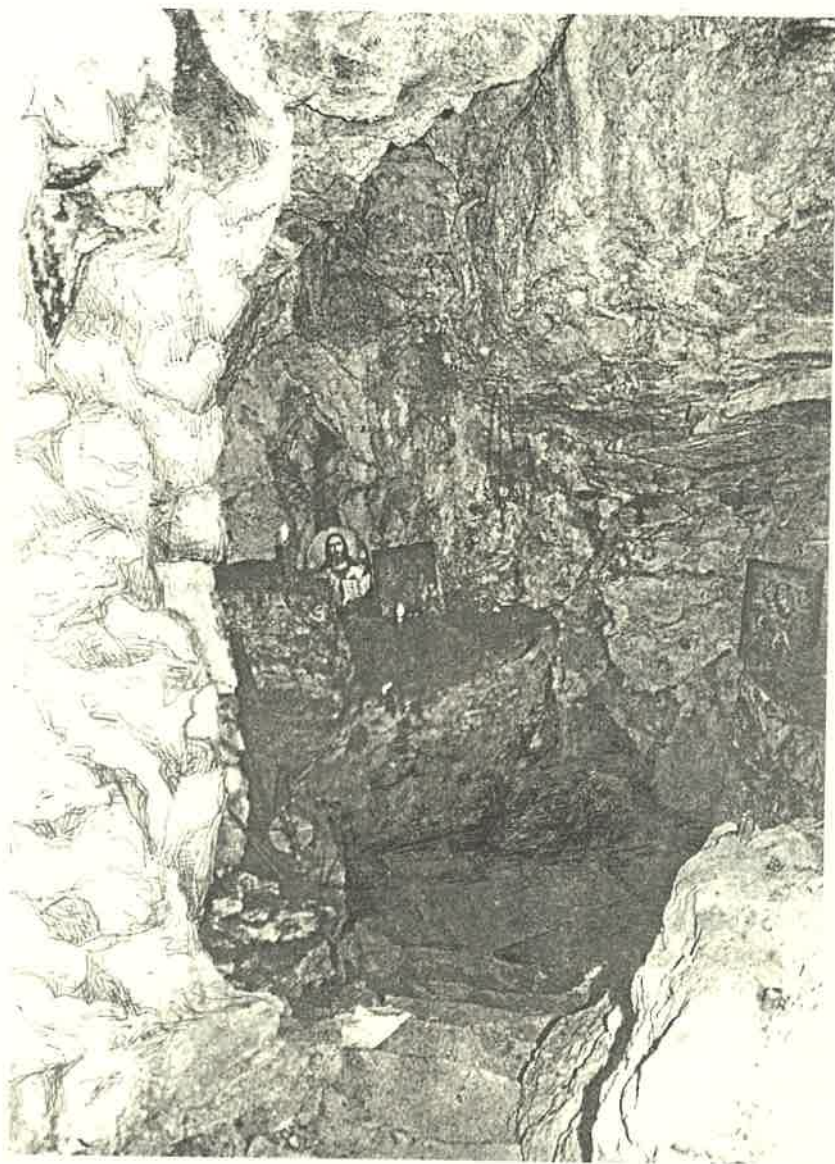
οὐσιαστικῆς ἐπαφῆς τῶν ἀνθρώπων, ἐνώνουν τοὺς Πιστοὺς, τοὺς ἐμπνέουν, τοὺς βοηθοῦν μέ τῇ θερμῇ τους συμπαραστάσει καὶ τίς μεσιτεῖες τους πρὸς τὸν Παντοκράτορα Κύριο.

Ἔτσι κι ὁ Ἅγιος Ἀρσένιος εἶναι σημεῖο ἐπαφῆς καὶ ἀγάπης ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ γιὰ ὅλους τοὺς πιστοὺς, ἰδιαίτερα ὁμῶς γιὰ τοὺς κατοίκους τῶν γύρω χωριῶν καὶ κωμοπόλεων τῆς Δωρίδος, καὶ ὅπωςδὴποτε καὶ γιὰ τίς ψυχές ποὺ κατοικοῦν καὶ διακονοῦν στὴ Μονή του.

Ὅταν χτενίζει τὸ βλέμμα στοχαστικά τὸ παλαιό Μοναστήρι, τὸν ἀπέναντι τῆς Μονῆς κατάφυτο λόφο, τὴ βουνοκορφὴ τοῦ ἁγίου Ἀρσένου, τίς πλαγιές καὶ τὰ φαράγγια τοῦ δάσους, εἴτε χαμογελᾷ ἡ ἡμέρα, εἴτε ἀπαλοφωτίζει τὸ φεγγάρι, τότε ἡ καρδιά καταλαμβάνεται ἀπὸ ἱερὴ νοσταλγία καὶ “διαβάζει” καὶ ζεῖ τὴν πιὸ ὡραία ἱστορία τῆς Μονῆς. Τότε ἡ ψυχὴ αὐθόρμητα προσεύχεται καὶ ὁ στοχαστὴς ἱερῶν προσώπων καὶ ἐποχῶν ὅπως τοῦ ἁγίου Ἀρσενίου καὶ τῆς ἐποχῆς του, ψυθιρίζει μέ συγκίνηση:

-“ὦ, Ἄγιε τοῦ Θεοῦ, πόσο πολὺ αἰσθάνομαι τὴν ἁγιασμένη παρουσία σου! Πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν...”

Τό βάθος της Σπηλιᾶς - Ἀσκητηρίου τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου, πού χρησιμεύει
καί ὡς ἱερό καί Ἀγία Τράπεζα, στή μνήμη τοῦ Ὁσίου (8 Μαΐου).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

Μέσα τοῦ 11^{ου} αἰῶνος... Τό Βυζάντιο βρισκόταν ἀκόμη στήν ἀκμή του. Μέ τήν αἴγλη τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ του συγκέντρωνε βλέμματα θαυμασμοῦ ἀπ' ὅλους τοὺς λαούς τῆς γῆς, ἀλλά καί φθόνου. “Τό Κράτος τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς”, ὅπως ὀνομάστηκε, εἶχε ἀκόμη τή Χάρι τοῦ Χριστοῦ μαζί του καί πορευόταν τήν ἱστορική πορεία του.

Τό Βυζάντιο εἶχε πολλά γιά νά καυχηθῇ: τόν κοινωνικό βίο του θεμελιωμένο ἐπάνω στίς φιλόανθρωπες ἐντολές τοῦ Χριστοῦ, τίς Τέχνες καί τίς Ἐπιστήμες του, πού ἦταν καρποί τῆς δικῆς του φωτισμένης διανόησης, τίς πολεμικές δόξεις του, τήν παγκόσμια προβολή του.” Ὁμως, γιά τίποτε ἀπό αὐτά δέν ἐκαυχῶντο οἱ Βυζαντινοί τόσο, ὅσο γιά τήν Ὁρθόδοξη Πίστη τους!

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, στό νοτιώτατο ἄκρο τοῦ Βυζαντινοῦ θέματος τῆς Νικοπόλεως, ἡ παραλιακὴ πόλη τῆς Ναυπάκτου, εἶχε κάτι ἀπὸ τὴν ἀρχοντιά καὶ τὴν ἀκμὴ τῆς Βασιλεύουσας. Εἶχε ζωὴ εὐσεβείας μὲ Ἑκκλησιαστικές Κοινότητες ὁργανωμένες κάτω ἀπὸ τὴ Σκέπη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς “Ναυπακτιωτίσσης”. Ὑπῆρχε χαριτόβρυτη εἰκόνα πού εἰκόνιζε τὴ Θεοτόκο σὲ στάση δεήσεως, ἡ ὁποία ἀποτελοῦσε “τό ἱερόν παλλάδιον τῆς Αἰτωλικῆς αὐτῆς πόλεως. Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι ὁ Μητροπολιτικὸς Ναὸς τῆς Ναυπάκτου, ἐτιμᾶτο τότε ἐπ’ ὀνόματι τῆς Θεοτόκου”.

Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ - μέσα ἐνδεκάτου αἰῶνος μὲ ἀρχές δωδεκάτου - ἡ περιοχὴ τῆς Ναυπάκτου εἶχε περίπου ἑκατὸ ἱερεῖς! *

Δέν τῆς ἔλειπαν καὶ οἱ φυσικὲς ὁμορφιές, καὶ τ’ ἄφθονα νερά. Εἶχε ἐπίσης σπίτια μαρμαρόκτιστα μὲ ἀνθισμένα κηπάρια κι ἐξῶστες ποῦ βλεπαν στὴ θάλασσα. Τέλεια ὁργανωμένο κοινωνικὸ βίον μὲ ὅλες τὶς τάξεις καὶ ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα, ἐμπορικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη. Συνδεδεμένη μὲ “ἐπίπονο ἀλλὰ ἀσφαλῆ δρόμον μὲ τὴ Βασιλεύουσαν”, ἀποτελοῦσε ἐμπορικὸ κόμβον διακινήσεως ἐμπορευμάτων.

Στό ὁμορφὸ λιμάνι τῆς ἔσμιγαν βυζαντινὰ πλοῖα ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ἐμπορικὰ καράβια ἀπὸ τὴ Δύση, πού γεφύρωναν τὶς χῶρες ἐμπορικά, ὅχι ὁμως καὶ ἰδεολογικά. Γι’ αὐτὸ καὶ λίγα χρόνια ἀργότερα (τὸ 1054), ἐγινε τὸ Σχίσμα, πού “προετοίμαζε ἐδῶ καὶ αἰῶνες ἡ Δύση, εἰσάγοντας καινοτομίας περὶ τὴν Πίστιν”.**

* Ἰωάννης Ἀπόκαυκος, Μητροπολίτης Ναυπάκτου, εἰς τὸ ἔργο του “Ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ στο Δεσποτάτο τῆς Ἠπείρου”.

** Ἑλληνικὴ Πατρολογία J. P. Migne, τόμος 101 “Εἰσαγωγή τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκδόσεως”, σελ. ρβ καὶ ρθ.

Τότε στό Βυζάντιο βασίλευε ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος καί Πατριάρχης ἦταν ὁ Μιχαήλ Κηρουλάριος.

Κοντά στή Ναύπακτο, πρὸς τὰ ἀνατολικά, ὑπῆρχε κτισμένη μία ἡσυχὴ ἀγροτικὴ κώμη, “οἱ Καρυές”. Ἦταν χωρισμένη σέ δύο συνοικισμούς, τίς ἄνω Καρυές καί τίς κάτω. Καί οἱ δύο συνόρρευαν μέ τόν ποταμό Δάφνο (Μόρνο)*. Ἐκεῖ ἡ ζωὴ κυλοῦσε πιό ἡσυχά ἀπ’ ὅ,τι στίς μεγάλες πόλεις. Ὁ ἀπόηχος ἀπὸ τὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς, ἴσα πού ἔφθανε στίς Καρυές.

Οἱ περισσότεροι κάτοικοι ἦσαν γεωργοί καί κτηνοτρόφοι καί ζοῦσαν τὴν εὐλογημένη παραδοσιακὴ ζωὴ τῆς ἀπλότητος, τῆς ἀδελφωσύνης καί τῆς εὐσεβείας, μέ ἔντονη τὴν ἀρετὴ τῆς φιλοξενίας. Ὅπως οἱ περισσότεροι Ἕλληνες, εὐαίσθητοι στὰ θέματα τῆς Πίστεως, παρέμειναν σταθερά Ὀρθόδοξοι, ἀκόμη καί ὅταν ἀργότερα οἱ Ἐνετοὶ ἦρθαν δίπλα τους κατακτώντας τὴ γειτονικὴ πόλιν τῆς Ναυπάκτου.

Στὴν ἄσημη αὐτὴ κώμη, μέσα στὴν τέταρτη περίπου δεκαετία τοῦ 11^{ου} αἰῶνος, εὐδόκησε ὁ Θεὸς νὰ γεννηθῇ ἓνας ἀπὸ τοὺς ἐκλεκτοὺς Του. Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους πού σφραγίζουν τὴν ἐποχὴ τους καί γράφουν μέ τὴ ζωὴ τους τὴν ἱστορία τοῦ τόπου τους.

Αὐτὸς ἦταν ὁ μετέπειτα μοναδικὸς γνωστός Ἀσκητὴς τῆς Δωρίδος καί ἱδρυτὴς τοῦ φημισμένου Μοναστηριοῦ τῆς Παναγίας τῆς Βαρνάκοβας, ὁ ἅγιος Ἀρσένιος ὁ Βαρνακοβίτης.

* Καί στή συνέχεια τῆς ἀφηγήσεως τῆς ζωῆς τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου, ὁ ποταμὸς Μόρνος θὰ ἀναφέρεται μέ τὸ ὄνομά του ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, δηλαδή ὡς “Δάφνος”.

Δέν διεσώθησαν τὰ ὀνόματα τῶν γονέων του. Ὅμως ἀπὸ τὴν ἐξέλιξη τῆς ζωῆς τοῦ Ὁσίου, βγαίνει τὸ συμπέρασμα ὅτι ἦσαν ἄνθρωποι θεοσεβεῖς καὶ εὐλογημένοι παρὰ Κυρίου, ὥστε ν' ἀξιωθοῦν νὰ γίνουν οἱ γεννήτορες τέτοιου ἁγιασμένου ἀνθρώπου. Ἀπὸ τὸν καρπὸ γνωρίζεται τὸ δένδρο.

Ἀκόμη θὰ πρέπει νὰ ἔδωσαν στὸν Ἅγιο τὴν ἀπαραίτητη παιδεία, ἡ ὁποία τοῦ ἦταν χρήσιμη γιὰ τὴν ἀνάγνωση καὶ ἐντρυφήση τῶν ἱερῶν κειμένων ἀπὸ τὰ νεανικά του ἡδη χρόνια.

Σ' αὐτὸ συνηγορεῖ καὶ τὸ ἑξῆς: ἂν παρατηρήση κανεὶς τίς δύο κτητορικές ἐπιγραφές τοῦ Καθολικοῦ τῆς Βαρνάκοβας, θὰ δῇ ὅτι ἡ παλαιά, τοῦ πρώτου Ναοῦ ποὺ ἔκτισε ὁ Ὁσιος Ἀρσένιος καὶ συμπληρώθηκε ἀργότερα, εἶναι γραμμένη σέ ἄπταιστη ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλῶσσα μέ βυζαντινὴ χρονολογικὴ ἀρίθμηση.

“Δεδόμηται τῇ τοῦ Θεοῦ
συνεργείᾳ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, ὁ θεῖος
καὶ πάνσεπτος νεὸς τῆς
Ὑπεραγίας Θεοτόκου...”

Ἀντιθέτως, ἡ κτητορικὴ ἐπιγραφή τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ 1831 εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου ἀνορθόγραφη.

Ἐμμεσα λοιπὸν συμπεραίνεται ὅτι ἐκτός ἀπὸ τὴν ἁγιότητα - ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἡ πρώτη ἀξία - τὸ μορφωτικὸ ἐπίπεδο τόσο τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἁγίου Ἀρσενίου, ὅσον καὶ τῆς πρώτης Μοναστικῆς ἀδελφότητος, ἦταν ἀρκετά ὑψηλό.

Τὴν ἐποχὴ τῆς νεανικῆς ἡλικίας τοῦ Ἁγίου, ἡ Ναύπακτος διέθετε ἀρκετοὺς Διδασκάλους, ψηφοδιδασκάλους (ἐδίδασκαν ἀριθμητικὴν), καλλιγράφους κλπ. Ἄλλοι ἦσαν ντόπιοι καὶ ἄλλοι ἦσαν φερμένοι ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη, γιατί τότε ἀρκετές οἰκογένειες Βυζαντινῶν κατέβαιναν καὶ ἐγκαθίσταντο στὴ νότια Ἑλλάδα.

Ἴσως ὁ Ἅγιός μας νὰ μαθήτευσε σέ κάποιον ἀπὸ αὐτοὺς, ἴσως ὁμως - καὶ αὐτὸ φαίνεται πιθανώτερο - νὰ μαθήτευσε

στόν τόπο του, κοντά σέ κάποιον λόγιο ιερωμένο πού τοῦ ἄνοιξε ὄχι μόνον τίς πύλες τῆς γνώσεως, ἀλλά καί τῆς βαθύτερης εὐσεβείας.

Σάν καλοπροαίρετος πού ἦταν, τοῦ ἔστειλε ὁ Θεός πνευματικό σύμβουλο καί ὁδηγό γιά νά τόν ὁδηγήσῃ πρὸς τὴν αὐτογνωσία καί τὴ Θεογνωσία. Κυρίως ὁμως τό ἴδιο τό Πανάγιο Πνεῦμα πού ἐργάζεται μυστικά μέ ἀδιόρατες θεῖες διεργασίες μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ κάθε ἀνθρώπου, τοῦ ἔδωσε θεία ἐφεση πρὸς τὴν ὁδὸ τῆς καθάρσεως, τοῦ φωτισμοῦ καί τῆς κατὰ Χάριν θεώσεως.

Μέσα σ' αὐτά τὰ πλαίσια πρέπει ν' ἀναζητήσουμε τὴν πρὸς τὴν ἀγιότητα ἐξέλιξη τοῦ ἀγίου ἀσκητοῦ Ἀρσενίου. Εἶναι ὁ δρόμος πού περνᾷ κάθε ἄνθρωπος πού πορεύεται πρὸς τὴν ὁλοκλήρωση καί τὴν ἀγιότητα. Δέν ἔχει σημασία οὔτε ἡ κοινωνικὴ στάθμη ὅπου βρίσκεται, οὔτε ὁ τόπος στόν ὁποῖο ζεῖ, οὔτε τό εἶδος τῆς ἐργασίας πού κάνει. Ἡ ἀγιότης ἐπιτυγχάνεται καί ἀπὸ ἀνθρώπους ὑψηλῆς διανοήσεως, καί ἀπὸ ἀνθρώπους ἀπλοϊκῆς φωτεινῆς σκέψεως. Ἐάν ὑπάρχει φόβος Θεοῦ, ἡ σοφία εἶναι δεδομένη. Ἄν ὑπάρχει ταπεινὸ φρόνημα, ὑπάρχει θεῖος φωτισμός καί οἱ καρποὶ τῆς διανοίας, οἱ σκέψεις, εἶναι ὑγιεῖς καί ὠφέλιμες πρὸς “πνευματικὴν βρῶσιν”, ὅταν συνυπάρχει τό χάρισμα τῆς διδασκαλίας, ὅπως καί ἐδόθη παρὰ τοῦ Κυρίου στόν Ἀγίό μας, ὅταν ἀργότερα ἦλθε ἡ πνευματικὴ πατρότης.

Ὁ Ὅσιος Ἀρσένιος κατὰ τὴν πρώτη νεότητά του καί πρὶν ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τόν κόσμο, ἐργαζόταν βοηθώντας τὴν οἰκογένειά του, εἴτε καλλιεργώντας τὴ γῆ, εἴτε βόσκοντας τό πατρικὸ ποῖμνιο στὰ καταπράσινα μικρὰ ὑψίπεδα τῶν Καρυῶν. Ταυτόχρονα ὁμως, ἐπιδιδόταν σέ προσευχὴ καί ἱερούς στοχασμούς πού γεννοῦσε ἡ “τετρωμένη θεῖω ἔρωτι” νεανικὴ ψυχὴ του.

Ναί, ὁ ἀγνός αὐτός καί στοχαστικὸς νέος τῆς Δωρίδος τοῦ ἐνδεκάτου αἰῶνος, ἦταν κεκλημένος ἄνωθεν. Τό εἶχαν

ἀντιληφθεὶ ὅλοι, ἀπὸ τὸν σεβαστὸ ἱερέα τοῦ Ὑψίστου ποῦ διακονοῦσε στήν περιοχὴ, μέχρι τὸν πιὸ ἀπλὸ χωρικό ποῦ ἀσκοῦσε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ νεροκουβαλητῆ, μιά ποῦ τότε τὸ νερό δὲν ἔφθανε μέχρι μέσα στὰ σπίτια.

Ἡ ἀνταπόκριση τοῦ Ἀρσενίου σ' αὐτὴ τὴν κλήση ἦταν συναρπαστική, ἦταν τέτοια καὶ τόση, ποῦ τὸν ἔβγαλε μέσα ἀπὸ τὰ πλάισια τῆς συνηθισμένης καθημερινότητος καὶ τὸν ἀνέβασε στὰ ἀπρόσιτα γιὰ τοὺς πολλοὺς ἐπίπεδα τῆς ἀσκητικῆς ὁσιακῆς ζωῆς.

Βλέποντάς τον οἱ συντοπίτες του πότε κοντὰ στὰ παραποτάμια ρυάκια τοῦ Δάφνου νά ποτίζει τὰ πρόβατά του καὶ πότε νά τὰ βόσκει στίς πράσινες πλαγιές τῶν βουνῶν, δέ θά μπορούσαν ποτέ νά φανταστοῦν πὼς αὐτὲς τίς ἡσυχες εὐλογημένες ὥρες ὁ Ἀρσένιος “πότιζε” ταυτόχρονα τοὺς ἱερούς του πόθους στὸ ζωντανό νερό τῆς Χάριτος τοῦ Χριστοῦ καὶ “ἔβωσκε” τὰ ἁγιασμένα ὄνειρά του μέσα στὰ πνευματικὰ λειβάδια τῶν μυστικῶν προσευχῶν του.

Τὸ δάσος, ἡ λαγκαδιά καθὼς καὶ τὸ φαράγγι τοῦ Δάφνου, περπατημένα πολλές φορές ἀπὸ τὰ ἁγιασμένα πόδια του, εἶχαν γίνει οἱ ἄφωνοι μάρτυρες τῶν ἐκτενῶν προσευχῶν του πρὸς τὸν Ἑσταυρωμένο Σωτῆρα του.

Χτενίζοντας τὴν περιοχὴ καὶ τὰ γύρω βουνά κατὰ τίς ἀνιχνευτικές του πορεῖες γιὰ τὴν ἀνεύρεση ἡσυχῶν τόπων γιὰ προσευχή, μέ χαρὰ ἐδῶ καὶ καιρὸ εἶχε ἀνακαλύψει ἕναν τέτοιο.

Ἀνηφορίζοντας τὴν πουρναρόφυτη πλαγιά τοῦ πρὸς ἀνατολάς τοῦ ποταμοῦ Δάφνου βουνοῦ*, ἐπάνω στήν κορυφογραμμὴ, ἀνάμεσα στὰ βράχια, ἀνακάλυψε κάποια ἡμέρα μιά σπηλιά μέ ἀρκετὸ ὕψος καὶ βάθος. Τὸ στόμιό της τὸκλειναν ἄγριοι θάμνοι. Ὅταν τοὺς παραμέρισε μέ τὸ ραβδί

* Πρόκειται γιὰ τὸ βουνό ποῦ τελικὰ ὀνομάστηκε “βουνό τοῦ Ἀγίου Ἀρσενίου”.

του καί μπήκε μέσα, ἔνοιωσε σάν βασιλιάς πού ἔμπαινε στήν αἴθουσα τοῦ θρόνου του...Σήκωσε τά μάτια του ψηλά καί τήν περιεργάστηκε μέ συγκίνηση, ἐνῶ αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης πρὸς τόν Θεό, πλημμύρισαν τήν ψυχή του.

Ἕνας ἀχειροποίητος μικρός ναός προσευχῆς καί αὐτοσυγκεντρώσεως ξανοιγόταν μπροστά του σάν Θεϊκή ἀγκαλιά γεμάτη θαλπωρή, πού τόν προσκαλοῦσε νά τή χαρῇ!

Ἀνατολικά ἢ σπηλιά κατέληγε σέ μιά κόγχη σάν νά ἦταν ἱερό μικροῦ ναοῦ. Τά τοιχώματα μεγάλοπρεπα μέ ἀλλεπάλληλα κυματοειδῆ πετρώματα, στολίζονταν μέ ρείκια καί ἀγριολούλουδα τοῦ βουνοῦ. Ἀπό ἐκεῖ ἐπάνω ἡ θεά ἦταν μεγαλειώδης. Βουνά χθαμαλά καί ἡμερα, ἀναρίθμητες ἐναλλαγές στό πράσινο, τόσο στά ἀνατολικά, ὅπου ἐκτεινόταν ἀπέραντο δάσος μέ ὀξυές καί ἀγριοκαστανιές, ὅσο καί στίς κοιλάδες καί στά καλλιεργήσιμα ὑψίπεδα τῶν ἀπέναντι βουνῶν. Στό βάθος, μέχρι ἐκεῖ πού ἔφθανε τό μάτι, φαινόταν ἡ ἀπέραντη γκριζογάλανη θάλασσα τοῦ Πατραϊκοῦ κόλπου.

Ὅμως, ὁ Ἀρσένιος δέν εἶχε μάτια γι' αὐτές τίς ὁμορφιές. Δέν τίς περιφρονοῦσε βέβαια, γιατί ἤξερε πῶς Δημιουργός τους ἦταν ὁ Χριστός, ὁ Κύριός του. Ἐθαύμαζε τή σοφὴ δημιουργία Του καί τόν ἐδόξαζε συνεχῶς. Ὅμως γνώριζε ὅτι ὑπάρχουν ἀσύγκριτα ἀνώτερες, ἀθάνατες, ἄυλες ὁμορφιές, ἐλεύθερες ἀπό τή σχετικότητα, τή μεταβλητότητα καί τή φθορά. Γνώριζε, φωτισμένος καθὼς ἦταν, πῶς αὐτός ἐδῶ ὁ κόσμος καί οἱ ὁμορφιές του δέν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρά ἓνα ἀντικαθρέφτισμα τῆς αἰωνιότητος. Ὅπως ἡ εἰκόνα μιᾶς παραλίμνιας πόλης πού καθρεφτίζεται στό ἡσυχά νερά τῆς λίμνης...

Τά μάτια τοῦ Ἀρσενίου ὅταν ἦσαν κλειστά, σέ ὥρες χαριτωμένης προσευχῆς, “ἔβλεπαν” πολλά περισσότερα ἀπ’ ὅσα ὅταν κοίταζε τόν ὑλικό κόσμο γύρω του. Ἐβλεπε τ’ ἀθέατα κάλλη τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ...

Ἀπό τότε, πολλές φορές ἐπισκεπτόταν κρυφά τή σπηλιά του καί ζοῦσε μέσα σ' αὐτήν στιγμές ἀλησμόνητης κατανύξεως. Ἄλλες φορές πάλι, ὅταν οἱ καθημερινές δουλειές κόπαζαν, θά μπορούσε νά τόν δῇ κανεῖς κάτω ἀπό τή σκιά κάποιου πυκνόφυλλου δένδρου νά μελετᾷ μέ δίψα ψυχῆς ἀπό παλαιὰ χειρόγραφα τό ἅγιο Εὐαγγέλιο καί τοὺς βίους τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας. Τότε ἔμπαινε μέσα στό θαυμαστό κόσμον τοῦ Θεοῦ καί τῶν Ἁγίων Του καί, σάν ὅλους τοὺς φιλόθεους, ἔνοιωθε νᾶχει ψυχική συγγένεια μ' αὐτούς! Ἐνοιωθε ὁ Ἀρσένιος ὅτι ἡ μεγάλη καί ἀληθινὴ οἰκογένειά του ἦταν αὐτὴ καί πὼς ἔπρεπε νά τοὺς μοιάσῃ γιὰ νά μπορέσῃ κάποτε νά ζήσῃ μαζί τους.

Αὐτός ὁ Θεόσδοτος θησαυρός τῆς Θεοσεβείας του, κλεισμένος βαθειὰ μέσα στήν ψυχὴ του, σφραγισμένος καί ἀσφαλισμένος μέ τὴν ταπεινοφροσύνη του, ἦταν ἄγνωστος ὡς πρὸς τό πραγματικὸ μέγεθός του στοὺς πολλούς. Ὅχι ὁμως καί γιὰ τόν χειραγωγὸ του.

Κάποιοι Γέροντας ἀναμφίβολα κρυβόταν πίσω ἀπὸ τὴ μεγάλη αὐτὴ Ὅσιακὴ προσωπικότητα τοῦ Ἀρσενίου τοῦ Βαρνακοβίτου. Κάποιοι ἁγιασμένος πνευματικὸς πού ρύθμιζε τίς πνευματικὲς του “πτήσεις” καί τόν ἐνίσχυε στὸν πολὺπλευρο ἀγῶνα τῆς νεότητος. Αὐτὸς φρόντιζε μέ τὴ Θεόσδοτη διάκρισή του νά κρύβει τό θησαυρὸ τῆς ἀρετῆς τοῦ μαθητοῦ του ἀκόμη καί ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ ἰδίου, γιὰ νά τόν προστατεύσῃ ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνεια καί τὴν κολακεία.

Ὅσο καί νά κρύβῃ ὁμως κανεῖς ἕνα φῶς, κάποια ἀκτίνα θά ξεφύγῃ! Ἐτσι οἱ εὐσεβεῖς κάτοικοι τῆς περιοχῆς εἶχαν νοιώσει πὼς ὁ σεμνὸς αὐτὸς νέος μέ τό βαθύ καί εἰρηνικὸ βλέμμα, εἶχε κάτι τό διαφορετικὸ ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους νέους. Ἡ παρουσία του γλύκαινε τὰ αἰσθητήρια τῆς ψυχῆς τους καί ἔτρεφαν γιὰ ἐκεῖνον μιὰ γνήσια ἀγάπη κι ἕναν πηγαῖο σεβασμό.

Περνώντας τὰ χρόνια καί ὀριμάζοντας ὁ Ἀρσένιος κατὰ τὴν ἡλικία, ὀριμάζε μαζί καί ὁ πόθος τῆς ὁλοκληρωτικῆς ἀφιερώσεώς του στό Θεό. Ἐφθασε πλέον στό σημεῖο νά μὴ

συγκρατεῖται μέ τίποτε ἡ ἱερή αὐτή παρόρμηση τῆς ἀφιερώσεως. Ὅποτε, δέν ἄργησε νά ἔλθῃ ἡ εὐλογημένη ὥρα, πού μέσα στό ξεχείλισμα τοῦ πόθου του, ἰκέτεψε τόν Γέροντά του νά εὐλογήσῃ τό γρηγορότερο τήν καθιέρωσή του. Κι ἐκεῖνος, πού ἀρκετά χρόνια τώρα τόν “ζύγιζε” χωρίς ποτέ νά βρῇ τήν ἀγάπη του γιά τόν Χριστό λειψή, μέ ἱερή χαρά εὐδόκησε νά τόν προσφέρῃ σάν πνευματικός γονιός στόν Χριστό, τό Σωτήρα τοῦ κόσμου.

Μιά εὐλογημένη καί ἀλησμόνητη ἡμέρα τόν πῆρε ἀπό τό χέρι μέ πατρική στοργή, λές καί ἦταν μικρό παιδί, καί κατηφόρισαν μαζί γιά τόν Δεσπότη τῆς Ναυπάκτου.* Ὁ Ἐπίσκοπος, μέ ἱεροπρεπῇ ἀρχοντιά καί στοργική ἀγάπη, ἐνέκρινε καί ἐπευλόγησε τήν ἀγιασμένη πεθυμιά του, σάν εἶδε μέ τῆς Ἀρχιερωσύνης τῇ Χάρι καί τήν πείρα του, τήν ἱερή φλόγα τῆς θείας ἀγάπης πού φώτιζε τά μάτια του. Τόν γέμισε εὐχές καί τέλος τόν ἀσπάστηκε μέ συγκίνηση, γιατί τὸ βλεπε καί τὸ νοιωθε πώς ὁ εὐλογημένος αὐτός νέος θά δόξαζε τό Θεό μέ τή ζωή του.

Μετά τήν Ἐπισκοπική εὐλογία, τά πράγματα πῆραν τό δρόμο τους. Ἄγνωστο πού, ὁμως δέ θά τό πίστευε κανείς πώς ἔξω ἀπό τή Δωρίδα, ἔγινε ἡ κουρά του. Τοῦ ἔδωσαν τό ὄνομα Ἀρσένιος.**

Θεοῦφαντο τό ρασάκι του ἀπό κλωστή καί Χάρι, τύλιξε στοργικά καί ἀσφάλισε τά ἀγνά καί φρόνιμά του νειάτα...

* Τότε ἡ περιοχή τῆς Δωρίδος ἀνῆκε στή Μητρόπολη Ναυπακτίας.

** Συμβατική ἡ ἀναφορά ἐξ ἀρχῆς στό ὄνομα Ἀρσένιος, γιατί δέν εἶναι γνωστό τό κοσμικό του ὄνομα.

Σ
ἀκοίμ
περι
καί μέ
τόν Χρ
Με
Πνευμ
δύναμ
ἐγκατό

* Βίγ
** Β

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

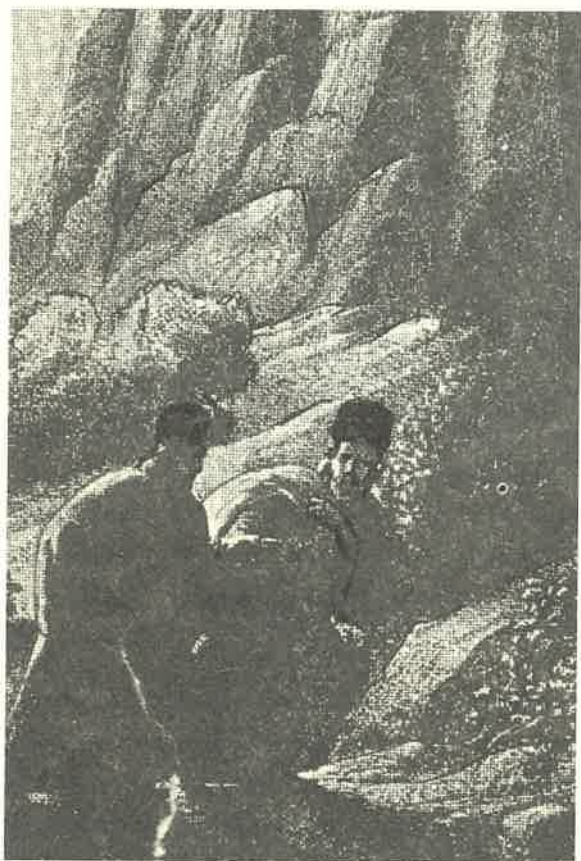
Ο ΒΙΓΛΑΤΟΡΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Στό πρὸς ἀνατολάς τοῦ Δάφνου ποταμοῦ βουνό, ἐκεῖ ἀκριβῶς στή μυστική σπηλιά, στήθηκε βίγλα* μέ ἀκοίμητο Βιγλάτορα** τόν θεῖο Ἀρσένιο. Κι αὐτό γιά νά περιπολεύη μέ τό πνευματικό του περισκόπιο τά ἐπουράνια καί μέ τίς θερμές προσευχές του πρὸς τόν Σωτῆρα τοῦ κόσμου, τόν Χριστό, νά σκεπάζη τόν τόπο του κι ὁλόκερο τόν κόσμο.

Μετά ἀπό συζήτηση βαθειά καί καρδιακή μέ τόν Πνευματικό του, εὐδόκησε ἐκεῖνος, γνωρίζοντας τή μυστική δύναμη τῆς ψυχῆς του, νά δώση τήν εὐλογία του γιά μόνιμη ἐγκατάσταση στήν ἀγαπημένη του σπηλιά.

* Βίγλα: σκοπιά, φυλάκιο σέ ψηλό μέρος.

** Βιγλάτορας: ὁ σκοπός πού παρακολουθεῖ ἀπό τή βίγλα.

Κι ὄχι μόνο
ἔδωσε τὴν εὐλο-
γία του, ἀλλὰ
ἓνα Φθινοπωρι-
νό σούρουπο
πού ἀνατρίχια-
ζε τὸ πυρόξανθο
δάσος ἀπὸ τὸ
βουνίσιο ἀγέ-
ρα, ἀνέβηκε στό
βουνό κρυφά,
μαζί μέ τόν
πνευματικό του
γιό, γιὰ νά τόν
ἐγκαταστήση
στήν πολυπόθη-
τη πνευματική
παλαίστρα του.

Ὁ Ἀρσένιος
κρατώντας στὸν
ῶμο του ἓνα
ἐφθαρμένο πέ-

τσινο σακούλι μέ μερικές παλιές εἰκόνες, δυὸ καντηλέρια
χάλκινα, τ' ἀπαραίτητα βιβλία καὶ δυὸ προβιές πού θά
χρησίμευαν γιὰ στῶμα καὶ κλινάρι, βάδιζε φτερωτός πίσω
ἀπ' τὸ Γέροντά του, πού ἀπὸ τὰ γηρατειά ἀνηφόριζε μέ
δυσκολία τὸ κακοτράχαλο μονοπάτι.

Ἀπ' τὴ χαρά του ἔνοιωθε ἓνα γλυκὸ φτερούγισμα μέ-
σὴν καρδιά του. Ἄν δέ σεβόταν τόν ἅγιο Πνευματικό, θά
πῆδαγε σάν τὸ μικρὸ παιδί, θά ἔκλαιγε, γιὰ νά ἐκτονώσῃ τὴν
ἄμετρη εὐγνωμοσύνη τῆς καρδιᾶς του πρὸς Ἐκεῖνον πού
ἐκπληρώνει κάθε εὐγενικό καὶ θεῖο πόθο.

Όταν ἔφθασαν μπροστά στή σπηλιά εἶχε πιά φωτίσει ὁ Ἀποσπερίτης κατά τή Δύση. Μερικές πορφυρές ἀνταύγειες εἶχαν ξεμείνει πάνω στά μπαμπακένια σύννεφα στόν ὀρίζοντα, σάν στερνός χαίρετισμός τοῦ ἡλίου πού ἔδνε γιά ν' ἀνατείλει σ' ἄλλες χῶρες.

Ὁ Ἀρσένιος μὴ μπορώντας νά κρύψῃ τήν ἀγαλλίασή του, μ' ἓνα χαριτωμένο καί σεμνό μαζί μειδίαμα, παρουσίασε τό “θησαυρό” του στό Γέροντα, πού φαινόταν συγκινημένος. Τή φιλόξενη σπηλιά του, τό μικρό ἀχειροποίητο καταφύγιο τῆς ψυχῆς του!

Γιά ἀρκετή ὥρα κανεῖς τους δέ μιλοῦσε. Μόνο τό κρώξιμο ἀπό ἓνα ἀγριοπούλι διέκοπτε τή θεία σιωπή τοῦ τόπου. Στό τέλος ὁ πνευματικός ὁμολόγησε ἀπλᾶ αὐτά πού ἔνοιωθε:

-Σέ μακαρίζω, Ἀρσένιε! Ὁ τόπος θεῖος εἶναι καί παρθενική γαλήνη ἔχει. “Κατατρύφησον τοῦ Κυρίου, υἱέ μου, καί Αὐτός πληρώσει πάντα τά αἰτήματα τῆς καρδίας σου. Τότε, μνήσθητι καί ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ εἰς τάς προσευχάς σου.”

Ὁ Ἀρσένιος τόν ἄκουγε δακρυσμένος, χωρίς νά μιλάῃ. Στό τέλος ἀκούστηκε ἡ φωνή του εἰρηνική, ἀλλά μ' ἓνα ἀνεπαίσθητο τρέμουλο συγκίνησης.

-“Δέν ἤμην ἄξιος τοσούτων δωρεῶν, Πάτερ! Ἡ εὐγνωμοσύνη πρὸς τόν Δωρεοδότην Χριστόν μέ συνθλίβει”, εἶπε καί σιώπησε.

Ὁ Γέροντας ψιθύρισε σιγανά, σάν νά μήν ἤθελε νά ταράξῃ τήν ἱερή σιωπή πού βασίλευε στή φύση καί στίς ψυχές τους: “Οἰκτίρμων καί ἐλεήμων ὁ Κύριος, Ἀρσένιε...”

Ἦδη ὁμως τό τελευταῖο φῶς ἀπό τή δύση ἔφευγε...

Ὁ Ἀρσένιος χτυπώντας μεταξὺ τους δύο λίθους γιά νά βγάλουν σπινθῆρα, προσπάθησε ν' ἀνάψῃ τά φυτίλια ἀπό τά δύο χάλκινα καντηλέρια, γεμίζοντάς τα λάδι, ἀπό αὐτό ποῦχε

ἀποθηκεύσει ἐπὶ τούτου στό βάθος τῆς σπηλιάς. Ἄργησε νά τά καταφέρει, κι ὁ Γέροντας κρυφοζύγιζε τήν ὑπομονή του. Ἐκεῖνος, χωρίς νά ταραχθῇ, μέ ἡρεμῇ ἐπιμονή, κατάφερε αὐτό γιά τό ὅποιο προσπαθοῦσε.

Σέ λίγο ἔκαναν μαζί ἑσπερινό καί σιγοψάλανε τό ἐπιλύχνιο τροπάρι. Ὅταν τελείωσαν, εἶχε νυχτώσει πιά γιά τά καλά. Τ' ἀστέρια ἀστραφτερά τρεμόσβυναν λές ἀπό τό βραδυνό ἀγέρι καί ἔστελναν τά σιωπηλά μηνύματα τοῦ πάνω κόσμου...

Οἱ δύο φίλοι τοῦ Θεοῦ κάθισαν σέ δυό κούτσουρα πού ἔτυχε νά βρίσκονται ἐκεῖ καί βάλθηκαν νά συζητοῦν τά τοῦ Θεοῦ. Περισσότερο μιλοῦσε ὁ Γέροντας καί ὁ Ἀρσένιος τόν ἄκουγε σκυφτός. Συμβούλευε καί νουθετοῦσε ὁ σεβαστός ὦρα πολλή τόν ἀθλητή τοῦ Κυρίου, γιά νά μπορέση νά νικήση στό ἀναίμακτο μαρτύριο τῆς συνειδήσεως, τῆς μοναξιάς, τῆς στέρησης, τοῦ πόνου καί τῆς θείας δοκιμῆς πού τόν περίμενε. Τοῦ μίλησε εἰρηνικά κι ἀπ' τήν καρδιά του καί τοῦ πε ὅσα ἔπρεπε, γιά νά τόν ἐτοιμάσῃ γιά τήν πνευματική παλαίστρα τῆς ἀσκήσεως. Μεταξύ τῶν ἄλλων τοῦ ἀνέφερε τά λόγια τοῦ Κυρίου:

- Ἀγρύπνει καί προσεύχου, Ἀρσένιε. Κι ἂν ὁ πειρασμός ἔρθῃ καί σοῦ πῇ πώς τάχα πολύ σπουδαῖος εἶσαι πού σ' ἐρημία ἀσκεῖσαι, μέ προσευχή ἀμέσως ζήτησε ἀπ' τόν Θεό νά σοῦ τόν διώξῃ. Καί κλᾶψε ταπεινά μπροστά στόν Κύριό σου καί πίστευε πώς πάντα φταῖς ἐσύ, γιατί ἡ περηφάνεια σου σάν τό ψοφίμι τράβηξε τό μαῦρο κόρακα τῆς κολακειάς τ' ἀντιδίκου. Καί κάτι ἄλλο, Ἀρσένιε, πού θάθελα ποτέ νά μήν τό λησμονήσης. Βλέπεις ἐκεῖ τήν ἀπόμακρη ἀχνοφεγγιά ἀπό τά γύρω τά χωριά καί ἀπό τίς πόλεις, πού εἶναι ἀπό τή θάλασσα πιο πέρα;

Λέγοντας αὐτά τοῦ ἔδειξε γύρω καί κατά τό νοτιᾶ. Ὁ Ἀρσένιος σήκωσε τά μάτια του καί κοίταξε. Μέ δυσκολία

διέκρ

Ὁ Γέρ

- Εἰ

Ἐπάρ

χτυπι

Ἄλλοι

σιγοπ

παραδ

τῆς ἀμ

σου νά

εἶσαι

Αὐτ

ἐκεῖνο

βαθειά

Πρ

κατηφ

μόνος

Ἄ

δεκαπέ

πνευμα

ἀγῶνα

Τήν

συνθηκ

χιόνια

στήν κ

κοπαδι

μακρυνό

σπηλιά

διέκρινε ασθενική ανταύγεια από τίς πόλεις καί από τά χωριά.
Ὁ Γέροντας συνέχισε νά λέει:

- Εκεῖ, ἄς φαίνονται ἀπό μακρυνά ἡσυχά δλα καί ὠραῖα.
Ὑπάρχουν σπίτια π' ἀγρυπνοῦν. Πολλές ψυχές θλίβονται καί
χτυπιοῦνται. Ἄλλοι πονοῦν στό σῶμα καί ἄλλοι στήν ψυχή.
Ἄλλοι ἐπάνω στό κλινάρι τῆς ἀρρώστειας μαρτυρᾶνε · ἄλλοι
σιγοπεθαίνουν μέσα στῆς ἀπιστίας τόν πνιγμό καί ἄλλοι,
παραδομένοι στόν ἀνθρωποκτόνο, ἀμετανόητοι στή δούλεψη
τῆς ἁμαρτίας μένουν. Ὅλους αὐτούς, Ἀρσένιε, στίς προσευχές
σου νά θυμᾶσαι καί, πιστεύοντας πῶς πιά ἁμαρτωλός ἀπ' ὅλους
εἶσαι ἐσύ, τό θεῖο ἔλεος νά ζητᾶς καί νά ἱκετεύης...

Αὐτά κι ἄλλα ὅσα ἔπρεπε συμβούλευσε ὁ Πνευματικός
ἐκεῖνο τό εὐλογημένο βράδυ καί ἀφοῦ προσευχήθηκαν μέχρι
βαθείᾳ χαράματα, ξαπόστασαν κατάχαμα ἐπάνω στίς προβιές.

Πρίν βγῇ ὁ ἥλιος τό πρωῒ, ὁ Γέροντας, ἀφοῦ τόν εὐλόγησε,
κατηφόρισε κατά τήν κώμη τῶν Καρυῶν. Ὁ Ἀρσένιος ἔμεινε
μόνος μέ τό Θεό του...

* * *

Ἀπό τότε πέρασαν ἀρκετά χρόνια. Δέκα; δώδεκα;
δεκαπέντε; Μόνον ὁ Θεός γνωρίζει. Ἐκεῖνος πού εἶδε καί τά
πνευματικά καί τά σωματικά παλαίσματα καί ὅλο τό μυστικό
ἀγῶνα τῆς ὁσιακῆς ζωῆς τοῦ Ἀγίου μας.

Τήν ἀνεξάντλητη ὑπομονή του στίς δύσκολες καιρικές
συνθήκες τοῦ χειμῶνα μέ τίς ἄγριες βροχές καί τά πολλά τά
χιόνια. Τότε πού ἦταν κυριολεκτικά θαμένος στό χιόνι μέσα
στήν κρύα σπηλιά. Τότε πού οὔτε παρήγορο κουδούνι
κοπαδιοῦ, μήτε βοσκός, μήτε ξωμάχος περνοῦσε οὔτε ἀπό
μακρυνά. Μόνον πεινασμένα φτερωτά τιτίβιζαν μπροστά ἀπ' τή
σπηλιά κι ἔπαιρναν ψίχουλα ἄφοβα ἀπ' τ' ἁγιασμένο του τό χέρι.

Ψίχουλα ἔτρωγε κι ἐκεῖνος, ἀπ' ὅ,τι ἀπόμενε στό πάνινο σακκούλι, γιατί μέ τά πολλά τά χιόνια εἶχε ἐβδομάδες νάρθη ὁ προμηθευτής. Τότε πάλευε τῆς Πίστεως ἡ ὑπομονή μέ τόθεριό τήν πείνα κι ἄλλοτε πάλι ἡ ἴδια μ' ἄλλοθεριό, τόν πόνο!

Ὁ ἀθλητής ὁμως ἦταν γερός κι ἤξερε νά προσμένη. Τό γνώριζε, τό πίστευε, μά τόχε κι ὅλας ζήσει πώς ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἀργά ποτέ δέ φτάνει.

Ὅταν ἐξω ὁ οὐρανός φωτίζονταν ἀπ' τή μιά ἄκρη στήν ἄλλη καί ἡ γῆ ἐμοιαζε νά συνταράζεται συθέμελα ἀπό τ' ἀστροπελέκια - πράγμα συνηθισμένο γιά τήν περιοχὴ τόν καιρό τοῦ Χειμῶνα - ἡ σπηλιά τοῦ φαινόταν σάν μιά προστατευτική ἀγκαλιά πού ἔκλεινε καί προστάτευε τήν ἀνθρώπινη ἀδυναμία του καί τοῦ χάριζε μιά αἴσθηση ψυχικῆς θαλπωρῆς. Κάτι σάν μυστική διαβεβαίωση τῆς Θεϊκῆς Ἀγάπης πού ὑπερασπίζεται ἄγρυπνα τή φυσική ἀνθρώπινη ἀδυναμία ἀπό τίς καταλυτικές δυνάμεις τῶν στοιχείων τῆς φύσεως καί τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων.

Ἡ κανδήλα του μέ τό εἰρηνικό γλυκό φῶς της πού τόχυνε μπροστά στίς λίγες εἰκόνες πού εἶχε σφηνώσει στίς κόγχες τοῦ βράχου, συντρόφευε τοὺς ἱερούς στοχασμούς του καί τίς ἀγαπητικές προσευχές του πρός τόν Σωτῆρα Χριστό. Ἄς ἀπειλοῦσε ἡ θύελλα νά καταστρέψῃ τόν κόσμο, ἄς ἔτριζε τά δόντια του τό κακό πνεῦμα ἐναντίον τῶν καλῶν χριστιανῶν τῆς περιοχῆς κι ὅλου τοῦ κόσμου, κάποιος ἀγρυπνοῦσε ἐπάνω στό πρός ἀνατολὰς τοῦ Δάφνου ποταμοῦ βουνό γιά χάρι τους. Κάποιος ἰκέτευε τό Θεό νά ἐλεήσει καί νά σκεπάσῃ. Μποροῦσαν νά κοιμούνται ἡσυχοὶ τό βράδυ, μποροῦσαν νά ζοῦν ἀμέριμνα τήν ἡμέρα μέ τοὺς κινδύνους της. Κάποιος τοὺς σκέπαζε μέ τίς προσευχές του νύχτα καί ἡμέρα. Κι αὐτός

ἦταν
γονατ
τά πολ
Αὐτ
δέν τι
ἀσυντ
ἡσυχ
Ἄλλο
ἀπόφο
προφα
πιό πολ
Ὁ ἰ
Μυστη
τοῦ Ἄρ
-Δοξ
μετά ἀπ
βαθύσκ
“Δοξ
ἡγιασμ
μεσίτης
εὐεργετ
Χριστο
τοῦ Δά
εὐλογημ
εὐλογεῖ
ἐμψυχ
πλουτίζ
Αὐτά
σ' αὐτά
εἶχε δίκ
τόν ἀγι

ἦταν ὁ ἀσκητὴς τῶν βράχων, ὁ εὐλογημένος Ἀρσένιος. Τὰ γονατάκια του σκληρά σάν ἀκατέργαστο πετσί γενῆκαν ἀπ' τὰ πολλά τὰ γονατίσματα καὶ τίς πολλές μετάνοιες.

Αὐτὴ τῇ μεγάλῃ Χάρι καὶ εὐλογία πού εἶχαν στὸν τόπο τους, δέν τὴν συνειδητοποίησαν ἀμέσως. Τὸν πρῶτο καιρὸ, ἀσυνήθιστοι καὶ ἀνίδεοι σχετικὰ μέ τὸν Χριστιανικὸ ἡσυχασμό, διχάστηκαν στὴ γνώμη τους οἱ συντοπίτες του.

Ἄλλοι, οἱ πιό καλλιεργημένοι, θαύμασαν καὶ παίνεψαν τὴν ἀπόφασή του· ἄλλοι ὁμως, τὸν εἶχαν κατηγορήσει, προφασιζόμενοι πὼς μένοντας στὸν κόσμο θὰ τοῦ πρόσφερε πιό πολλά.

Ὁ ἱερεὺς ὁμως τοῦ Ὑψίστου, ἓνας σεβαστὸς μύστης τῶν Μυστηρίων τῆς Χάριτος τοῦ Χριστοῦ, εἶχε ὑψώσει φωνὴ ὑπὲρ τοῦ Ἀρσενίου.

-Δοξάσατε τὸν Θεόν, τοὺς εἶχε πεῖ, ὅταν τὴν ἡμέρα τοῦ Κυρίου, μετὰ ἀπὸ τὴ Θεία Λειτουργία, ἔπιασαν συζήτησι κάτω ἀπὸ τὰ βαθύσκιωτα πλατάνια πού στόλιζαν τὸν αὐλόγυρο τῆς ἐκκλησιᾶς.

“Δοξάσατε τὸν Θεόν, εἶχε πεῖ, πού ἐκ μέσου ἡμῶν ἀνέδειξεν ἡγιασμένον ἄνδρα, πνευματέμφορον, ὅστις μέλλει νὰ καταστῇ μεσίτης πάντων ἡμῶν πρὸς τὸν Κύριον. Αἱ προσευχαί του ὡς εὐεργετικὸς ὄμβρος θὰ καταρδεύσουν διὰ τῆς Χάριτος τοῦ Χριστοῦ τὰς ψυχὰς τῶν κατοικούντων τὴν κοιλάδα ταύτην τοῦ Δάφνου, τὴν εὐσεβῆ Ναύπακτον καὶ ὀλόκληρον τὴν εὐλογημένη Πατρίδα μας. Μὴ γίνεσθε Θεομάχοι! Εὐλογεῖτε, εὐλογεῖτε τὸν Κύριον! Ὁ Ἀρσένιος εἶναι ὁ εὐγενέστερος ἔμψυχος θησαυρὸς τῆς κώμης ταύτης, ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ πλουτίζουν εὐλογίαν ὅλαι αἱ ἐπερχόμεναι γενεαί...!”

Αὐτὰ εἶχε πεῖ τότε ὁ σεβαστὸς ἱερεὺς· καὶ πράγματι μέσα σ' αὐτὰ τὰ χρόνια πού πέρασαν, τὸ εἶδαν καὶ τὸ νοιώσαν πὼς εἶχε δίκιο. Ἐφθασαν καὶ καμάρωναν κρυφὰ καὶ φανερά γιὰ τὸν ἅγιο Ἀσκητὴ τους καὶ στίς συζητήσεις πού εἶχαν μέ

ξένους καί περαστικούς δέν ἔκρυβαν τήν ἀγνή χαρά καί περηφάνεια τους γι' αὐτόν.

Ἡ εὐλογημένη σπηλιά τοῦ πρὸς ἀνατολάς τοῦ Δάφνου ποταμοῦ βουνοῦ, θαρρεῖς κυφοροῦσε μυστικά ὅλα τὰ χρόνια αὐτά τήν ὀλοκλήρωση κατὰ Θεόν τοῦ Ἁγίου τους. Τοῦ Ἁγίου Ἀρσενίου ποῦχε γίνεи πιά τό γεφῦρι τό χρυσό γιά νά περνοῦν κι αὐτοί νά πλησιάζουν τόν Πανάγιο Τριαδικό Θεό.

Μέσα σ' αὐτά τ' ἀγωνιστικά του χρόνια, σπάνια τύχαινε νά τόν ἰδῇ κανεῖς ἀπ' τοὺς βοσκούς ἢ τοὺς ξωμάχους τῶν Καρυῶν. Πάντα ἔβγαине, ἂν ἦτανε ἀνάγκη, ὥρες πού δέν ὑπῆρχε “ψυχὴ ζῶσα” ἐκεῖ τριγύρω. Μόνον τόν Γέροντά του κατὰ καιροῦ ς δεχόταν κι ἓναν εὐσεβῆ πνευματικό ἀδελφό πού τοῦφερνε τό μετρημένο παξιμάδι. Ἄν τύχαινε καί τόν ἔπαιρνε τό μάτι κανενός βοσκοῦ ἀπό μακρυνά, ἦταν γεγονός γιά τό χωριό. Τό συζητοῦσαν ὅταν ἔσμιγαν καί δίψαγαν νά πάρουν ὅσο πιό πολλές πληροφορίες μποροῦσαν γιά τόν Ἀσκητὴ τους.

-Δέν περπατᾶ, πετᾶ θαρρεῖς ὅταν βαδίζει, ἔλεγε ἓνας ἡλικιωμένος ξωμάχος πού ἔτυχε νά τόν ἰδῇ.

Μιά ἡμέρα ὁ ἀδελφός πού τοῦ πῆγε τό σακούλι μέ τό παξιμάδι, ἀφοῦ δέχτηκε τίς εὐχαριστίες καί τίς εὐλογίες του, ἐπῆρε ἀπὸ τὰ χέρια του ἓνα δεμάτι καλοπελεκημένα ραβδιά πού τᾶχε φτειάξει ὁ ἴδιος, γιά νά τὰ φέρει δῶρο εὐλογίας καί ἀγάπης στοὺς πλεόν ἡλικιωμένους τῆς κώμης.

Ὁ Ἀρσένιος ἀκολουθώντας τό δρόμο τῶν παλαιῶν Πατέρων, ἔκανε μερικά διαλείμματα στήν προσευχή, μέ ἐργόχειρο. Τίς ὥρες ἐκεῖνες τῆς ἡσυχῆς ἐργασίας, ἔφτειαχνε καί μερικά καλοπελεκημένα ραβδιά γιά νά στηρίζονται σ' αὐτά οἱ ὁδοιπόροι καί τὰ γηρατειά. Τό μεγάλο δάσος πού ἦταν δίπλα του, τοῦδινε γενναϊόδωρα τό κατάλληλο ξύλο.

Ἐπίσης, μέ ὑπομονή ἀτέλειωτη σκάλιζε λίγο-λίγο τό βράχο τῆς σπηλιάς καί κατάφερε στό τέλος νά φτειάξῃ πραγματική

κόγχη καί μικρά ἐπίπεδα στό βράχο, γιά ν' ἀκουμπᾶ τά βιβλία, τά καντηλέρια καί τό μικρό σταμνί του πάρα πέρα.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς ἡ ζωή του δέν ἦταν πάντα ἀγῶνας. Ὁ στοργικός ὁ Πλάστης πάντα βάζει μέσ στήν ἀνθρώπινη ζωή καί τή χαρά καί τή γλυκειά ἀνάπαυση τῆς Χάριτος. Ἐτσι, ἂν κι ὁ Χειμῶνας ἦταν ἄγριος, ἡ Ἄνοιξη ὁμως ἦταν πολύ γλυκειά καί πολύ ὁμορφη στά μέρη ἐκεῖνα. Τότε ἡ σπηλιά τριγύρω καί μέσα στίς σχισμές τοῦ βράχου ἀκόμη, γέμιζε ἀγριο-λούλουδα, ἀνθάκια πολύχρωμα, λεπτοκαμωμένα, πού ἦταν χαρά Θεοῦ νά τά κοιτᾶ κανεῖς. Ὁ ἥλιος μέ τήν ἀνοιξιάτικη θαλπωρή παρηγοροῦσε τό ταλαιπωρημένο ἀπό τό κρῦο καί τήν ὑγρασία τῆς σπηλιάς σῶμα του. Τό σῶμα αὐτό πού τόχε “ὀργώσει” καί ἐξαγιαίνει ὅλα αὐτά τά χρόνια ἡ στέρηση κι ὁ πόνος γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

Ὅσο ὁμως ἀπ' τά χρόνια καί τήν ἄσκηση μαραινόταν τό ἄνθος τῆς νειότης του, ἄρχισε ν' ἀναφαίνεται μέσα ἀπ' τή μαραμένη σάρκα, πανῶριος ὁ “καρπός”! Τό νεανικό ἀετίσιο βλέμμα του, πού ἄτρομο ἀγρυπνοῦσε νά συλλάβῃ καί νά κατακεραυνώσει μέ τό ἀνίκητο ὄπλο τῆς προσευχῆς τά ἔνεδρα τοῦ δολίου, τώρα εἶχε μέσα του μιά γλυκειά ἀνταύγεια ἰλαρότητος. Μαλάκωσε, γλύκανε, ἔγινε πιό εἰρηνικό.

Ἡ νεότητα εἶναι ἀψιά, ἀκόμη κι ὅταν εἶναι ἐνάρετη, ἀλλά στή μέση καί τή γεροντική ἡλικία - πάντα μέ τή Χάρι τοῦ Χριστοῦ - ὁ ἄνθρωπος γλυκαίνει.

Ἐτσι καί τοῦ Ἀρσενίου ἡ καρδιά, σάν τό ἀμπέλι τό πολύκαρπο ἐπάνω στό προσήλιο, ἐκρέμασε καρπούς ἀγάπης σάν τσαμπιά ὁλόγλυκα κάτω ἀπό τό βλέμμα τοῦ Θεοῦ. Τώρα σκεφτόταν τούς ἀμετανόητους ἀμαρτωλοῦς, τούς πλανεμένους, τούς νεκρούς γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Οἱ λυγμοί του ἔσμιγαν μέ τό ὑπερκόσμιο βουητό τ' ἀνέμου πού

συνάρπαξε σέ προσευχή, όταν μεγαλόπρεπα ἀκούγονταν μέσα
στό φαράγγι. Τώρα ἡ καρδιά του ἔγινε σάν τό μελισσοκέρι
μαλακή. Κυψέλη ἔγινε, πού ὑπερχυνόταν τό μέλι τῆς ἀγάπης.

Καί ἔστειλε ὁ Θεός τόν “τρύγο”. Θεοῦ ἡ ἐντολή, Θεοῦ ἡ
πεθυμιά. ποιός θά μπορούσε ν’ ἀρνηθῇ; Τήν ἁγία ὑπακοή στό
Θέλημά Του τήν εἶχε πιά μάθει καλά ὅλα τά χρόνια αὐτά ὁ
Ἀσκητής τῶν βράχων τοῦ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Δάφνου ποταμοῦ
βουνοῦ...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ

ΚΑΡΠΟΙ ΧΑΡΙΤΟΣ

Από τόν καιρό πού ὁ Ἀρσένιος ἄρχισε τόν ὡραῖο ἀγῶνα του, πέρασαν ἀρκετά χρόνια. Ἀλλάξαν οἱ καιροί, μαζί καί οἱ βασιλιάδες κι οἱ τρανοί. Γέροντες ἔφυγαν γιά τήν

αἰωνιότητα, βρέφη ἔγιναν ἔφηβοι καὶ νέοι μεσοκαιρίτες.*

Ὁ Ἀρσένιος, ὠριμος πιά σέ ὅλα, φορτωμένος ἀγιωσύνη, Πνεῦμα Θεοῦ, πνευματικές ἐμπειρίες ἀνεξάληπτες, πού βγῆκαν ἀπό τήν πολυχρόνια καί πολύπλευρη ἄσκηση, ἦταν πλέον ἕνας φτασμένος Γέροντας, ἱκανός νά βοηθήσῃ ἄλλες ψυχές. Ὁ ἴδιος βέβαια, δέν τόχε συνειδητοποιήσει, ζώντας μέσα στήν “ἀγνωσία” τῆς προσωπικῆς του ἀξίας, μέσα στόν ὠραῖο κόσμο τῆς γνήσιας ταπεινοφροσύνης του. Τό γνώριζε ὁμως ὁ Θεός καί τό διαισθανόταν καί ὁ λαός τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀγνός καί ἄδολος, πού πάντα ἡ σκέψη του καί ἡ καρδιά του ἦταν στραμμένη πρός τόν Ἀσκητή τοῦ βουνοῦ, πρός τόν Γέροντα Ἀρσένιο.

Ὅσο περνοῦσε ὁ καιρός, τόσο καί ὠρίμαζε ἡ πεθυμιά νά δοῦν τό πρόσωπό του. Ὁ πόθος ἔγινε ἀβάσταχτος πρῶτα στούς εὐσεβέστερους. Εἶχανε μάθει ἀπό καιρό πῶς ὁ ἱερεὺς κρυφoανέβαινε συχνά τά τελευταῖα χρόνια καί μάλιστα πῶς τοῦ πῆγαινε καί Θεία Μεταλαβιά σ’ ἕνα μικρό χρυσό κουτί πού τῷ κρυβε στό στήθος. Κι ὅταν κατέβαινε ἀπ’ τό βουνό εἶχε πάντα νά πῇ πολλά καί θαυμαστά ἀπ’ ὅσα ἔβλεπε ἐκεῖ ἐπάνω καί ἀπό ὅσα ἀκουγε ἀπ’ τόν ἴδιο.

Κι ἔτσι, ὅταν γιά τά δύσκολα τούς χρειαζόταν μιά γνώμη φωτισμένη ἢ ὑπῆρχε κίνδυνος, ἀρρώστεια ἢ κακό, οἱ “ταχυδρόμοι” πύκνωναν ἀπ’ τή σπηλιά στήν κώμη.

-Τό εἶπε ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ἔλεγαν ὅταν ἤθελαν νά πείσουν ὁ ἕνας τόν ἄλλο.

Κι ὅταν ἀκουγόταν αὐτό, ἡ διαφωνία τελείωνε. Κανείς δέν ἀμφέβαλε ὅτι ὁ “κεκαθαρμένος” καί “ταπεινός τῇ καρδίᾳ” Ἀρσένιος εἶχε τό θεῖο φωτισμό καί ὅ,τι ἔλεγε ἦταν θεάρεστο, ἀληθινό, σωστό κι ὠφέλιμο.

* μεσήλικες, μεσόκοποι.

*
νη,
του
ταν
λες
τας
τόν
ιζε
νός
ταν
τα
νά
ούς
εύς
τάς
υτί
ίχε
κνω
όμη
οί
νά
δέν
α'',
το,

Ἐπειτα πήραν εἶδηση πὼς ὁ φιλόανθρωπος Χριστὸς τοῦδωσε
Χάρη θεϊκὴ νὰ διώχνη τὴν ἀρρώστεια. Τόκρυβε ἐκεῖνος, μὰ ὁ
Ἱερεὺς τὸ διέκρινε καλὰ καὶ βεβαιώθηκε, ὅταν δικοὶ του
ἄνθρωποι πού ἔφτασαν μπροστά στοῦ θάνατο δέ γιατρευτῆκαν
μήτε ἀπὸ γιατρό, μήτε ἀπὸ γιατροσόφι, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν
προσευχὴ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, ὅταν προσευχήθηκε
λυγισμένους ἀπὸ τὰ δάκρυα τοῦ ἱερέως.

Σπρωγμένοι ἀπ' τὴν ἀνάγκη ἄρχισαν ν' ἀνηφορίζουν γιὰ
τὴ σπηλιά συντοπίτες του, ἀλλὰ καὶ κάτοικοι ἀπὸ τὴν
εὐρύτερη περιοχὴ. Ἀνέβαιναν στό βουνό τοῦ ἁμισθου
γιατροῦ νειᾶτα μαραζωμένα, πού τᾶτρωγε τὸ κρυφὸ σαράκι
τῆς ἀρρώστειας μαζὶ μέ τοὺς πικραμένους γονιούς τους κι
ἄλλοι ἀπ' τὴν ἀρρώστεια χτυπημένοι. Ἐκεῖνος στὴν ἀρχὴ
ἀρνιότανε κι ἔλεγε συντριμμένος:

-Τί ἦρθατε νὰ κάνετε σέ μένα τὸν ἁμαρτωλό; Ἐγὼ ἔχω
ἀνάγκη προσευχῆς νὰ μ' ἐλεήσῃ ὁ Θεός, κι ὄχι ἐσεῖς, ἀδελφοί
μου...

Αὐτὸ τὸ πάλεμα κράτησε ἄρκετά. μέχρι πού ἦρθε ἄνωθεν ἡ
πληροφορία, πού ἦταν καὶ ἐντολή:

-“Ἀρσένιε, διακόνησε τοὺς πονεμένους ἀδελφούς καὶ μὴ
φοβᾶσαι. Τώρα γνωρίζεις πιά καλὰ πὼς ὁ Γιατρός εἶναι Ἐνας:
ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, τοῦ κόσμου ὁ Σωτῆρας. Ὅλοι οἱ
ἄλλοι εἶναι οἰκονόμοι τῆς Χάριτος”.

Μεριὰ λοιπόν ἡ ἐντολή, μεριὰ ἡ εὐσπλαγχνία πού ἔφθανε
καὶ γινότανε ψυχικὸς πόνος μπροστά στοῦ πονεμένο καὶ
ίκετευτικὸ βλέμμα τῶν ἀρρώστων, μπροστά στά δάκρυα πού
αὐλάκωναν τὰ ρυτιδιασμένα πρόσωπα τῶν γονιῶν, ἔκαναν τὸν
Ἅγιο νὰ ὑποκύψῃ καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ βοηθήσῃ μέ κάθε τρόπο
τοὺς πάσχοντας. Ἀφοῦ ἔλεγε τὴν ἀγαπημένη του εἰσαγωγὴ
παρακαλώντας νὰ προσεύχωνται οἱ προσερχόμενοι γιὰ τὴν
“ἀθλιότητά” του, τοὺς ἔλεγε κατόπιν:

-“Νά, πᾶρτε φάρμακο ἀλάθητο, λαδάκι ἁγιασμένο ἀπὸ τὴν ἀκοίμητη κανδήλα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Αὐτὴ θά σᾶς θεραπεύσῃ”.

Ὅταν ἔφευγαν ὁμως, ἡ πληγωμένη του καρδιά ἀπ’ τὴ συμπόνοια τὸν ἔριχνε σέ προσευχὴ τέτοια, πού πότιζε τὸ βράχο μέ τὰ δάκρυά του. Ἐκεῖ ἐφύτρωσαν καὶ ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ θά ὑπάρχουν τ’ ἀθάνατα, ἅϋλα λουλούδια τῆς ἀγάπης πού εὐωδιάζουν εἰς τοὺς αἰῶνες μπροστὰ στό Θεό καὶ ἐλκύουν τὴ Θεϊκὴ εὐλογία πού ἁγιάζει τὸν τόπο.

Ἀλλὰ ἡ “πολιορκία καὶ ἡ ἄλωση” τῆς ἀπομόνωσής του, δέν ἔγινε μόνο ἀπὸ τὴ μεριά τῶν ἀσθενῶν. Ἀρχισαν καὶ ἀνέβαιναν νειᾶτα “πεινασμένα” γιὰ Χριστό καὶ Θεϊκὴ σοφία στὰ χρόνια αὐτά τῆς ὠριμότητός του ἀπ’ ὅλη τὴν περιοχὴ, μέχρι καὶ ἀπὸ τὴ Ναύπακτο καὶ ἀπὸ τὴν Αἰτωλία.

Στὴν ἀρχὴ δειλὰ τριγύριζαν μέ σεβασμό πολὺ μά καὶ λαχτάρᾳ γύρω ἀπὸ τὴν “κυψέλη” του, ποῦ κρυβε μέσα τὸ πολύτιμο “μέλι” τῆς θείας ἀγάπης καὶ τῶν ἀρετῶν. Δέν τολμοῦσαν ὁμως νά τοῦ φανερωθοῦν. Μόνον θωροῦσαν συνεπαρμένα τὸ ἀνάλαφρο ἀγγελικὸ περπάτημά του, τὸ φωτεινὸ του πρόσωπο, τὰ πουλιά πού ἄφοβα τριγύριζαν κοντὰ του καὶ καμμιά φορά κάθονταν καὶ στοὺς ὤμους του. Οἱ πιὸ τολμηροὶ κατάφεραν καὶ κάτι περισσότερο: πλησίασαν ἀθόρυβα καὶ κοίταξαν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ χοντροσάνιδα καὶ τ’ ἀγριοπούρναρα ποῦ φραζαν τὴ σπηλιά καὶ εἶδαν καὶ ἐθαύμασαν καὶ τοὺς ἔπιασε δέος! Ὁ Ἅγιος Ἀρσένιος προσευχότανε μέσα σέ φῶς οὐράνιο καὶ ἡ σπηλιά ἐφάνταζε σάν φωτεινὸ ἀστέρι! Τρόμαξαν κι ὑποχώρησαν. Ἐχασαν τὴ μιλιὰ τους!

Ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμή μία ἀγάπη ἱερὴ γιὰ τὸν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ φώλιασε στὴν καρδιά τους. Ἦρθανε καὶ ξανάρθανε μά

πάντα δέν τολμούσανε νά τοῦ μιλήσουν. Μέχρι πού ὁ Ἅγιος
τούς ἀντιλήφθηκε ὁ ἴδιος καί μέ μειδίαμα γλυκό ἄφατης
καλωσύνης τούς κάλεσε νά βγοῦν ἀπ' τήν κρυψώνα!

Τούς παίνεψε, τούς ἐνεθάρρυνε, τούς ἔβαλε σιμά του, τούς
μίλησε γιά τό Θεό καί τ' ἄπειρά Του κάλλη. Ρουφούσανε
ἀχόρταγα τό λόγο του σάν βρέφη πεινασμένα καί ἀπό τά μάτια
κι ἀπ' τ' αὐτιά καί χορτασμό δέν εἶχαν.

Ὅπως ἡ πείνα γιά ψωμί εἶναι ἔντονη στούς νέους γιατί
αὐξάνει τό κορμί καί γίνεται ἀκμαῖο, ἔτσι ἡ νεανική ψυχή
ζητᾷ Ἀλήθεια καί Θεό νά στηλωθῇ στήν Πίστη.

Μία πατρική στοργή ἀγιασμένη ἀνάβλυσε ἀπ' τήν καθάρια
ψυχή του καθώς τά ἔβλεπε νά τόν χιλιορωτοῦν γιά ὅλα τά
ιερά μυστικά τῆς εὐσεβείας.

Τό δροσερό τό βλέμμα τους γεμᾶτο ἀπό ζωντάνια, ἡ νεανική
ὁρμή γιά τά ψηλά κι ὠραῖα, καί πάνω ἀπ' ὅλα ἡ δίψα τους γιά
τό Χριστό καί τήν ἀγάπη Του, τόν ἔκανε νά σκύψῃ ἐπάνω τους,
νά τά ἐπιμεληθῇ καί νά τά θρέψῃ πνευματικά.

Μέ τόν καιρό πληθαίνανε καί δέν περνοῦσε ἡμέρα πού νά
μὴν ἀνηφορίζουν πρὸς τόν Δάσκαλο τοῦ Θεοῦ, πότε ἀπό τό
ἕνα χωριό καί πότε ἀπό τό ἄλλο.

Πῶς νά μπορέσῃ γραφίδα ἀδύναμη νά ζωγραφίσῃ τίς σκηνές
πού ἦσαν γεμάτες χάρη ἐπάνω στό βουνό τοῦ θείου Ἀρσενίου;
Πότε ἦταν ἐκεῖνος καθιστός ἐπάνω σέ βραχάκι καί στό
γρασίδι κατάχαμα τά ἔμψυχα βλασταράκια πού ἀδιόρατα
ποτίζονταν ἀπό τή θεόσδοτη σοφία του, πότε κάτω ἀπό δένδρα
θαλερά μέσ στό μεγάλο δάσος, ὅταν ἦταν ἡμέρες τοῦ
καλοκαιριοῦ κι ὁ ἥλιος πυρπολοῦσε. Κι ἄλλοτε, σέ
χειμωνιάτικες ἡμέρες, παγερές, γιά νά γλυτώσουν τή βροχή
καί τούς σκληροὺς ἀνέμους, μέσ στή σπηλιά καθόντουσαν
δίπλα του στριμωγμένα, παραδομένα σέ γλυκειά καί ἁγία
θαλπωρή!

Ἄχ, αὐτὴ ἡ σπηλιά! Λές κι ἦταν παραθύρι π' ἄνοιγε στά μάτια τοὺς μπροστά καί βλέπανε τό θαυμαστό τόν κόσμον τοῦ Θεοῦ!

Ἀρχισαν νά μειώνονται οἱ ὥρες τῆς μονώσεώς του. Αὐτό εἶναι ἀλήθεια πὼς τόν πονοῦσε γιατί ἦταν ἓνα εἶδος στέρξης τῆς ἐπαφῆς μέ τό Θεό. ἦτανε μιά θυσία! Ὅμως ὑπῆρχε ἡ “ἄνωθεν πληροφορία”. Ἐτσι ἤθελε ὁ Κύριος. Νά γίνη ὁ Ἀρσένιος οἰκονόμος Χάριτος. Νά ζήσῃ μετά τήν ἀσκητική καλλιέργεια, τήν πνευματική πατρότητα.

Τό μονοπάτι τοῦ βουνοῦ πατήθηκε πολύ. Ἡ φήμη του ἀπλώθηκε σ' ὅλο τό θέμα τῆς Νικοπόλεως, μέχρι ἐπάνω στό Δυράχιο, ἀλλά καί στόν Μωρέα. Τόν μάθανε καί οἱ ἄρχοντες, ἀπό τίς ἔννοιες τίς βαρεῖές πολυβασανισμένοι. Ἐρχόντουσαν μέ θαυμασμό πολύ καί μέ ταπεινωσύνη γιά νά πάρουν τίς συμβουλές του τίς σοφές, γιά νά βοηθηθοῦνε. Ὅλους τοὺς καλοδέχονταν, μά πάντα ἐλεύθερα κι ἀπλᾶ. Μπροστά του ἔβλεπε ψυχές πού τίς πονοῦσε ὅλες. Δέ ζάρωνε, δέν κολάκευε, ὅταν ἀξιωματοῦχοι καί τρανοί ἔφθαναν στή σπηλιά του. Ἀκόμη ἀνηφόριζαν ἀπό τό ἀνατολικό μονοπάτι πού ἦταν πιό βατό, καλόγεροι καί ἱερεῖς πού θέλανε νά μάθουνε τά ἱερά τά μυστικά τῆς προσευχῆς καί νά τόν συμβουλευτοῦνε.

Κάποτε πού ἡ ἡσυχία ἦταν παρθενική καί δέν ὑπῆρχε “ψυχὴ ζῶσα”, κάθισε ἔξω ἀπ' τή σπηλιά, ἀκούμπισε στά γόνατα τό κεφάλι του καί τυλιγμένος στό ρᾶσο του, βυθίστηκε στήν ἀγαπημένη του προσευχή, σάν τόν παλιό καιρό πού ἐπισκέψεις δέν ὑπῆρχαν. Ἀρχισε ἀπομεσήμερο κι ἔφθασε δειλινό, χωρίς νά νοιώσῃ χρόνο. Μέ τή μικρή μά δυνατή, τήν προσευχή τοῦ Ἰησοῦ, τό Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησόν με, γέμιζε ἡ ψυχὴ του ἀπό θεόδοτη γαλήνη καί μιά χαρά ἀλλοιώτικη ἀπ' τίς χαρές τοῦ κόσμου.

Ὅποιος καί νά ἐρχότανε στὸν ἅγιο Ἀσκητή, εἴτε ἦταν γέρος ἢ παιδί, ἀπλὸς ἢ διαβασμένος, οἱ συμβουλές του ἦταν τρεῖς καί σ' ὅλους πάντα οἱ ἴδιες:

- Ἐξομολογεῖσθε, ἀδελφοί μου, γιατί φαρμάκι εἶναι τὸ κρῖμα, πού φαρμακώνει τήν ψυχή καί ὅλη τή ζωή σας.

Παίρνετε μέσα σας Χριστό γιά νάχετε ζωή ἄλλοιῶς, χωρίς τὸ Θεϊκό τὸ Σῶμα καί τὸ Αἷμα, νεκροὶ ἄταφοι εἴσαστε, κι ἄς δρᾶτε κι ἄς μιλάτε.

Προσέξατε, γιατί ὅταν ἔρθῃ ἡ ὥρα νά σᾶς βάλουνε στή γῆ, σάν τόν καμένο σπόρο τοῦ σταριοῦ βλαστό αἰώνιας ζωῆς δέν θά πετᾷξετε. Ὅσοι περιφρονοῦν τή θυσία τοῦ Χριστοῦ σ' αὐτόν ἐδῶ τόν κόσμο, στήν ἄλλη τή ζωή τήν ἀληθινή, θά ναι τυφλοὶ καί Φῶς Θεοῦ δέν θά μποροῦν νά δοῦνε.

Καί τελεῖωνε μέ τήν προτροπή τῆς προσευχῆς:

- Προσεύχεσθε, τέκνα παμπόθητα, τέκνα εὐλογημένα. Προσεύχεσθε γιατί ἡ προσευχή εἶναι ἀνάσα τῆς ψυχῆς, μέ τὸ Θεό φίλια. Εἶναι αὐτό πού μᾶς κάνει νά διαφέρουμε ἐμεῖς ἀπὸ τὰ ζῶα. Ἄν καί αὐτὰ προσεύχονται ἀσυνείδητα, μ' ἓνα δικό τους τρόπο. Τ' ὀρνίθι σκύβει, πίνει τὸ νερό, μετὰ κοιτᾷ τόν οὐρανό. Τ' ἀηδόνι τὸ γλυκόλαλο στίς φαραγγιές πουνρό - πουνρό, δικό του ψάλλει ὄρθρο.

- Προσεύχεσθε, ἀδελφοί, προσεύχεσθε. Τό πρωῒ μόλις ἀντικρύσετε τὸ φῶς τῆς νέας ἡμέρας, σηκῶστε τὰ μάτια σας στὸν οὐρανό καί ζητεῖστε τὸ θεῖο ἔλεος. Πέστε μιά, πέστε δυό, πέστε ὅσες φορές μπορεῖτε “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με”. Τό βράδυ πρὶν νά κλείσετε τὰ μάτια σας γιά ὕπνο, πέστε πάλι προσευχή, γιατί κανεὶς δέν ξέρει ἂν τό πρωῒ ξανά σ' αὐτόν τόν κόσμο θά τ' ἀνοίξῃ. Καί ὅταν δουλεύετε καί λέτε τήν προσευχή αὐτή, καί δύναμη θά παίρνετε καί ἡ δουλειά καλά θέ νά πηγαίνει. Τό ὄργωμα, τὸ κλάδεμα, ὁ τρύγος καί ὁ θέρος.

καί τῶν κυράδων οἱ δουλειές καί τῶν λογίων οἱ γραφές καί τό κουμάντο θᾶν ἄκαλό, αὐτῶν πού κυβερνᾶνε, γιατί ἡ προσευχή γεννᾷ σωστές σκέψεις καί κρίσεις. Ὅλα εὐλογοῦνται μέ αὐτή καί τό κακό σκορπίζει. Καί - πάνω ἀπ' ὅλα - ἡ ψυχὴ γεύεται γνήσια χαρά, ἀγάπη καί εἰρήνη...

Ἔτσι “πότιζε” ὁ Ἅγιος Ἀρσένιος τίς ψυχές μέ θεῖες διδαχές, ἀπλές καί μεστωμένες. Τά λόγια του τά δέχονταν ὅλοι. Κι αὐτό γιατί ὅλοι ἀνεξαιρέτως ἦσαν σίγουροι πῶς ἦταν ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ καί ἦταν φωτισμένος.

Τό ξεβαμένο ρᾶσο του, πού τῷχε μονοφόρι, τοὺς ἐνέπνεε τὴν ἀγάπη γιὰ ἐλευθερίαν ἀπ' τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καί τίς ἀνθρώπινες φιλίες. Ἡ σπηλιά, γυμνή ἀπὸ κάθε περιττό ἀντικείμενο καί ἀπὸ κάθε ἄνεση, μέ μόνες τίς εἰκόνες του, τὰ δύο του καντηλέρια, μιά προβιά κατάχαμα κι ἓνα σταμνὶ στήν ἄκρη, τοὺς βεβαίωνε γιὰ τὴ γνησιότητα τῆς ἀκτημοσύνης του καί τό σταθερὸ προσανατολισμὸ του πρὸς τὰ ἀθάνατα καί αἰώνια ἀγαθὰ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Κάποτε, τὸν Ὅσιο τὸν συνεπῆρε ὁ πόθος νὰ κοινωνήσῃ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Νὰ πάρῃ μέσα του Σῶμα καί Αἷμα Θεϊκό, νὰ πάρῃ τὸν Χριστό του. Μόλις λοιπὸν ἀκούστηκε ἀπόμακρη ἡ καμπάνα σ' ἓνα ξωκκλήσι τῆς Καρυᾶς, σάν νὰ πετοῦσε ἄρχισε νὰ κατεβαίνει τὸ βουνό, σάν νᾶτανε ἀέρινος, σάν νὰ μὴν εἶχε βάρος.

Ὅσοι τὸν εἶδαν νοιώσανε εὐλογημένη συστολὴ καί ἱερὴ χαρά. Μετὰ ἀπὸ τόσα χρόνια, ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ κοντὰ τους! Τό βλέμμα τους συχνοπῆγαινε στὴ σκοτεινὴ γωνίτσα τῆς Ἐκκλησιᾶς ποῦχε σταθεῖ καί ἡ ψυχὴ τους δέ χόρταινε τὴ ζεστασιά τῆς ἁγιασμένης παρουσίας του. Ἀκόμη κι ὁ ἱερεὺς ἦταν συγκινημένος καί ἡ παράστασή του ἐνώπιον τοῦ Κυρίου ἐκείνη τὴν εὐλογημένη ἡμέρα ἦταν πιὸ συνειδητὴ καί πιὸ προσεκτικὴ. Μέσα στὸν ἀπέριττο ναῖσκο, ἐκτός ἀπ' τὸν ἄῤῃλο

κόσμο τῶν ἁγίων Ἀγγέλων, παρίστατο κι ἕνας ἐπίγειος Ἄγγελος
σάν ἐκλεκτός ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἁγίου Θεοῦ.

Στό τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας, ὅπως γίνεται συνήθως ὅταν
κάποιος μοσχοβολᾷ ἁγιωσύνη καί ἔλκει σάν μαγνήτης τό λαό
τοῦ Θεοῦ, ἔτρεξαν ὅλοι νά τοῦ ἀσπαστοῦν τό χέρι, κι ἄς μήν
ἦταν ἱερεὺς. Ἐφερνε δέος ἢ σκέψη τῆς ἱερωσύνης στόν
Ἀρσένιο.

- Αὐτό εἶναι ἔργο ἰσαγγέλου. Ἐγώ εἶμαι ἁμαρτωλός, ἔλεγε,
ἄν κάποιος ἔφερνε τή συζήτηση σ' αὐτό τό θέμα.

Ἡ ταπεινοφροσύνη του ἦταν τόσο βαθειά πού δέν τόν ἄφηνε
νά στέρξει νά ἱερωθῇ καί νά σταθῇ μπροστά στήν ἁγία Τράπεζα
“ἐνώπιος ἐνωπίω” τοῦ Παναγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ. Ἄν πρός τό
τέλος τῆς ζωῆς του ἐπῆρε τήν ἱερωσύνη, εἶναι ἄγνωστο. Πάντως
μέχρι τό 1077 πού ἔχτισε τόν πρῶτο πάνσεπτο Ναό τῆς
Παναγιᾶς, ἦταν ἀπλός Μοναχός. Ἐφερε βέβαια τό Μέγα καί
Ἀγγελικό Σχῆμα τῶν Μοναχῶν μέ τό ἔμβλημα τοῦ Μεγάλου
Βασιλέως Χριστοῦ στό στήθος του, ὅχι ὁμως τήν ἱερωσύνη.

Γι αὐτό βεβαιώνεται κανεῖς ἀπό τήν ἐντοχιισμένη κτητορική
ἐπιγραφή τοῦ πρώτου αὐτοῦ Ναοῦ. Ἐκεῖ ἀναγράφει ὅτι ὁ Ναός
“ἀνηγέρθη παρά τοῦ Ὁσιωτάτου μοναχοῦ κυροῦ Ἀρσενίου”.

Ὁσιωτάτου! Δέν ἀναγράφει “ὀσίου”! Καί ἡ λέξη “κυροῦ”
- Ἀρσενίου, κι αὐτή δίνει τό βάρος τοῦ θείου κύρους τῆς
ἁγιασμένης προσωπικότητός του. Τῆς ἀξιοθαύμαστης καί
σεβαστῆς ζωῆς του. Τῆς ἡγετικῆς στόν πνευματικό καί
ἀγιολογικό χῶρο παρουσίας του.

Τό ξεκίνημα λοιπόν καί ἡ ὠρίμανση τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου,
ἔγινε στά χρόνια τῆς κατά Θεόν καί διά τόν Θεόν μονώσεως
του καί τῆς πολὺπλευρης ἀσκήσεώς του στήν ἁγιασμένη
σπηλιά τοῦ ἡμερου βουνοῦ πού πῆρε τ' ὄνομά του.

Ὁ Κύριος ὁμως θά τοῦ ἄνοιγε καινούργιους πνευματικούς
ὀρίζοντες προσφορᾶς καί δημιουργίας. Αὐτό τό διαισθανόταν

καί ὁ ἴδιος, βλέποντας τό σταθερό πυρῆνα τῶν μαθητῶν πού ἄρχισε νά δημιουργεῖται γύρω του.

Τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ ἐκτυλίσσεται ἀπαλά, ἀνεπαίσθητα, ἀλλά σταθερά. Ὅπως τό ἀθέατο ἄνοιγμα ἐνός λουλουδιοῦ, πού χωρίς νά γίνεται ἀντιληπτό, σέ κάποια στιγμή παρουσιάζει ὀλοκληρωμένη τήν εὐχάριστη πραγματικότητα τῆς ὁμορφίᾳς του...

ΦΟΡΗΤΗ ΕΙΚΟΝΑ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ
Ι. ΜΟΝΗΣ ΒΑΡΝΑΚΟΒΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ

Ο ἅγιος Ἀρσένιος ἔτρεφε “ἐκ νεότητος” μία ἀπρο-
σμέτρητη ἱερή ἀγάπη πρὸς τὴν Θεομήτορα, τὴν
Παναγία Μητέρα τοῦ Κυρίου του.

Εκείνον Τόν λάτρευε “ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καρδίας, διανοίας καί ἰσχύος”. Ἐκείνη Τὴν ἀγαποῦσε μέ μία ἀγάπη υἱική, γεμάτη ἀφοσίωση καί εὐγνωμοσύνη.

Μαζί Της πέρασε τὰ ἡρωϊκὰ ἀσκητικά του χρόνια. Μπροστά στὴν εἰκόνα Της ἄναβε ἀκοίμητη κανδήλα, εἴτε ἡμέρα ἦταν, εἴτε νύχτα. Ἐκείνη ἔβαζε μεσίτρια πρὸς τὸν Κύριον γιὰ ἐπιχορήγηση Χάριτος στὶς δύσκολες ὥρες τῆς πάλης του “πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου”. Σ’ Ἐκείνη ἄνοιγε τὴν ψυχὴ του καί τῆς ἐμπιστευόταν τοὺς ἱερούς πόθους του. Ὅταν δὲ ὑπῆρχε σωματικός ἢ ψυχικός πόνος, ζητοῦσε τὴ συμπαράσταση καί βοήθειά Της. Καί εἶναι ἀλήθεια πὼς ποτὲ δὲν τὸν ἐγκατέλειψε ἀβοήθητο ἡ Θεοτόκος τὸν Ἀρσένιο. Τὸν περιέβαλλε μέ τὴν ὑπερκόσμια προστασία Της, τὸν θεράπευε ὅταν ἦταν ἄρρωστος - κι αὐτὸ τὰ τελευταῖα χρόνια συνέβαινε συχνά, γιατί ἡ ὑγρασία τῆς σπηλιᾶς ὑπέσκαπτε τὴν ὑγεία του.

Μπορεῖ ὁ Ἅγιος νὰ μὴν εἶχε ἀνθρώπινη συμπαράσταση καί βοήθεια, δὲν τοῦ ἔλειψε ὅμως ποτέ ἡ Θεία. Ἐκεῖνα τὰ χρόνια τῆς ἀσκήσεώς του, ἔζησε τό μυστήριο καί τό μεγαλεῖο τῆς διὰ τὸν Θεόν μονώσεως. Κατέβαλλε τό δικό του κεφάλαιο, τὴν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὴ Θεία Πρόνοια, καί εἰσέπραττε τὴν πλεόν ὀλοκληρωμένη καί συγκινητικὴ γιὰ τὴ ζωντάνια τῆς βοήθεια, μέ τρόπους ἀπρόβλεπτους γιὰ τὴν ἀνθρώπινη, περιορισμένη λογικὴ καί δύναμη.

Τὸχε ζήσει ὁ Ἀρσένιος - ὅπως καί ὅλοι οἱ Ἀσκητές - αὐτὸ τό θαῦμα πολλές φορές καί σέ πολλές περιστάσεις. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἦταν καί ἡ πεμπτουσία, τό ἀπόσταγμα δηλαδή, τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς του· τό ζωντανό πλησίασμα τοῦ Θεοῦ. Ἡ διὰ τῆς ἀγάπης ἔνωση μαζί Του. Ἦταν σάν νὰ ἔλεγε, ὅχι ὅμως μέ λόγια, ἀλλά μέ τὴν ἴδια τὴ ζωὴ του:

-Σ’ τὰ δίνω ὅλα! Δὲν προνοῶ γιὰ τίποτε. Ξεχνῶ τὸν ἑαυτό μου γιὰ νὰ θυμᾶμαι Ἐσένα. Ἀπομακρύνομαι ἀπὸ ὅλους γιὰ

νά είσαι ὁ Μοναδικός μέσα στή σκέψη καί στήν καρδιά μου. Γίνε Ἐσύ, Θεέ μου, τροφή μου, σκέπασμά μου, εὐφραντικό ποτό μου, φάρμακό μου. Σύντροφος ἀκοίμητος καί λατρευτός πού γεμίζει τή μοναξιά ἀπό χαρά καί τή μετατρέπει στήν πλέον εὐτυχισμένη ἀγαπητική συμβίωση.

Μετά ἀπό συγκλονιστικές πολυχρόνιες ἐμπειρίες μπορεῖ ν' ἀναλογιστῇ κανεῖς τί μεγάλα ἀποθέματα Πίστεως ἀλλά καί εὐγνωμοσύνης πρὸς τόν Ἐσταυρωμένο Σωτῆρα τοῦ κόσμου, τό Χριστό, καί τήν Παναγία Μητέρα Του εἶχε ἀποθησαυρίσει στή θεωμένη ψυχή του ὁ Θεοφόρος ἐρημίτης τῶν βράχων τῆς Δωρίδος.

Καί τό ξεχείλισμα αὐτό τῆς ἀγάπης του ἔψαχνε νά βρῇ μιὰ διέξοδο. Ἀρχισε ν' ἀναδύεται μέσα ἀπό τό πέλαγος τῆς εὐσεβείας του ἓνας γλυκύτατος ἱερός πόθος.

Τόν πρωτοένοιωσε ὅταν γονατιστός μπροστά στήν εἰκόνα Της ἓνα ἡσυχό βράδυ εἶχε μυστική συνομιλία μαζί Της. Δέ ζητοῦσε τίποτε ἐκεῖνο τό βράδυ ἀπ' τόν Δεσπότη Χριστό καί τήν Οὐράνια Δέσποινα. Δέν ἦταν ἡ προσευχή του ἱκετευτική. Εἶχε τά μῦρα τῆς ἀγάπης καί τόν εὐγενῆ ἀνιδιοτελεῖ πόθο νά πράξῃ κάτι πού θά ἦταν δόξα γιά τόν Κύριο τοῦ παντός καί τήν Ὑπερευλογημένη Μητέρα Του.

- Πῶς νά Σ' εὐχαριστήσω, Χριστέ μου; Πῶς νά Σ' εὐχαριστήσω, Παντευλόγητε; Τί εἶναι αὐτό πού θά μπορούσε νά κάνῃ ὁ φτωχός Ἀρσένιος γιά τή Θεία δόξα Σας;

Δάκρυα κατανύξεως ἔβρεχαν τό ἀποστεωμένο πρόσωπό του καί τή μακρυὰ ἀσημένια γενιάδα του.

Ἐκεῖνο ἀκριβῶς τό βράδυ πῆρε μορφή ὁ πόθος του καί ἡ ψυχή του ὁραματίστηκε τήν ὁμορφὴν Ἐκκλησιά πού θά τήν ἀφιέρωνε, λέει, στήν Πανάχραντη Μητέρα τοῦ Θεοῦ! Κρυφoθρονιάστηκε ἡ ἀγία αὐτή ἐπιθυμία μέσα στήν καρδιά του καί ἄρχισε νά τόν γλυκοαπασχολῇ.

Ἡ λογικὴ βέβαια μέ τή μίζερη προοπτικὴ τῆς πολεμοῦσε τήν ἐλπίδα τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ εὐλογημένου αὐτοῦ

πόθου, λέγοντάς του: “Ἀρσένιε, πῶς τολμᾷς καί κάνεις τέτοια ὄνειρα; Γι’ αὐτά χρειάζονται πολλά χρήματα. Κι ἐσύ δέν ἔχεις παρά τό ρᾶσο σου καί τά σανδάλια πού φορᾷς. Πῶς θά πραγματοποιήσεις τέτοια σχέδια;”

Ἡ λογική ὁμως εἶναι ἐργαλεῖο γιά τά πράγματα αὐτοῦ τοῦ κόσμου· γιά τά πράγματα τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει ἄλλο ἐργαλεῖο, πού λέγεται “Πίστη”. Αὐτή δέν εἶναι ἐνάντια στή λογική, ἀλλά ἐπάνω ἀπό αὐτή.

Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἤξερε καί τά δούλευε σωστά καί τά δύο αὐτά τά θεόδοτα ἐργαλεῖα. Ἔτσι ἀπάντησε στίς ἀντιρρήσεις τῆς λογικῆς μέ τή δύναμη τῆς δυνατῆς του Πίστεως. “Πάντα δυνατά τῷ πιστεύοντι”, ἦρθε κι ἡ φωνή τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ στή μνήμη του, ὅπως πολλές φορές εἶχε διαβάσει στό Ἅγιο Εὐαγγέλιο.

Ἐν τῷ μεταξὺ μέσα στόν κύκλο τῶν εὐσεβῶν μαθητῶν του ἄρχισε ν’ ἀναφαίνεται ὁ “κορυφαῖος”. Ὁ “πολύχους καί ἑκατοστεύων στάχυς”!

Εἶχε τό ἴδιο ὄνομα μέ τόν πνευματικό υἱό τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Τόν ἔλεγαν Τιμόθεο.

Αὐτό μπορεῖ νά τό συμπεράνη κανεῖς ἐάν προσέξῃ τόν ὑπάρχοντα κατάλογο Ἑγουμένων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Παναγίας τῆς Βαρνάκοβας. Ἐκεῖ, μετά τόν ἅγιο Ἀρσένιο ἀναγράφει τό ὄνομα “Τιμόθεος”, μέ τήν ἐνδειξη ὅτι ἐχρημάτισε Ἑγούμενος μετά τό 1111 (τό ἔτος τῆς κοιμήσεως τοῦ Ὁσίου) καί πρό τοῦ 1148.

Ἕνας διάδοχος στήν πνευματική πατρότητα δέν ἐτοιμάζεται ἀπό τή μιά ἡμέρα στήν ἄλλη. Συνήθως γαλουχεῖται ἐπὶ σειρά ἐτῶν ἀπό τόν πνευματικό του πατέρα καί Διδάσκαλο καί - τίς περισσότερες φορές - αὐξάνεται πνευματικά δίπλα του καί ὑπό τήν ἄγρυπνη καθοδήγησή του “ἐκ νεότητος”. Πάντα κοντά καί ἀπό τήν ἴδια ρίζα ἐνός μεγάλου πλατάνου, ἀναφύεται ἓνα μικρό δενδρύλλιο, ὁμοιο

μέ τό πρῶτο, πού συναυξάνεται κάτω ἀπό τή σκιά ἐκείνου.

Τό πιθανώτερο εἶναι πώς ὁ Τιμόθεος κατήγετο ἀπό κάποιον χωριό ἢ κώμη τῆς Δωρίδος. Δέν ἀποκλείεται ὁμως νά ἦρθε καί ἀπό κάποιο ἄλλο μέρος τῆς Στερεᾶς ἢ καί τοῦ Μωρέως, ἀκούγοντας τήν ἀγαθή φήμη τοῦ ἀσκητοῦ τῆς Δωρίδος.

Κοντά στόν ἅγιο Ἀρσένιο, ἡ εὐλογημένη δίψα τῆς νεανικῆς ψυχῆς του γιά ζωή κατὰ Θεόν, ἐχορτάσθη. Τά μῦρα τοῦ Χριστοῦ πού ἀνέδιδε ἡ ὁσιακή προσωπικότης τοῦ Διδασκάλου, “μέθυσαν” τόν Τιμόθεο. Ἀφοσιώθηκε μέ νική ἀφοσίωση στόν ἐρημίτη τοῦ Χριστοῦ καί ἐγινε μέ τό ζῆλο του καί τή δροσερή, χαρούμενη παρουσία του ἕνα ἀληθινό δῶρο τοῦ Θεοῦ γιά τόν Ἀρσένιο.

Στό μεσοδιάστημα κατὰ τό ὅποιο ὁ Ὁσιος ἦταν ἀκόμη στή σπηλιά ἀλλά εἶχε πλέον γύρω του κύκλο μαθητῶν προσανατολισμένων σταθερά πρὸς τήν ἀφιέρωση, πρόλαβε καί ὁ Τιμόθεος, μαζί μέ τούς ὑπολοίπους, νά ἀναπνεύσουν λίγο ἀπό τό δυνατό Θεϊκό ὀξυγόνο τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς. Ἀρκετές φορές, εἰδικά τίς καλοκαιρινές ἡμέρες καί νύχτες, δέν ἔφευγαν καθόλου ἀπό κοντά του. Εἶχαν γίνει τό “ἀγαπητό του μαρτύριο”!...

Τόν χιλιοπαρεκάλεσαν, καί ὄχι πολύ μακριά ἀπό τή σπηλιά του ἔφτειαξαν μιὰ πρόχειρη καλύβα μέ κλαδιά δένδρων καί ἔστησαν τό δικό τους ἀσκητήριο! Ὁ Ὁσιος τὰ κρυφοκαμάρωνε καί μέ δυσκολία ἔκρυβε τό μειδιάμά του, παρατηρώντας τό ζῆλο τους νά τόν μιμηθοῦν.

Ἔτσι, μεριά ὁ πόθος γιά τήν ἀνέγερση ἱεροῦ τεμένους πρὸς τιμὴν τῆς Θεομήτορος, μεριά οἱ φιλόθεοι νεαροὶ βλαστοὶ πού χρειάζονταν ἕνα πνευματικό θερμοκήπιο γιά νά ἀναπτυχθοῦν, τόν ἔκανε νά πάρη - ἀφοῦ προσευχήθηκε πολύ - τήν τελική ἀπόφαση, στό νά ἀνεγείρῃ Ἱερὸ Ναὸ καί ἕνα

μικρό, κατ' ἀρχάς, Κοινόβιο μέ μορφή σκήτης*.

Δέν τούς τό εἶπε ἀμέσως. Πλήν ὁμως οἱ πανέξυπνοι νέοι - καί πράγματι ἦσαν πανέξυπνοι γιατί, ἂν καί μικρῆς ἡλικίας, κατάλαβαν ὅτι ἡ πρώτη ἀξία στήν ἀνθρώπινη ζωὴ εἶναι ὁ Θεός καί ἡ ἀγάπη Του - βλέποντάς τον νά κοιτάη μ' ἐνδιαφέρον καί ἐρευνητικά τίς γύρω περιοχές ὅπου ὑπῆρχαν πλατώματα, δέν ἄργησαν νά συλλάβουν τή χαρούμενη ὑποψία.

Μία ἡμέρα, μετὰ ἀπό μία πνευματική συζήτηση πού εἶχαν, ὁ Ὅσιος τούς συνέστησε νά προσευχηθοῦν ὅλοι μαζί θερμά καί ταπεινά, ζητώντας ἀπό τόν Κύριο "νά γίνη τό θέλημά Του". Ἐτσι τούς εἶπε καί ἡ ἀτμόσφαιρα ἠλεκτρίστηκε.

Ἐνοιωσαν τήν ἐπιθυμία νά ἐρωτήσουν κάτι περισσότερο, ἀλλά ὁ πιό ὠριμος καί συνετός, τούς ἔκανε κρυφά νεῦμα νά μὴ μιλήσουν καθόλου.

Μετά ἀπό αὐτό, μία ἀπό τίς ἐπόμενες ἡμέρες, ὁ Γέροντας Ἀρσένιος μαζί μέ τούς μαθητάς του διέσχισε τό πυκνό δάσος καί σιωπηλά, γιατί συνεχῶς μυστικά ἐξακολουθοῦσε νά προσεύχεται, κατηφόρισαν πρὸς ἀνατολάς.

Ἦταν ἓνα χαρούμενο Μαγιατικό πρωῒνὸ τοῦ 1077, πού ὅλα τριγύρω γελοῦσαν γεμάτα ζωὴ, ὁμορφιά καί εὐλογημένες ἐλπίδες. Ὁ χειμῶνας πλέον εἶχε ὀλοκληρωτικά ἀποχωρήσει ἀπό τήν περιοχή.

Προχωρώντας ἀντίκρυσαν μιὰ μικρὴ κοιλάδα ἀνάμεσα στά βουνά μέ ἀνοιχτούς ὀρίζοντες, πού στό κέντρο της περίπου ὑπῆρχε ἓνας χαριτωμένος λοφίσκος μέ ὁμαλή, σχεδόν ἐπίπεδη κορυφή καί μέ ἄρκετά ἀραιή βλάστηση. Κάτω ἀπὸ αὐτόν συνεχιζόταν τό δάσος πού κατέληγε ὁμαλά σέ φαράγγια χειμάρρων.

* "Βαρνάκοβα", Π. Καλονάρου, ἔκδοσις 1957, σελ. 92.

Τό βλέμμα ὄλων ἔπese στὸν πανέμορφο αὐτό λόφο καί
ἔμεινε ἐκεῖ, σάν νά μαγνητίστηκαν. Ἐκείνη τήν εὐλογημένη
στιγμή τοὺς φάνηκε πῶς ὅλο τό πλούσιο ἀνοιξιάτικο φῶς
εἶχε πέσει ἐπάνω του.

Ἀλληλοκοιτάχτηκαν ἄφωνοι καί γυρίζοντας πρὸς τόν
Ἅγιο, εἶδαν πῶς χαμογελοῦσε, σάν νά ἔβλεπε κάτι πού τόν
γέμιζε ἀγαλλίαση! Τελικά σήκωσε τό χέρι του, ἔκανε τό
σταυρό του καί ἔδωσε τό σύνθημα νά προχωρήσουν μέχρι ἐκεῖ.

Ὅταν ἔφθασαν στήν κορυφή παραμερίζοντας τά ἀνθισμένα
ρεῖκια καί τοὺς θάμνους, πρόσεξαν μέ συγκίνηση πῶς τό
ἔδαφος ἦταν κατὰσπαρτο ἀπό μικροὺς ὀλόλευκους
κρινανθοὺς!* Ἐκεῖ ὁ Ὅσιος Ἀρσένιος γονάτισε· μαζί του
καί οἱ εὐσεβεῖς νέοι.

* Πράγματι, μέχρι σήμερα στήν περιοχή κοντά στό Μοναστήρι τῆς Ὑ-
περαγίας Θεοτόκου, στό ἐξωτερικό προαύλιο καί πουθενά ἄλλου στήν περιοχή,
ὑπάρχουν αὐτοφυεῖς λευκοὶ κρινανθοὶ τήν Ἀνοιξη.

Προσευχήθηκε ὁ Ἅγιος καί ὅταν σηκώθηκε, τό πρόσωπό του ἔλαμπε! Ἄναμφίβολα πῆρε τά χαρούμενα μηνύματα τ' Οὐρανοῦ. Ὁ τόπος ἦταν ἀρεστός στήν Ὑπεραγία Θεοτόκο, τόν ἄσπιλο ἔμψυχο κρίνο τῆς Ναζαρέτ!

Τότε ἐκεῖ τοὺς μίλησε ἀπροκάλυπτα καί τοὺς ἀνακοίνωσε τά εὐλογημένα σχέδιά του.

Ἡ χαρά πού ἐνοιωσαν οἱ νέοι ἦταν τόσο δυνατή, ὥστε δέ μπόρεσαν νά μιλήσουν. Τά μάτια τους γέμισαν δάκρυα εὐγνωμοσύνης. Τόν πλησίασαν ὅλοι καί τοῦ φίλησαν αὐθόρμητα τό ἁγιασμένο χέρι του.

Ὁ Ἀσκητής τώρα ἔδινε τή θέση του στόν Κοινοβιάρχη, χωρίς νά παύη ὅμως νά ὑπάρχει καί τό ἀσκητικό πνεῦμα στό βάθος τῆς ψυχῆς τοῦ Ὁσίου.

Μετά τήν πρώτη συγκίνηση κάθισαν ἐκεῖ στόν ἐπιλεγμένο χώρο καί ἄρχισαν νά συζητοῦν γύρω ἀπό τό πῶς θά γινόταν κατορθωτή ἡ ἀνέγερση τῶν πρώτων κτισμάτων τῆς σκήτης καί εἰδικά τοῦ Ναοῦ. Πρῶτος μίλησε ὁ Ἅγιος.

Τοὺς προετοίμασε πῶς θά χρειαζόταν μεγάλη προσπάθεια καί ἐργασία πολύπλευρη ἀπό μέρους τους, ἀκόμη καί χειρωνακτική.

- Εἶστε ἐτοιμοί γι' αὐτούς τοὺς κόπους; ρώτησε στό τέλος μ' ἕνα ἱλαρό μειδίαμα.

Ἡ ἀπάντηση ὑπῆρξε ὄχι μόνο καταφατική, ἀλλά ἐνθουσιώδης. Μέ μεγάλο κόπο τοὺς ἠρέμησε.

Μετά ἄρχισε ἡ σύσκεψη νά στρέφεται στά ἀπαραίτητα χρήματα πού θά χρειάζονταν γιά τοὺς ἀρχιμαστόρους καί τά ὑλικά. Οἱ ὑποψήφιοι Μοναχοί ὀλοπρόθυμα, ἀνάλογα μέ τήν οικονομική τους δύναμη, δήλωσαν πῶς θά βοηθήσουν τό ἱερό ἔργο. Ὁ Ἅγιος τοὺς ἄκουγε μέ συγκατάβαση. Τοὺς ἐπῆνεσε γιά τήν προθυμία τους καί τοὺς ὑπενθύμισε πῶς ὁ μέγας Συμπαραστάτης θά ἦταν ὁ ἴδιος ὁ Κύριος καί οἰκονόμος στίς ἀνάγκες τους, ἡ Οὐρανία Βασίλισσα.

Χαιρόταν μυστικά ὁ Ὁσιος Ἀρσένιος, γιατί γνώριζε ὅτι στήν πορεία αὐτοῦ τοῦ Θεάρεστου ἔργου, οἱ μαθητές του θά ζοῦσαν ἀνεξάλειπτες ἐμπειρίες τῆς Θείας βοηθείας καί Παντοδυναμίας, οἱ ὁποῖες θά τοὺς ἐνίσχυαν καί θά ἐδραίωναν τήν Πίστη τους στόν Ἀγαθοδότη Κύριο.

Ἐμπνεόμενος ἀπό τήν Πίστη καί τήν αἰσιοδοξία τοῦ Γέροντά του, ἕνας ἀπό τοὺς ὑποψήφιους Μοναχοὺς εἶπε:

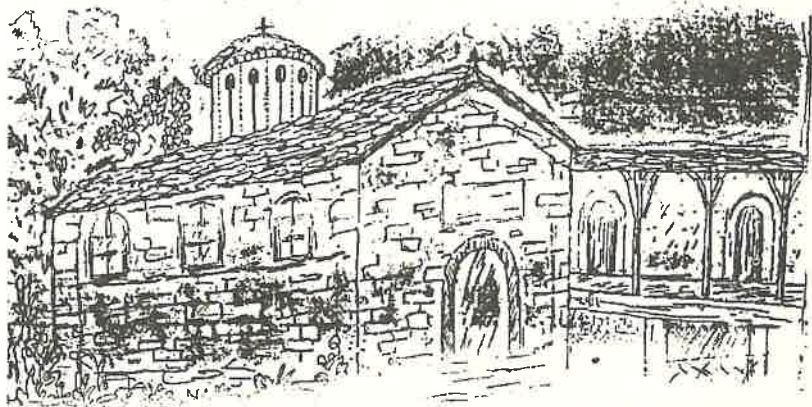
- Ἐδῶ καί ἕνα χρόνο, πληροφορήθηκα πῶς ἐπάνω στό πανύψηλα καί τρομακτικά βράχια τῶν Μετεώρων, χτίζεται Μοναστήρι πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ.* Ἐκεῖ τὰ ὑλικά καί τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀνεβάζουν μέ τό δίχτυ! Ἐδῶ σ' αὐτόν τόν εὐλογημένο καί ἡμερο τόπο θά εἶναι ἀσύγκριτα πιό εὐκολο.

Συμφώνησαν ὅλοι καί ἀφοῦ ἔκαναν εὐχαριστήρια προσευχή, ἀνηφόρισαν φτερωτοί γιά τήν πρώτη τους ὑποτυπώδη μικρή σκῆτη, πού ἦταν κοντά στή σπηλιά τοῦ Γέροντά τους· τήν ξύλινη μικρή καλυβούλα τους!

Ὁ δρόμος τοῦ Θεοῦ κρύβει πολλές καί γνήσιες χαρές.....

* Τό Μοναστήρι τῶν Μετεώρων πράγματι ἀρχισε νά κτίζεται ἕνα χρόνο πρὶν ἀπό τό τῆς Βαρνακόβης, δηλαδή τό 1076.

Η ΒΑΡΝΑΚΟΒΑ ΤΟΥ 1077 - 1148 μ.Χ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε

ΙΕΡΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

Η ὀγδοη δεκαετία τοῦ 11^{ου} αἰῶνος πῆγαινε κατὰ τὴ δύση της. * Ἦταν τό ἔτος 1077μΧ.

Τό εὐλογημένο καί σωτήριο ἔτος πού “δεδόμεται τῇ τοῦ Θεοῦ συνεργίᾳ καί ἐκ τοῦ μή ὄντος ὁ θεῖος καί πάνσεπτος νεός τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου...”

Μέσα στίς λίγες σειρές τῆς κτητορικῆς ἐπιγραφῆς κρύβονται πολλά ἐπὶ μέρους γεγονότα καί ὁ πολύπλευρος ἀγώνας πού ἔγινε ἀπ’ τόν Ὅσιο Ἀρσένιο καί ἀπό τοὺς μαθητές του γιά νά ἀνεγερθῇ ἡ χαριτωμένη ἀθάνατη Ἐκκλησία τῆς Παναγίας τῆς Βαρνάκοβας.

Ἀθάνατη κατὰ τὴν πνευματικὴ ὑφή, γιατί κι ἂν σάν κτίριο ὑπέστη τοῦ χρόνου τὴ φθορά καί καταστροφές ἀπὸ βαρβάρους,

ή πνευματική της οντότητας στό χώρο τής Ὁρθοδοξίας σάν
θησαυροφυλάκιο Χάριτος παρέμεινε ἐπὶ αἰῶνες... Κι αὐτό, μέ
τήν ἀδιάκοπη ἐπιχορήγηση οὐρανίων δωρεῶν ἐκ μέρους τῆς
Θεομήτορος.

Τήν ἐποχή ἐκείνη τό Βυζάντιο ζοῦσε μιά δύσκολη περίοδο
ἐσωτερικῶν καί ἐξωτερικῶν ταραχῶν. Βασίλευε τότε ὁ Μιχαήλ
Ζ! ὁ Παραπινάκης. Ἐνας μέτριος Βασιλεύς κατά τίς
διοικητικές ικανότητες, πού ἓνα μέρος τῆς ἐξουσίας του τό
εἶχε ἐμπιστευθεῖ σέ ἀνθρώπους χωρίς ἥθος καί χωρίς
ικανότητες, οἱ ὁποῖοι τόν παρέσυραν σέ ἀδικίες ἀκόμη καί
σέ βάρος δαφνοστεφῶν καί γενναίων στρατηγῶν, ὅπως τοῦ
Νικηφόρου Βρυενίου καί τοῦ Νικηφόρου Γ! τοῦ Βοτανειάτου.

Ὁ λαός δυστυχοῦσε. Ἐπесе λιμός βαρὺς καί οἱ ἀνθρώποι
πέθαιναν ἀπό τήν πείνα, καθὼς καί ἀπό τίς ἐπιδρομές τῶν
γειτονικῶν βαρβαρικῶν λαῶν. Ἐτσι, ἀπό πλευρᾶς τῆς
Βασιλεύουσας - γιατί συνήθως ἐπιχορηγοῦσαν οἱ Βασιλεῖς
καί οἱ ἄρχοντες τήν ἀνέγερση ἱερῶν Ναῶν καί Μοναστηριῶν -
δέν ὑπῆρχε οὐδεμία δυνατότης οικονομικῆς βοήθειας.

Ἄν δέν εἶχαν ὁμως οἱ Βασιλεῖς, εἶχε ὁ Θεός καί ὁ λαός τοῦ
Θεοῦ.

Καί ἐνῶ συνέβαιναν αὐτά τά τραγικά γεγονότα στήν
Κωνσταντινούπολη, στήν εὐσεβῇ Δωρίδα ὑπῆρχε νηνεμία.
Μακρυὰ ἀπό τή Βασιλεύουσα ὁ ἀπόηχος τῶν γεγονότων ἔφθανε
πολύ ἀσθενικός.

Οἱ εὐσεβεῖς κάτοικοι τῆς εὐρύτερης περιοχῆς, ὅταν ἔμαθαν
τήν ἀπόφαση τοῦ ἀγίου Ἀρσενίου ν' ἀναγείρῃ Ἐκκλησία
πρός τιμήν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καί νά συγκροτήσῃ
μικρό Μοναστήρι, καταχάρηκαν. Στάθηκαν ὀλοπρόθυμοι
συμπαραστάτες του, γιατί ἀνέκαθεν ὁ λαός τῆς Δωρίδος ἔτρεφε
ζωντανή ἀγάπη γιά τή Δέσποινα τοῦ κόσμου. Καί γι' αὐτό καί
εὐλογήθηκε ἰδιαίτερα, ὅπως ἀπέδειξαν οἱ ἐννέα αἰῶνες πού
πέρασαν ἀπό τότε.

Πρίν ξεκινήση ὁ Ὅσιος τό χτίσιμο τῆς Ἐκκλησίας, κάθισε
κι ἔγραψε γραφή στόν ὑπέργηρο Πατριάρχη τῆς
Κωνσταντινουπόλεως, Κοσμᾶ Α! τόν Ἱεροσολυμίτη. Ζητοῦσε
μέ πολύ σεβασμό τήν ἄδεια καί τήν εὐλογία του.

Ἀκόμη τό Βυζαντινό κράτος καί ἡ Ἐκκλησία εἶχαν
συνοχή. Ὅλες οἱ ἀνώτατες πολιτικές καί Ἐκκλησιαστικές
ἐξουσίες ἔδρευαν στή Βασιλεύουσα.

Ὁ Πατριάρχης Κοσμᾶς ὁ Ἱεροσολυμίτης (1075 -1081),
ἦταν περισσότερο Μοναχός καί λιγώτερο Πατριάρχης.
Εἶχε θεῖα χαρίσματα καί τό προορατικόν. “Ἦτο ἀνήρ
ἱεροπρεπής καί πλήρης ἀγιωσύνης”. Αὐτός ἔστεψε
αὐτοκράτορα τόν Ἀλέξιο Κομνηνό.*

Ἡ Ἐκκλησία τόν ἑορτάζει ὡς Ἅγιο στίς 2 Ἰανουαρίου.

Σ’ αὐτόν τόν Ἅγιο Πατριάρχη ἔφθασε ἡ ἐπιστολή τοῦ
Ὀσιωτάτου Ἀρσενίου. Τό νά πῆγε ὁ ἴδιος ὁ Ὅσιος δέν φαίνεται
πιθανόν, διότι καί τά γεγονότα στή Βασιλεύουσα ἦσαν φοβερά
λόγῳ τοῦ λιμοῦ καί τῶν ἐχθρικῶν ἐπιδρομῶν καί ἓνα τέτοιο
ταξίδι στήν πολυάνθρωπη Κωνσταντινούπολη θά ἦταν
ιδιαιτέρα ὀδυνηρό γιά ἓναν ἐρημίτη Ἀσκητή. Ὅμως οἱ Ἅγιοι
“συναντῶνται” καί μέ διαφορετικούς τρόπους ἀπ’ ὅ,τι οἱ
συνηθισμένοι ἄνθρωποι. Συναντῶνται ἐν “Ἀγίῳ Πνεύματι”.

Ἔτσι ὁ Πατριάρχης χάρηκε ὅταν ἔμαθε τά θεοφιλῆ σχέδια
τοῦ Ὀσίου. Ἔστειλε λοιπόν τίς εὐχές καί τήν εὐλογία του
καί τόν ἐνεθάρρυνε στίς προσπάθειές του.

Στήν κτητορική ἐπιγραφή ἀναφέρεται ὅτι ὁ Ναός ἀνηγέρθη
“ἐπὶ ἀγιωτάτου Πατριάρχου Κοσμᾶ τοῦ Α!”*. Ἡ λέξη
“ἀγιώτατος”, πέραν ἀπό τήν τυπική προσφώνηση, ἀποτελοῦσε
μία πραγματικότητα στήν προκει-μένη περίπτωση καί ἦταν
μία εὐλογημένη συγκυρία γιά τήν ἐποχὴ ἐκείνη πού τό ἱερό
καθίδρυμα τῆς Παναγίας τῆς Βαρνάκοβας ξεκινοῦσε τή

* “Ἀλεξιάς”, Ἀννας Κομνηνῆς.

θεάρεστη ἀποστολή του ἀνά τούς αἰῶνας, εὐλογημένο ἀπό δύο Ἀγίους.

Μετά ἀπ' αὐτό, τό ἔρημο μικρό ὁροπέδιο ἔγινε μιά χαρούμενη ζωντανή κυψέλη ἐργασίας ἀπό τόν Θεο-φόρο Ἀρσένιο. Ἀπεδείχθη πῶς ὁ Κύριος τόν εἶχε προικίσει μέ πολλές ἰδιαιτερες ἱκανότητες καί, ὄντας καθαρός ὁ νοῦς του, εἶχε τή δυνατότητα νά γίνη καί σχεδιαστής καί ἀρχιτέκτονας καί ἐργοδηγός στό ἔργο τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς Μονῆς, ὅπως καί ἔγινε.

Ἦταν ἓνας πολύτιμος συνεργάτης καί ἐμπνευστής γιά τούς ἀρχιμαστόρους.

Ἄν στρέψουμε τά μάτια τῆς ψυχῆς μας στό παρελθόν, θά τόν ἰδοῦμε ἀνάμεσα στούς ἐργάτες νά σχεδιάζη μέ κάρβουνο ἐπάνω στό κεραμίδι τά σχέδια τοῦ ναοῦ καί τῶν πρώτων κελλιῶν.

Καί ἄς μή φαντασθῇ κανεῖς πῶς ἔκανε προχειρότητες. Ξεκίνησε καί ἔφτιαξε ὑπόγεια στήν Ἐκκλησία 5,5 μέτρα βάθος! Κρύπτες μέ διεξόδους μυστικές, ἐν εἶδει θολωτῶν κτιστῶν στοῶν. Προνόησε ὅτι θά χρειαστοῦν; Εἶχε προορατικό χάρισμα καί "ἔβλεπε" αὐτά πού θά συνέβαιναν ἀρκετούς αἰῶνες ἀργότερα; Ὁ Θεός γνωρίζει. Πάντως τό οἰκοδομικό του ἔργο ἦταν σωστό, προβλεπτικό καί καλαίσθητο. Καί ὅλα αὐτά γιατί ἦταν ἐξ ἴσου εὐλογημένο μέ τό πνευματικό του ἔργο.

Μπορεῖ κανεῖς ν' ἀναλογισθῇ τόν κόπο καί τή σκληρή προσπάθεια γιά νά σκάψουν σέ τόσο βάθος. Συνάλλαζαν τά παλλικάρια καί οἱ ἐργάτες μέ δεμένα τά μαντήλια στά μέτωπα, μουςκεμένα στόν ἰδρῶτα! Τά ζεμπίλια ἀνεβοκατέβαιναν μέ ταχύτητα μέσα στούς βαθεῖς λάγκους γιά ν' ἀδειάζουν τά χῶματα πού ἔβγαιναν. Τό μόνο εὐκολο ἦταν ὅτι τό ἔδαφος τοῦ εὐλογημένου τόπου δέν ἦταν πετρῶδες. Ἦταν ξανθό, κιτρινωπό καί ἀργιλῶδες, ὅπως εἶναι καί σήμερα.

Οί κυροῦλες τῆς περιοχῆς βοηθοῦσαν μέ τόν τρόπο τους, ὅσο μποροῦσαν. Ἔχοντας σφιχτοδεμένα τά τσεμπέρια τους γύρω ἀπό τό σοβαρό πρόσωπό τους, συνόδευαν τά γαϊδουράκια τους φορτωμένα μέ ζεστά γωμιά καί φρούτα καί μέ σταμνιά γεμάτα δροσερό νερό γιά τούς ἐργάτες.

Οί νεαροί μαθηταί τοῦ Ἀγίου ἦσαν πρῶτοι στήν προσπάθεια αὐτή. Ἐβγαζαν κυριολεκτικά σπίθες τά τσεκούρια τους γιά νά ξεχερσώσουν τόν τόπο πού θά χτίζονταν ἡ Ἐκκλησία καί τά πρῶτα κελλάκια. Ὁ ἱερός ζήλος τους καί ἡ νοσταλγία τῆς πνευματικῆς φωλιᾶς, τούς ἔδινε φτερά. Εἶναι πού ὁ Ὁσῖος, συνετός καθὼς ἦταν, τούς συγκρατοῦσε, ἀλλιῶς ἦσαν ἱκανοί νά πέσουν κάτω ἀπό τήν πολλή δουλειά.

Ἀλλά καί οἱ ἐθελοντές ἐργάτες δούλευαν μέ πολλή προθυμία καί μέ ἱερό "μεράκι". Ὑπῆρχαν καί μερικοί ἀρχιμάστοροι, πού, ἂν καί ἦσαν ἐπαγγελματίες, ἐπηρρεασμένοι κι αὐτοί ἀπό τή Χάρι τῆς Παναγιᾶς καί τή χαρούμενη ἀτμόσφαιρα πού ἐπικρατοῦσε, δούλευαν καί αὐτοί ὀλοπρόθυμα καί λάξεναν τά λιθάρια μέ καλαισθησία καί ἔχτιζαν μέ τέχνη.

"Ἀχ, αὐτά τά λιθάρια, γιά ν' ἀνέβουν στό ὑψίπεδο πού χτιζόταν ἡ Ἐκκλησία τῆς Μάννας Παναγιᾶς, τῆς Βαρνάκοβας! Πόσος ἀγῶνας καί πόσος κόπος! Ἄν δέν τόν ἀλάφραινε ἡ Θεία χαρά πού εἶχαν ὅλοι, τό ἔργο θά γινόταν δύσκολα καί σέ μακρύ χρονικό διάστημα. Ὁ ἀγῶνας ἄρχιζε ἀπό τό νταμάρι καί συνεχιζόταν στή μεταφορά μέ ἡμιόνους καί γαϊδουράκια πού στά πλευρά τους ἔβαζαν ξύλινα θηκάρια ἢ κασόνια ἀπό γερά ξύλα πού τά γέμιζαν μέ πέτρες.

Σέ κάθε πέτρα τῆς εὐλογημένης Ἐκκλησιᾶς, ἂν τή χήμιζε κανεῖς, θάβρισκε ἐπάνω της ἀγιασμένο ἰδρώτα καί δάκρυ χαρᾶς καί ἀγάπης. Πρῶτα τοῦ κτήτορος καί ἰδρυτοῦ καί μετά ὅλων αὐτῶν πού συνετέλεσαν στήν ἀνοικοδόμησι τῆς πρώτης Μονῆς.

Μᾶς χωρίζουν ἐννέα αἰῶνες ἀπ' αὐτούς, ὁμῶς τοὺς νοιώθουμε πολὺ κοντὰ μας. Καί τοὺς εὐγνωμονοῦμε καί τοὺς ἀγαπᾶμε σάν δικούς μας ἀνθρώπους. Μπήκαμε στὸν κόπο τους!...

Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἔπειτα, εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸν χρόνο. Ἐνώνει τοὺς Πιστοὺς ἀνεξάρτητα σέ ποιά ἐποχὴ ἔζησαν. Ἡ ἱστορία τῶν Χριστιανῶν δέν ἔχει “χθές”, “σήμερα” καί “αὔριο”. Εἶναι ἓνα συνεχές “σήμερα”, πού ἐνώνει ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ὅλους τοὺς πιστοὺς ὅλων τῶν ἐποχῶν.

Τὰ πρῶτα χρήματα πού μαζεύτηκαν, γρήγορα καταναλώθηκαν. Οἱ μάστοροι καί οἱ πληρωτικοὶ ἐργάτες περίμεναν τίς φόλλεις καί τὰ μιληρήσια. Τό οἰκονομικὸ ἀδιέξοδο γινόταν ἀπόλυτο πολλές φορές. Τότε ὁ Ἅγιος ἀποσυρόταν μέσα στὸ δάσος τῆς Βαρνάκοβας, ὅπου τοῦ εἶχαν φτειάξει μιὰ πρόχειρη καλύβα κι ἐκεῖ προσευχόταν θερμά. Πρῶτα ζητοῦσε τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ κι ἔπειτα λύσεις γιὰ τὰ ὅποιαδήποτε ἀδιέξοδα. Καί πάντα ἐρχόταν ἡ βοήθεια καί ἡ ἀπάντηση στίς προσευχές. Μὲ τρόπους διάφορους καί λύσεις ἀπρόβλεπτες, πού μόνον ὁ ἀνεξάντλητος σέ ἐπινοητικότητα Θεός μπορούσε νὰ δώσει.

Ὁ στενὸς κύκλος τῶν μαθητῶν τοῦ Ὁσίου πού γνώριζε τοὺς προβληματισμούς τοῦ Γέροντα, παρατηρώντας τίς ἐντυπωσιακές ἐπεμβάσεις τῆς θείας βοηθείας καί τὴ θαυμαστὴ συμπαράσταση τῆς Θεομήτορος, ἐνισχυόταν πνευματικά. Παράλληλα μὲ τὴν ἀνέγερση τοῦ ὁρατοῦ ἱεροῦ Ναοῦ, οἰκοδομεῖτο πεντάγερο τό οἰκοδόμημα τῆς Πίστεως στίς ψυχές τους.

Αὐτὸ χαροποιοῦσε τὸν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ καί αἰσθανόταν εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν Κύριο Ἰησοῦ γιὰ τὸ διπλὸ ἔργο πού εὐώδανε.

Τό κομποσχοινάκι του
 ἦταν τό δίχτυ μέ τό ὁποῖο
 “ψάρευε” ἀπό τό πέλαγος
 τοῦ Θεοῦ ἐλέους τίς
 δωρεές τῆς Χάριτος.

Οἱ μαθηταί πιά τό γνώριζαν. Ὅταν ὁ Ἅγιος ἀπομονωνόταν καί ἄρχιζε τήν προσευχή μέ τό κομποσχοινάκι του, περίμεναν πάντα ὅτι κάτι καλό θά ἐρχόταν. Ἦταν ἡ ιδιότυπη γραφίδα πού ἔγραφε τίς ἐπιστολές του πρὸς τόν Θεό. Ἦταν τό “δίχτυ” μέ τό ὁποῖο “ψάρευε” ἀπό τό πέλαγος τοῦ Θεοῦ ἐλέους τίς δωρεές τῆς Χάριτος. Ἦταν ἡ σκάλα πού ἔριχνε γιά ν’ ἀνεβῇ στόν Παντοκρατορικό θρόνο μπροστά, ν’ ἀναφέρῃ τά αἰτήματά του. Κάθε κομπάκι, ἓνα σκαλοπάτι σίγουρο κι εὐλογημένο.

Ἄς μή φανταστῇ κανεῖς πῶς ὁ Ἅγιος δέ μόχθησε καί σωματικά σ’ αὐτό τό μεγάλο ἔργο πού ἀνέλαβε. Παρ’ ὅλο πού τό σῶμα του τῷχε στεγνώσει ἡ ἀσκησι, βοηθοῦσε κι ἐκεῖνος ὅσο τό ἐπέτρεπαν οἱ δυνάμεις του, κουβαλώνοντας καί πέτρες ἀκόμη, πού τίς διάλεγε μ’ ἐπιμέλεια καί μέ ἀγάπη γιά ν’ ἀναι ταίριαστές καί ὁμορφες στήν κάθε γωνιά καί στήν κάθε πλευρά τῆς Ἐκκλησιᾶς. Κι αὐτό, γιατί ἀγαποῦσε αὐτό πού γινόταν σάν ἐκφραση ὑλοποιημένη τῆς βαθειᾶς ἀγάπης του γιά τό Θεό του καί τήν Πανάχραντη Μητέρα Του.

Ἡμέρα μέ τήν ἡμέρα καθὼς ψήλωνε ἡ πετρόκτιστη ἐκκλησιά, μεγάλωνε καί ἡ χαρά καί ἡ συγκίνησή του. Αὐτό εὐκολα γινόταν ἀντιληπτό ἀπό τόν τρόπο πού τήν κοιτοῦσε ὁ

Ἅγιος Ἀρσένιος. Τό βλέμμα του τότε γινόταν ιδιαίτερα ἰλαρό καί φωτεινό.

Ὅποιος κοιτάει καί τή σημερινή ἐκκλησιά, πού δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ἡ ἀνακαίνιση τῆς πρώτης, αὐτῆς πού οἰκοδόμησε ὁ Ὁσιος, χτισμένη μέ τίς ἴδιες ἐκεῖνες πέτρες, ἅς ἀναλογιστῇ πώς αὐτές τίς καλοπελεκημένες, γκριζωπές ἀπό τά χρόνια πέτρες, τίς ἔχει χαϊδέψει ἐπανειλημμένως τό βλέμμα τοῦ Ἀγίου καί πολλές ἀπό αὐτές τίς ἔχει διαλέξει ὁ ἴδιος καί τίς ἔχει μεταφέρει.

Ἦθελε νά χτίσῃ τόν οἶκο τοῦ Θεοῦ του, ἦθελε νά χτίσῃ ἱερό καταφύγιο γιά “τούς υἱούς καί τίς θυγατέρες” τοῦ Κυρίου του Ἰησοῦ Χριστοῦ καί γιά τίς ἐπόμενες γενεές πού θά ἔρχονταν. Μέσα στά 920 χρόνια πού πέρασαν ἀπό ἐκείνη τήν ὀριακή χρονιά τοῦ 1077, πραγματοποιήθηκε καί αὐτός ὁ ἱερός καί φιλόανθρωπος πόθος τοῦ Ὁσίου.

Τό ἀπέριττο ἀλλά θεῖο καθίδρυμα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Βαρνακόβης, ὑπῆρξε τόπος ὅπου ἐδοξάσθη ὁ Τριαδικός Θεός. Ἦγινε φυτώριο εὐγενῶν ψυχῶν πού ἔζησαν ὑπό τήν φροντίδα τῆς Ἀειπαρθένου Μαρίας καί ἀκολούθησαν τήν ἀνηφορική πορεία τοῦ ἐξαγιασμοῦ. Ἦγινε κρήνη ἀενάου ροῆς Θείου ἐλέους· ἔγινε θεραπευτήριον ψυχῶν καί σωμάτων μέ τή δύναμη τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ἦγινε τράπεζα χορηγήσεως πνευματικῶν ἀγαθῶν μέ μοναδικό ἀντίκρυσμα τήν ἐμπιστοσύνη καί εὐλάβεια στόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό καί στήν Πανάχραντη Δέσποινα. Τέλος ἔγινε προμαχὼν ὑπεραιωνόβιος πού ἀντιστάθηκε ἀρραγῆς στούς ποικίλους ἐχθρούς τῆς Ὁρθοδοξίας καί τῆς Πατρίδος πού κατεταλαιπώρησαν τό Γένος μας.

Ἦσως κάποια μυστική Θεϊκή πληροφορία γι’ αὐτήν τήν εὐλογημένη ἐξέλιξη νά εἶχε ὁ εὐγενής καί ἁγιασμένος κτήτωρ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀρσένιος, πού μέ ὑπεράνθρωπες προσπάθειες κατάφερε νά θέσῃ ἀδιάσειστα τά θεμέλια, καί τά ὑλικά καί τά πνευματικά, γιά τή Βαρνάκοβα τοῦ 11^{ου} αἰῶνος πού ἔφθασε μέχρι τόν 20^ο!

Όταν τελείωσε καί ἡ σκεπή, φτειαγμένη ἀπό ἀσημόγκριζες πλάκες, στραφάλισε σάν ἀσημένια ἡ πανώρη ἐκκλησιά κάτω ἀπό τίς χρυσές ἀκτίνες τοῦ Φθινοπωρινοῦ ἡλίου! Ἐνας μικρός ἐπίγειος παράδεισος γαλήνης, ἱερῆς ὁμορφιάς καί κατανύξεως ἦταν ἐτοιμος νά δοθῇ στή Θεία Λατρεία, ὅπως κι ἐγινε γρήγορα, σέ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἀλησμόνητης κατανύξεως καί χαρᾶς.

Ὁ Ἅγιος Ἀρσένιος τήν ἀφιέρωσε στό Γενέθλιον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.*

Σχετικά μέ ὅλα αὐτά τά συγκινητικά καί ἀλησμόνητα, ἕνα ποίημα γραμμένο γιά τό Μοναστήρι τῆς Παναγίας τῆς Βαρνάκοβας, γράφει:

Παλάτι ἱερώτατον
τῆς Μάννας Παναγιᾶς,
μέ ἅγιο πόθο σ' ἔκτισε
ὁ Ἅγιος Ἀρσενᾶς.

Καστρομονάστηρο παλιό,
χιλιόχρονη ἀρχοντιά μου,
μέ τά πετροπελεκητά τειχιά
τίς θολωτές καμάρες.

Κάθε καμάρα καί ψαλμός,
λαλιά κάθε λιθάρι
ὡσάν ἀπόηχος γλυκός
ἀπ' τίς γενιές πού φῦγαν....

* Προσκυνητάριον Βαρνάκοβας, Πέτρου Π. Καλονάρου, ἔκδ. 1987, σελ. 27: "Κατά σωζόμενον παλαιότερον ἔγγραφο, ἡ κυριωτέρα ἐορτή ἐτελεῖτο τήν 8^η Σεπτεμβρίου, διότι ἡ Ἱ. Μονή Βαρνακόβης καί τό Καθολικόν, ἦσαν ἀφιερωμένα εἰς τό Γενέσιον τῆς Θεοτόκου. Παραλλήλως ὁμως, ὡς ἦτο φυσικόν, ἐωρτάζετο ὡσαύτως καί ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου (15^η Αὐγούστου), ἥτις ἐπεκράτησεν ὡς κυριωτάτη ἐορτή τῆς Μονῆς."

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΚΟΙΝΟΒΙΟ

Λίγο πρὶν φθάσει ὁ Χειμῶνας τοῦ 1079, ἐτοιμάσθηκαν καὶ τὰ πρῶτα λιτὰ κελλιά, ἀντικρυστά στὴν ἐκκλησίαν κατὰ τὸν νοτιῶν.

Κατάφεραν καὶ ἄνοιξαν καὶ μία μικρὴ κατ' ἀρχὰς στέρνα βορειοδυτικὰ τῆς ἐκκλησιᾶς γιὰ νὰ μαζεῦουν τὰ νερά τῆς βροχῆς. Ἐκάναν προμήθειες καὶ γιὰ τὰ ξύλα τοῦ Χειμῶνα καὶ τὰ πρῶτα χιόνια τοὺς βρῆκαν ἐτοιμοὺς γιὰ τὴ χειμωνιάτικη ζωὴ.

Τὸ πρῶτο αὐτὸ Κοινόβιο τῆς Βαρνάκοβας, ἐπειδὴ εἶχε ὀλιγάριθμα σχετικὰ μέλη, εἶχε τὴ μορφή μιᾶς μικρῆς εὐτυχισμένης πνευματικῆς οἰκογένειας.

Ὁ Ὁσιος Ἀρσένιος “ὡς ὄρνις ἐπισυνάγουσα τὰ νοσσία ἑαυτῆς”, συγκέντρωσε κάτω ἀπὸ τίς φτεροῦγες τῆς ἀγάπης του τοὺς φιλόθεους νέους. Παρ' ὅλο πού στοῦ ξεκίνημά του ἦταν ἀσκητῆς, μέ τὴ φώτιση τοῦ Κυρίου ἀνεδείχθη ἰδανικός Κοινοβιάρχης καὶ Ἡγούμενος.

Διέθετε διάκριση, ὑπομονή, μακροθυμία καὶ στοργή. Δέν τοὺς ἐπέβαλε τίποτε. Ὅλα τοὺς τὰ ἐνέπνεε.

Όταν κοιτούσε τόν φταίχτη, τό βλέμμα του μέσα εἶχε κάτι ἀπό τό σιωπηλό παράπονο τοῦ Χριστοῦ καί ἡ συντριβή ἐρχόταν ἄμεσα καί καίρια στόν ἔνοχο.

Καθόταν μέ τίς ὥρες στό ταπεινό του σκαμνάκι καί ἄκουγε μέ ἀτέλειωτη ὑπομονή τά μικροβάσανα τῶν ἁπειρων στούς πνευματικούς ἀγῶνες ὑποτακτικῶν του. Τούς συμβούλευε ἕναν-ἕναν χωριστά καί τούς παρηγοροῦσε καί ἀτσάλωνε τό χαρακτήρα τους μ' ἕνα δικό του τρόπο, ἡρεμο, ἀθόρυβο, πρᾶο, ἀλλά καί ἰσχυρό.

Ἐψαχνε μέ ὑπομονή καί μέ ὁδηγό πάντα τήν προσευχή, ἔβρισκε σέ κάθε περίπτωση καί σέ κάθε ψυχή, τό κακό πού κρυβόταν ὑπουλα καθώς καί τή ρίζα του. Ἐργαζόταν ἐπάνω στίς ψυχές μέ τή μέθοδο τοῦ Θεοῦ. Ὁχι σάν θύελλα, ὄχι σάν καταιγίδα, ἀλλά σάν αὔρα πού ζωογονοῦσε καί ἀνάσταине.

Κανένας ὑποτακτικός του δέν ἔφευγε ἀδάκρυτος ἀπό τήν ἰδιαίτερη συνομιλία μαζί του. Ἄλλος εἶχε δάκρυα μετανοίας καί ἄλλος χαρᾶς.

Ἡ “ζεστασιά” τῆς ψυχῆς του πού ἔνοιωθαν καί ἔζησαν ἐπί χρόνια οἱ πρῶτοι Μοναχοί τῆς Παναγίας τῆς Βαρνάκοβας, δέ χάθηκε. Ὑπάρχει μέχρι σήμερα καί ὁποῖος τόν εὐλαβεῖται καί ἐπικαλεῖται τίς πρεσβεῖες του, τή νοιώθει. Κι ὁποῖος στοχάζεται πῶς δέν ἔπαψε ποτέ νά εἶναι ὁ πρῶτος καί μέγας Γέροντας τῆς Βαρνάκοβας, πού παρακολουθεῖ καί μεσιτεύει γιά τούς πνευματικούς του ἀπογόνους (Μοναχοὺς καί Μοναχές) κάθε ἐποχῆς, ἀναπνέει μέ τά αἰσθητήρια τῆς ψυχῆς του τά μῦρα τῆς ἀγίας παρουσίας του.

Θαυμάζει κανεῖς τό πόσο εὐλογήθηκε ὁ ταπεινός Ἀρσένιος!

Ὀλίγων τό ἔργο διατηρήθηκε “ἐν ζωῇ” πρὸς δόξαν Θεοῦ μιά ὁλόκληρη χιλιετηρίδα· καί ὁ Θεός γνωρίζει πόσο ἀκόμη.

Αὐτή ἡ εὐλογία ἀπό ποῦ ἐπήγαγε, ἂν ὄχι ἀπό τήν πραεῖα καί ταπεινή ψυχή τοῦ Ἀγίου πού ἀνέπαυε τόν Θεό;

Μπροστά στήν ταπεινή μεγαλωσύνη του ντρέπονταν οἱ ὑποτακτικοί του νά προβάλουν ἐπηρμένη τή σμικρότητά τους.

Τό σκέφτονταν νά παραφερθοῦν γιατί δέν ἄντεχαν μετὰ νά τόν δοῦν σάν ἓνα ἀνθρώπινο κουβάρι μαζεμένον ἀπό τόν ψυχικό πόνο στή γωνίτσα τοῦ κελλιοῦ του νά τοὺς κοιτᾷ σάν πληγωμένο παιδί.

Κι ὅταν πῆγαιναν οἱ ἔνοχοι κι ἔφεταν στά πόδια του γιὰ νά συγχωρεθοῦν, ἔβλεπαν τὰ δάκρυα νά τρέχουν ἀπό τὰ γαλήνια μάτια του καί τόν ἄκουγαν νά ψυθιρίζει: “Πικράναμε τόν Κύριό μας, παιδιά μου, Τόν πικράναμε...”! Ἄλλη τιμωρία δέ θέλανε. Τοὺς ἔφθανε αὐτή!

Αὐτή ἦταν ἡ μεγάλη ἔγνοια τῆς ζωῆς τοῦ Ὁσίου· νά μὴ λυπεῖται τό Πανάγιον Πνεῦμα. Ὅλα τ’ ἄλλα τὰ ἄντεχε. Τό κρῦο, τὴν κούραση, τὴν πείνα, τόν πόνο, ὅχι ὁμῶς αὐτό. Ἡ ἁμαρτία τόν τάραζε καί τόν πονοῦσε. Κάθε παράπτωμα τῶν ὑποτακτικῶν του τό θεωροῦσε καί δικό του. Κάθε ἀρετὴ καί προκοπὴ τὴν ἀπέδιδε στήν εὐλογία καί στή Χάρι τοῦ Χριστοῦ.

Τὰ πρῶτα αὐτὰ χρόνια τοὺς συντρόφευσε “ἡ ἁγία φτώχεια”. Δέν ὑπῆρχαν κτήματα, δέν ὑπῆρχαν στρωμένα περιβόλια καί ποίμνιο. Μόνο κατεῖχαν μερικές κατσικούλες πού τίς χάρισαν οἱ βοσκοὶ τῆς περιοχῆς στήν Παναγιά.

Κι ὁμῶς, Ἐκεῖνος πού εἶπε “ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καί ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν” γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ἀπέδειξε τὴν πιστὴ τήρηση τῶν Θεϊκῶν ὑποσχέσεών Του.

Τελείωνε τό ἀλεῦρι; Κάποιος εὐλογημένος Χριστιανός ἀνέβαινε μέ τό γαῖδουράκι του φορτωμένο ἀλεῦρι. Καί τό λάδι δέν ἔλειπε, γιατί συχνά -πυκνά ξωμάχοι τῆς περιοχῆς ἀλλὰ καί εὐσεβεῖς κυροῦλες ἔφερναν πῆλινὰ ἐλαιοδοχεῖα γεμᾶτα λάδι γιὰ τὴν Κυρά τῆς Βαρνάκοβας.

Ἄν εἶχαν δικὰ τους ἀγαθὰ οἱ Μοναχοὶ καί ἄφθονα, δέ θά μπορούσαν νά βιώσουν καί νά καταλάβουν τὴ θαυμαστὴ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Ἡ φτώχεια εἶναι ὁ μέγας δάσκαλος. Εἶναι μιὰ ἀναγκαστικὴ ἀποξένωση ἀπὸ τὴν ψευδαίσθηση τῆς

αὐτάρκειας πού δημιουργεῖ ὁ πλοῦτος, γιὰ νά μπορέσῃ ὁ ἄνθρωπος νά “ἰδῇ” καί νά νοιώσῃ τό βάθος καί τήν ἔκτασιν τῆς Θείας Προνοίας.

Αὐτή ἡ πολύτιμη ἐμπειρία ἦταν μία ἀνεξίτηλη σφραγίδα, ἓνα “μπόλιασμα” πού ἔκανε τίς ψυχές τους εὐκαρπες σέ καρπούς Πίστεως.

Ἀπό τήν ἄλλην, ἡ φτώχεια ἀκόνιζε καί τό μυαλό καί τούς ἔσπρωχνε σέ ἐργασία. Στήν ἐργασία πού εἶναι ὁ φύλακας τῆς σωφροσύνης.

Ἔτσι οἱ εὐσεβεῖς καί εὐέλπιδες τοῦ Μοναχισμοῦ νέοι, ἦσαν ἀεικίνητοι καί ἐφευρετικοί γιὰ ὅλες τίς ἐργασίες καί γιὰ ὅλες τίς ἀνάγκες πού παρουσιάζονταν. Ἐφτείαξαν φοῦρνο ἀπό πηλό καί πλάκες πού κατέβασαν σιγά-σιγά ἀπό τή σπηλιά τοῦ Γέροντά τους. Ἐκοβαν ξύλα καί μαστόρευαν τά ἀπαραίτητα ἐπιπλα τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Καί ὅταν ἦρθε ἡ Ἀνοιξη, ἔσκαψαν, ξεχέρσωσαν γύρω ἀπό τό Μοναστήρι καί φύτεψαν ὅλα τ' ἀπαραίτητα γιὰ τή συντήρησιν τῆς Ἀδελφότητος.

Ἔτσι ζοῦσαν εὐλογημένα, χωρίς νά στεροῦνται τίποτε μέσα σέ μία χαριτωμένη λιτότητα πού ξεκούραζε τίς ψυχές.

Ἀπό ἀπλό ἀκατέργαστο ξύλο ἦσαν τά τραπέζια τους. Ξύλινες καί οἱ κοῦπες πού ἔπιναν τά χειμωνιάτικα βράδρια τό μυρωδάτο φλασκούνι τους κοντά στήν πυρά. Πήλινα τά τσουκάλια τους πού μαγεύουν τό λιτό φαγητό τους. Μέ χοντροσάνιδα ἦσαν φτειαγμένα καί τά κρεββάτια τους, σκεπασμένα μέ προβιές καί χοντρά ὑφαντά. Τά βράδρια φωτίζονταν μέ λαδοφάναρα καί λυχνάρια. Τότε σταματοῦσαν καί οἱ δουλειές. Ἦταν οἱ ὥρες τῆς γαλήνης καί τῆς περισυλλογῆς ἀλλά καί τῆς ἀγαπητικῆς συντροφικότητος Γέροντα καί ἀδελφῶν.

Ὅλα ἀπλά, παρθενικά, εὐλογημένα. Ὁ καθένας ἐνοιωθε τήν ἀλήθεια τῶν λόγων τοῦ Κυρίου πού εἶπε “ὅπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τό ἐμόν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.”

Ἡ ὁμορφιά μιᾶς τέτοιας ζωῆς, πού προϋπόθεση ἔχει τὴν ἀγιότητα καὶ τὴν ἀπλότητα, εἶναι κτῆμα κάθε Μοναστικῆς Ἀδελφότητος, ἀλλὰ καὶ κάθε ψυχῆς πραγματικά δοσμένης στὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Κι αὐτό, γιατί “ Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.”

Γιὰ νὰ φέρουμε πιὸ κοντὰ μας τὴ χαριτωμένη αὐτὴ συνοδεία, ἅς ἀναγράψουμε καὶ μερικά ὀνόματα συμβουλευόμενοι τὸν κατάλογο τῶν Ἑγουμένων. Ἐκτός ἀπὸ τὸν Γέροντα Ἀρσένιο, ἦταν ὁ Τιμόθεος, στὸν ὁποῖο ἤδη ἀναφερθήκαμε, ὁ Ἰωάννης, ὁ Ἰάκωβος κλπ. Νὰ τοὺς δοῦμε καὶ στίς χαρούμενες στιγμὲς τους, πού δὲν ἦσαν λίγες.

Δέ θὰ μιλήσουμε βέβαια γιὰ τίς Θεοδώρητες στιγμὲς τῆς Χάριτος μέσα στὴν προσωπικὴ πνευματικὴ τους ζωὴ. Αὐτὰ τὰ γνωρίζει ὁ Θεὸς κι ἐκεῖνοι. Ἄς τοὺς δοῦμε ὁμῶς μαζί μέ τὸν ἀγαπημένο τους Γεροντάκο μέσα στό πυρόξανθο δάσος τοῦ Φθινοπώρου νὰ μαζεῦουν χαρούμενοι κάτω ἀπὸ τίς μεγάλες ἀγριοκαστανιές τὰ μικρά ἀλλὰ γλυκὰ καστανάκια πού ἦσαν κρυμμένα ἀνάμεσα στά πεσμένα κίτρινα φύλλα. Ἄς τοὺς δοῦμε καθισμένους κοντὰ στὴν πυρὰ τὸ Χειμῶνα, πού τό δάσος ἀνταριαζόταν σάν πολύβουη θάλασσα ἀπὸ τοὺς ἀγριους βοριάδες, νὰ συζητοῦν μέ τό Γεροντά τους τὰ τοῦ Θεοῦ. Ἄς τοὺς δοῦμε εὐτυχισμένους μέσα στό “ἱερὸν παλάτιον” τῆς Μάννας Παναγιᾶς ἀπομονω-μένους ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινη ἐπαφή - λόγω τοῦ ἄφθονου χιονιοῦ τό καταχείμωνο πού τοὺς ἐξασφάλιζε παρθενικὴ ἡσυχία- νὰ χαίρονται τὴ μοναδικότητα τῆς Θεϊκῆς συντροφιάς. Ἄς τοὺς δοῦμε τέλος καὶ τὴν Ἀνοιξὴ στὴ χαρὰ τῆς Πασχαλιάς καὶ τῆς δημιουργίας καθὼς καὶ τό Καλοκαίρι νὰ διακονοῦν πρόθυμα τοὺς προσκυνητὲς τῆς Μεγαλόχαρης.

Τὴ χαρὰ οὔτε ὁ κόπος τὴν ἔδιωχνε, γιατί μποροῦσε νὰ τοὺς ἰδῇ κανεῖς νὰ θερίζουν τὰ χρυσὰ στάχυα τό καλοκαίρι βουτηγμένοι στὸν ἰδρῶτα καὶ ἀργότερα πού φύτεψαν

ἀμπελάκια νά τρυγοῦν, χωρίς νά φεύγη τό χαμόγελο ἀπό τήν καρδιά καί ἀπό τά χεῖλη τους. Καί αὐτό, γιατί ἡ μεγάλη ἀλήθεια εἶναι ὅτι τή χαρά, τό πρῶτο δῶρο τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, δέν τή διώχνει ἀπ' τήν καρδιά οὔτε ὁ κόπος, οὔτε ὁ πόνος, οὔτε ἡ δυσκολία· τή διώχνει μόνο ἡ ἁμαρτία.

Ὁ Ἅγιος Ἀρσένιος ὁμως, βιγλάτορας ἄγρυπνος, ὄχι στή σπηλιά τώρα, ἀλλά στό εὐλογημένο Κοινόβιο, προστάτεψε τά πνευματικά του τέκνα ἀπό τόν ἀνθρωποκτόνο ἐχθρό, τόν προαιώνιο κλέφτη τῆς χαρᾶς....

ὁ Κ
ἐφθ

αὐτ
Αὐτ

Κύρ
Μον

Μον
ἐπῆ
ἱερῶ
ὅλοκ
Ε

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ

ΜΕΣΟΥΡΑΝΗΜΑ

Οταν ανέβηκε στό θρόνο τοῦ Βυζαντίου τό 1081 ὁ εὐσεβέστατος καί γενναϊότατος Βασιλεὺς Ἀλέξιος Α! ὁ Κομνηνός (1081 - 1118), ἡ ἀνοδική πορεία τῆς Βαρνάκοβας ἔφθασε στό ἀποκορύφωμα.

Συγκεκριμένα, μεταξύ τῶν ἐτῶν 1084 - 1111 ὁ ἀρχικός ναός αὐτῆς συμπληρώθηκε καί ζωγραφήθηκε. Πλήν τούτου, ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος δώρησε σ' αὐτήν καί ἀρκετά κτήματα.

Ἀφοῦ ἡ μαθητεία εἰς τὴν “πενίαν” ὁλοκληρώθηκε, ὁ Κύριος ἄρχισε νά στέλνῃ τίς εὐλογίες Του στήν πρώτη Μοναστική Ἀδελφότητα τῆς Βαρνάκοβας.

᾽Οχι ὅτι ἔπαψε νά εἶναι λιτή ἡ ζωὴ τοῦ ᾽Οσίου καί τῶν Μοναχῶν του (στό διάστημα αὐτῆς τῆς ἑπταετίας σχεδόν ὅλοι ἐπῆραν τό Μοναχικό Σχῆμα καί ὁ ἐναρετώτερος καί τήν ἱερωσύνη). Ἐπρεπε ὅμως ὅλα νά αὐξηθοῦν καί νά φθάσουν στήν ὁλοκλήρωση πρὸς δόξαν Θεοῦ.

Εἶναι γνωστόν ὅτι ὁ φιλόθεος Βασιλεὺς Ἀλέξιος στάθηκε

στό πλευρό της Ἐκκλησίας καὶ ἐπιχορήγησε πολλές Μονές καὶ Ἱεροῦς Ναοὺς. Ἀκόμη ὑποστήριξε τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὴν ἐπροστάτευσε ἀπὸ τοὺς “παρεκκλίνοντας” συγκροτώντας Ἱεράς Συνόδους πού κατεδίκασαν αἰρετικές δοξασίες καὶ ἀπόψεις.

Στὴν περίπτωση ὅμως τῆς Βαρνάκοβας γεννιέται τὸ ἐρώτημα: πῶς τόσο μακρυὰ εὕρισκομένη ἡ Μονὴ ἀπὸ τὴ Βασιλεύουσα ἔγινε ἀντικείμενο ἰδιαίτερης φροντίδας καὶ στοργῆς ἐκ μέρους τοῦ Αὐτοκράτορος;

Οἱ ἐπιχορηγήσεις ἦσαν ἐξαιρετικά γενναιόδωρες. Συνοδεύτηκαν δὲ καὶ ἀπὸ δωρεές ἀπέραντων κτημάτων στὴν κοιλάδα τοῦ Μόρνου (ἀπὸ τίς πηγές του μέχρι τὴ θάλασσα!). Καὶ αὐτὴ τὴν τακτικὴ τὴν ἐξακολούθησε ὁ υἱὸς καὶ διάδοχός του Ἰωάννης ὁ Β! καὶ ὁ ἐγγονός του Ἑμμανουήλ ὁ Α!

Μήπως κρύβεται πίσω ἀπ’ αὐτό τό γεγονός κάποια προσωπικὴ ἐπαφὴ καὶ πνευματικός σύνδεσμος τοῦ Ἀγίου μέ τόν Ἀλέξιο; Δέν ἀποκλείεται, διότι κατὰ τοὺς μακρούς ἀγῶνες πού εἶχε κατὰ τῶν Νορμανδῶν στὴν Ἑπειρο καὶ στό Ἰόνιο ὁ νεαρός τότε Αὐτοκράτωρ, κατέβηκε καὶ πρὸς τὴ νότια Στερεὰ Ἑλλάδα. Ἴσως ἔφθασε στὰ “βασιλικά του ὦτα” ἡ φήμη τοῦ ἁγίου ἀσκητοῦ Ἀρσενίου καὶ ἐπεδίωξε μιὰ συνάντηση μαζί του, ἐνῶ διέσχιζε τὴ Δωρίδα.

Τότε ἤξεραν καὶ οἱ Βασιλεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες νὰ ἐκτιμοῦν καὶ νὰ τιμοῦν τὴν ἀγιότητα. Ὅταν δὲ ἐπληροφοροῦντο τὴν παρουσία σ’ ἓναν τόπο ἁγίου ἀνθρώπου, ἀκόμη καὶ σέ ἐκστρατεία νὰ κατευθύνοντο, ἔκαναν παράκαμψη μέ πολὺωρο ταξίδι γιὰ νὰ τὸν γνωρίσουν καὶ νὰ πάρουν τὴν εὐλογία του.

Αὐτὴ ἡ γνωριμία καὶ ὁ σύνδεσμος τῶν Κομνηνῶν μέ τὴν Παναγία τὴ Βαρνάκοβα, δὲ μπορεῖ νὰ ἦταν ἓνα ἀπλό ἀκουσμα ἢ μιὰ μεσολάβηση ἑνός ἐπισήμου προσώπου, διότι τότε θὰ εἶχαμε μιὰ συνηθισμένη οἰκονομικὴ ἐνίσχυση καὶ τίποτε

ἄλλο πέραν αὐτοῦ. Στήν προκειμένη ὁμως περίπτωση ὁ μελετητής τῆς ἱστορίας τῆς Μονῆς παρατηρεῖ μία “περίπτυξιν” τῶν Κομνηνῶν πρὸς τὴν Βαρνάκοβα καὶ μία ἱερὴ ἀκατανίκητη ἔλξη πρὸς τὴν Θεομήτορα τῆς Βαρνακόβης, τῶν Κομνηνῶν Βασιλέων κατ’ ἀρχάς καὶ ἀρχόντων τοῦ Δεσποτάτου τῆς Ἡπείρου μετέπειτα (1204-1300 μ.Χ.).

Αὐτὴ τοὺς ὥθησε σὲ ποικίλλες ἐκδηλώσεις λατρείας καὶ εὐλαβείας. Παλαιὸ ἔγγραφο τῆς Μονῆς τοῦ 1194 ἀναφέρει καὶ τοὺς τρεῖς πρῶτους Κομνηνοὺς, Ἀλέξιο, Ἰωάννη καὶ Ἐμμανουήλ, ὡς εὐεργέτες καὶ κτήτορες πού μνημονεύονταν συνεχῶς κατὰ τίς Θεῖες Λειτουργίες.

Ἐκτός ὁμως ἀπὸ τίς δωρεές τους, ἐκεῖ πού φάνηκε ἡ πολλή τους ἀγάπη, ἦταν στὸν καλλωπισμό καὶ τὴ διακόσμηση τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, αὐτῆς ἀκριβῶς πού ξεκίνησε ὁ ἅγιος Ἀρσένιος.

Καὶ πίσω ἀπὸ ὅλα αὐτὰ βρισκόταν ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος πού ἐπιχορηγοῦσε μέ τοὺς δικούς Της τρόπους τὰ πνευματικά καὶ ὑλικά δῶρα στὸν πιστὸ Της θεράποντα Ἀρσένιο καὶ στήν εὐλαβὴ συνοδεία του. Ἐκείνη ἐνέπνευσε καὶ τὸν Αὐτοκράτορα Ἀλέξιο στό νά συμπαρασταθῇ καὶ νά βοηθήσῃ τόσο θερμά τὸν Ὅσιο, ὁ ὁποῖος λόγω αὐξήσεως τῆς ἀδελφότητος εἶχε ν’ ἀντιμετωπίσῃ νέες ἐπιτακτικές ἀνάγκες βασικῆς διαβιώσεως καὶ λειτουργικότητος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Καὶ ὅλα αὐτὰ, μέσα στήν τριακονταετία 1080 -1110. Ἡ Ἡγουμενία τοῦ ἁγίου Ἀρσενίου συνέπεσε μέ τὴ Βασιλεία τοῦ εὐσεβεστάτου Βασιλέως κατὰ τριάντα ὁλόκληρα χρόνια: ἀπὸ τό 1081 μ.Χ., πού ἀνέβηκε ὁ Ἀλέξιος στό θρόνο τοῦ Βυζαντίου, μέχρι τό 1111 ὁπότε “ἐκοιμήθη” ὁ Ἅγιος.

Μέ ἱερὴ χαρὰ καὶ ἀγαλλίαση ὁ Ὅσιος ἔζησε τό 1084 τὴν πρώτη φάση τοῦ ἐξωραϊσμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος

Ἡ Βασιλεία τοῦ Ἀλε-ξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ συμπορεύτηκε χρονικῶς μέ τήν Ἡγουμενία τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου τοῦ Βαρνακοβίτη κατά 30 χρόνια. (1081 - 1111 μ. Χ.)

όλοκληρώθηκε διαδοχικά μέχρι τό 1151 μαζί μέ τή διεύρυνση τοῦ πρώτου κτιρίου.

Παρενθετικῶς ἀναφέρεται ὅτι ἡ τελευταία προσθήκη ἔγινε τό 1229 μέ ἀνέγερση ἐξωνάρθηκος “ζωγραφισμένου” ἀπό τόν Κων/νο Κομνηνό, Δούκα τοῦ Δεσποτάτου τῆς Ἡπείρου.

Ὑπάρχει ἡ γραπτή πληροφορία μέσα στό προαναφερόμενο ἔγγραφο ὅτι “ἡγουμενεύοντος ἔτι τοῦ κυρ- Τίμοθεου”, δηλαδή πρό τοῦ 1148, ἓνας ἀπό τή Δυναστεία τῶν Κομνηνῶν, ὀνομαζόμενος καί αὐτός Ἀλέξιος, ἔγινε Μοναχός εἰς τήν Ἱ. Μονή τῆς Παναγίας τῆς Βαρνάκοβας καί “διὰ τοῦ θεοῦ καί Ἀγγελικοῦ Σχήματος μετωνομάσθη Ἀκάκιος· κεῖται δέ ἐν τῇ λάρνακι εἰσερχόμενοι ἐν τῷ ναῷ ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει ἐν τῇ αὐτοῦ Μονῇ Βερνικῶβου”.

Αὐτό τό κείμενο ρίχνει ἀρκετό φῶς, ἂν ὄχι ἄπλετο, στήν ἀπορία πῶς ἡ Βαρνάκοβα ἀγαπήθηκε τόσο πολύ ἀπό τούς Κομνηνοῦς.

Ἡ κατασκευή τῶν μαρμαροθετημάτων τῆς, τῶν μοναδικῶν ὄχι μόνον γιά τόν Ἑλλαδικό χῶρο ἀλλά γιά ὅλο τόν κόσμο,

ἔγινε καθ' ὅλη τήν ἔκταση τῶν 100 τετρ. μέτρων τῆς ἐπιφανείας τοῦ δαπέδου τῆς ἀπό αὐτοκρατορικά συνεργεῖα τῆς Κων λεως.

Αὐτό εἶναι ἓνα ἐπὶ πλέον ἀποδεικτικό στοιχεῖο ὅτι εἰς τὴ Μονὴ ἐγκαταβίωνε κάποιο μέλος τῆς Κομνηναϊκῆς συγγενείας.

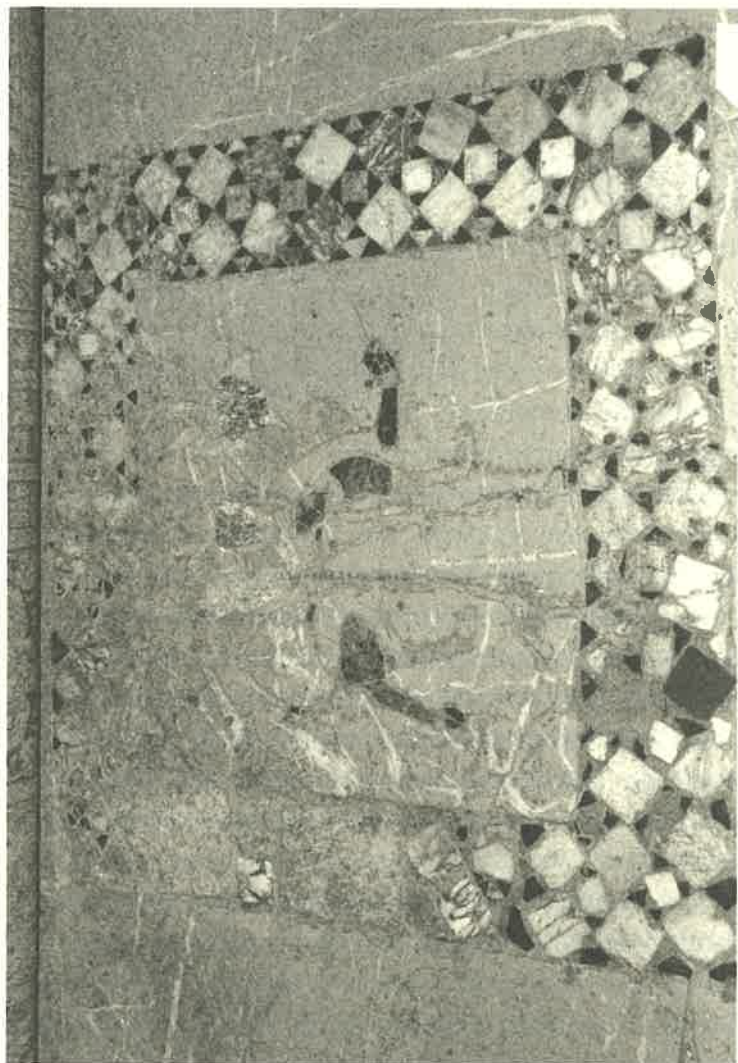
Εἶναι γεγονός ὅτι τόσο τὰ εὐρεθέντα μαρμαρό-γλυπτα καὶ λιθόγλυπτα τοῦ πρώτου ναοῦ ἀπὸ τὸν ἀρχαιολόγο Ὁρλάνδο στίς ἀνασκαφές τοῦ 1919, ὅσο καὶ τὰ μαρμαροθετήματα, εἶναι ἀφθάστου ὠραιότητος.

Τὰ μαρμαροθετήματα ἔγιναν ἐνῶ ἀκόμη ζοῦσε ὁ Ἅγιος, τέλη 11^{ου} αἰῶνος μέ ἀρχές 12^{ου}. Διότι δέν εἶναι δυνατόν νά τελειοποιεῖται ἡ κατασκευὴ καὶ ὁ ἐξωραϊσμός ἐνός ἱεροῦ Ναοῦ καὶ τό δάπεδο νά γίνεται μετὰ ἀπὸ 65 χρόνια, ὅπως ὑποθέτουν μερικοὶ συγγραφεῖς, ἐνῶ ὁ Ἀ. Ὁρλάνδος ἀναγράφει ὅτι τὰ μαρμαροθετήματα εἶναι τοῦ 11^{ου} ἢ ἀρχῶν 12^{ου} αἰῶνος.

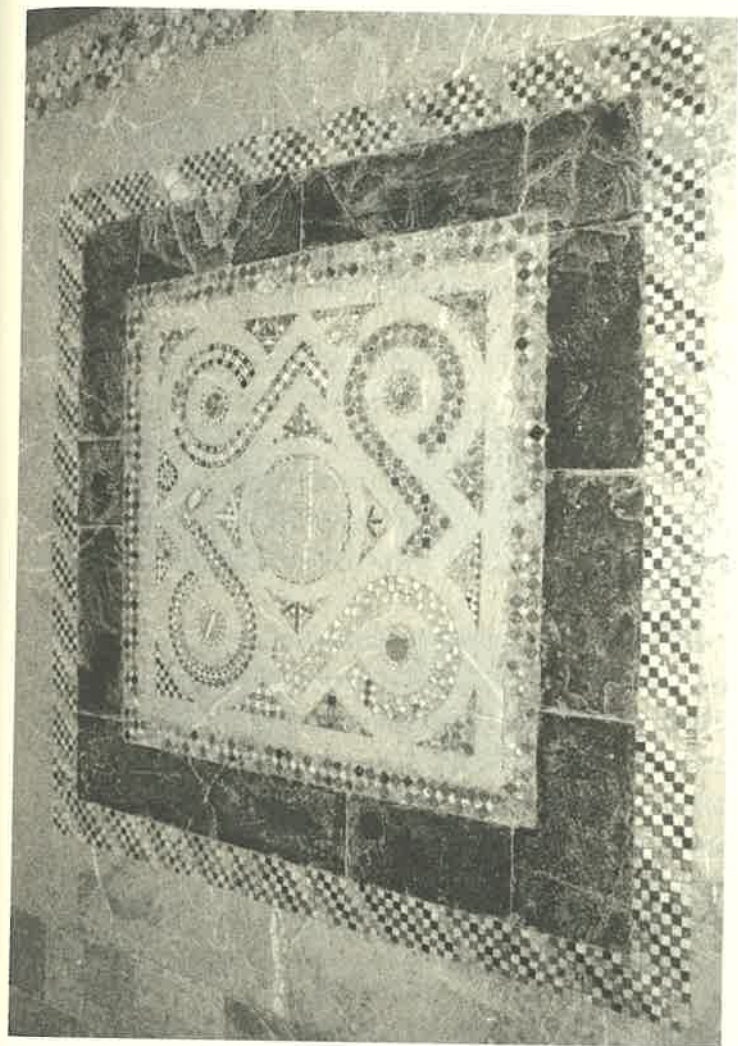
Σημειωτέον δέ ὅτι τό δάπεδο αὐτό ἀποτελεῖ τήν ὀροφή τῶν ὑπογείων κρυπτῶν πού στηρίζει τοὺς μεγάλους κίονες καὶ τό βάρος τῶν τόξων ὅλης τῆς Ἐκκλησίας.

Δέν εἶναι δύσκολο νά δοῦμε μέ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μας τόν Ὅσιο Ἀρσένιο νά παρακολουθῇ καὶ νά θαυμάζῃ τήν τέχνη καὶ τήν ὑπομονή τῶν μαρμαροθετῶν ψηφιδογράφων, οἱ ὅποιοι μέ ἐκτομή τῆς πλάκας ἐμφύτευαν τίς ἀντίστοιχες ἔγχρωμες ψηφίδες, καὶ νά τοὺς ἐνισχύῃ στό δύσκολο ἔργο τους. Ὅχι μόνο τοὺς ἐνίσχυε, ἀλλά καὶ τοὺς ξεκούραζε μέ τήν ἁγιασμένη παρουσία του.

Ποιοὶ εἶναι οἱ θαυμαστοὶ ψηφιδογράφοι καὶ μαρμαροθέτες τῆς Βαρνάκοβας; Πουθενά δέν ἔγραψαν τό ὄνομά τους. Ἡ χριστιανικὴ ταπεινοφροσύνη τοὺς τ' ἀπέκρυψε. Ὅμως εἶναι γνωστό ὅτι τόν 11^ο αἰῶνα μέγάλος ψηφιδογράφος στό Βυζάντιο ἦταν ὁ Ναυκράτιος καὶ τόν 12^ο, ὁ Ἐφραῖμ. Ἴσως κάποιος ἀπὸ τοὺς δύο εἶναι ὁ σταλμένος ἀπὸ τὴ Βασιλεῦσα ἄγνωστος καλλιτέχνης τῶν μαρμαροθετημάτων τῆς Βαρνάκοβας, μέ περισσότερες πιθανότητες νά εἶναι ὁ Ναυκράτιος. Δέν

Μαρμαροθετήματα τοῦ δαπέδου τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱ.Μ. Βαρνάκοβας.
(11ου αἰῶνος)

Μαρμαροθετήματα τοῦ δαπέδου τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱ. Μ. Βαρνάκοβας.
(11ου αἰῶνος)

ἀποκλείεται ὁμως νά εἶναι καί κάποιος ἄλλος μέγας καλλιτέχνης ἐνθετικῶν ψηφιδωτῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τοῦ ὁποίου δέν διεσώθη τό ὄνομα.

* * *

Τό μεσουράνημα ὁμως τῆς Βαρνάκοβας ἦταν κυρίως πνευματικῆς φύσεως.

Ἡ Μοναστική ἀδελφότης αὐξήθηκε ὡς πρός τά μέλη της. Νέα πνευματικά ἀναστήματα ἐπρόβαλαν, χωρίς ὁμως νά φθάσουν νά ἐπισκιάσουν τή λάμψη τοῦ Ἀγίου Ἰδρυτοῦ τῆς Μονῆς.

Ἀκόμη σπουδαιότερο ὁμως ἦταν τό γεγονός πῶς ἡ Χάρις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ὑπερχείλισε στό Ἱερό Προσκύνημα, πού ἐξελίχτηκε σέ ἀληθινή “κολυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ” γιά ὅλο τό Ἑλλαδικό Βυζάντιο. Ἐγινε πασίγνωστο Προσκύνημά, διότι ἡ Παναγία Δέσποινα τῆς Βαρνάκοβας, ἦταν Πηγὴ “ἀενάου ροῆς” Θείου ἐλέους γιά τό Γένος τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων.

Οἱ πλησιέστεροι πρός τήν Ἱ. Μονή Βυζαντινοὶ οἰκισμοί, ὡς σταθμοὶ ἀναπαύσεως καί ἀνεφοδιασμοῦ, ἐξυπηρετοῦσαν πρόθυμα τοὺς ταξιδιῶτες προσκυνητές πού κατευθύνονταν πρός τήν αὐτοκρατορική Μονή τῆς Βαρνάκοβας.

Βυζαντινά νομίσματα πού κυκλοφοροῦσαν τόν 11^ο αἰῶνα, οἱ λεγόμενες “φόλλεις” (ὑποδιαίρεσις τοῦ “κερατίου” μέ μεγαλύτερα σέ ἀξία νομίσματα τά “μυλιαρίσια” καί τήν “ὀλοκοτίνην”) ἀνευρέθησαν τό 1960 σέ χωριό πλησίον τῆς Ἱ. Μονῆς. Τό γεγονός αὐτό ἀποδεικνύει τήν ὑπαρξὴ Βυζαντινῶν οἰκισμῶν ὄχι μακριὰ ἀπὸ τὴ Βαρνάκοβα.

Ἡ ἐξυπηρέτηση γινόταν μέ πανδοχεῖα κτισμένα ἀνά διαστήματα γιά διανυκτέρευση καί φαγητό, καθὼς καί μέ ἡμιονηγούς καί χωρικούς ἀγωγιάτες, οἱ ὅποιοι ὀδηγοῦσαν καί μετέφεραν ἀνθρώπους καί πράγματα πρός τήν Ἱερά Μονή.

1

2

3

4

5

6

Φόλλεις: Βυζαντινά νομίσματα πού κυκλοφοροῦσαν τὴν ἐποχὴ τοῦ ἁγίου Ἀρσενίου. Ἀναμφίβολα εἶχαν χρησιμοποιεθῇ ἀπ' τὸν Ὅσιό μας γιὰ τίς πληρωμές τῶν τεχνιτῶν καὶ οἰκοδόμων κατὰ τὴν ἀνέγερση τῆς Μονῆς του. Τὰ περισσότερα ἔφεραν τὴν εἰκὼνα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἢ Σταυρό· ἀκόμη ἓνα δείγμα εὐσέβειας τῶν φιλοχρίστων Βασιλέων τοῦ Βυζαντίου.

(Φωτογραφία ἀπὸ τὸ βιβλίο τῆς κ. Μίνας Γαλάνη - Κρίκου, "Θήβα 10^{ος} - 14^{ος} αἰῶνας", καθὼς καὶ ἡ πληροφορία τῆς ἀνευρέσεως φόλλεων σέ χωριὸ πλησίον τῆς Ἱ. Μονῆς.)

Καί ὁ Ἅγιος, ὅταν ἄκουγε τά βαρεῖα πατήματα τῶν ζώων νά πλησιάζουν στήν πλακόστρωτη ἐξωτερική αὐλή, ἐβγαίνει πάντοτε μέ τό καλωσυνᾶτο του μειδίαμα καί ὑποδεχόταν μέ θερμά φιλόξενα αἰσθήματα τόν κάθε ξένο πού, μέ κόπο καί ταλαιπωρία ἰδιαίτερη ἐκεῖνα τά χρόνια, κατέφθανε κουρασμένος μπροστά στή βαρεῖα δρύϊνη πόρτα τοῦ Μοναστηριοῦ.

Δέν ἦταν ὅμως μόνον ἡ ὑποδοχή. Ὁ ταπεινός καί σοφός Γέροντας μέ τή ζεστή πατρική του ἀγάπη, ἔδινε στόν κάθε ἐπισκέπτη κάτι ἀπό τό θησαυρό τῆς στοργῆς του, κάτι ἀπό τή Θεόδοτη σοφία του. Παρηγοροῦσε, ἐνίσχυε, συμβούλευε, ἐνεθάρρυνε καί - πάνω ἀπ' ὅλα - προσευχόταν. Ἕνα κομμάτι ἐκλεκτό τῆς προσευχῆς του, ἀφοροῦσε ὅλους αὐτούς πού γνῶριζε καί συμμετεῖχε στόν πόνο τους καί στόν προβληματισμό τους.

Τή μεγαλύτερη καί οὐσιαστικότερη ἐλεημοσύνη τήν ἔκανε τή νύχτα στό κελλί του. Τήν ἡμέρα στούς φτωχοὺς πού κατέφθαναν στό ἱερό καταφύγιο τῆς Παναγίας, ἔβαζε πάντα - χωρίς νά τόν βλέπει ἄλλος - μέσα στή φούχτα τους εἴτε ψωμί, εἴτε καμμία φόλι ἢ καί μυριάριο*, πού εἶχε ξεμείνει στίς τσέπες τοῦ ἁγιασμένου φτωχοράσου του. Τό βράδυ ἐλεοῦσε βάζοντας μέσα στίς ψυχές τους τά μαργαριτάρια τῶν δα-κρύων του πού ἔχυνε, γιατί ἡ εὐσπλαγχνική καί εὐγενική ψυχή του ἔπασχε ἀπό συμπόνια. Αὐτά τά μαργαριτάρια τῆς ἀγάπης του ἐξασφάλιζαν τό θεῖο ἔλεος γιά τοὺς καταπονεμένους πού ἔφθαναν κοντά του.

* * *

* Βυζαντινὸ ἀργυρὸ νόμισμα. Διαίρειτο σέ 24 φύλλεις.

Μπαίνοντας ὁ 12ος αἰῶνας, βρῆκε τόν Ὅσιό μας λευκασμένον πλέον μέσα σέ ἀρχοντιά εὐλογημένων γηρατειῶν, διατηρώντας πάντα ὅλη τήν ἀνθηρότητα τῆς θεωμένης ψυχῆς του. Ἦταν πλέον ὁ πνευματικός σύμβουλος ὄχι μόνον τῆς Μοναστικῆς Ἀδελφότητος, ἀλλά καί πλήθους ἄλλων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι εἶχαν ἀνάγκη διδασχῆς καί ἐνισχύσεως.

Μὴν ξεχνᾶμε πὼς ἡ Ὁρθοδοξία χτυπιόταν ἀκόμη ἀπὸ τίς εἰκονοκλαστικές ιδέες κι ἄς εἶχε τελειώσει ἐπισήμως ὁ διωγμός της. Ἐπίσης οἱ Δυτικές παρεκκλίσεις περὶ τὴν Πίστην, προωθοῦντο ἔντεχνα καί μέ ὅλα τὰ μέσα γιὰ νά μολύνουν τίς διάνοιες καί τίς ψυχές τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων. Οἱ πνευματικοὶ Βιγλάτορες ὁμῶς τῆς Ὁρθοδοξίας ἀγρυπνοῦσαν σ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Ἐνας ἀπὸ αὐτοὺς ἦταν ὁ Ἅγιος Γέροντας τῆς Βαρνάκοβας. Τῆς Βαρνάκοβας, πού μέ τὴ χάρη τῆς Οὐράνιας Δέσποινας, ἀποτελοῦσε τὴν πνευματικὴ Βίγλα του.

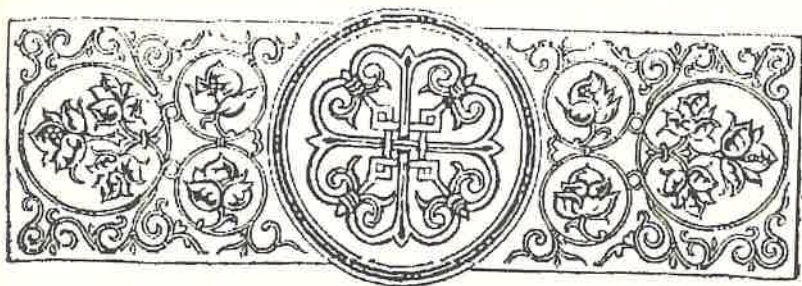
Ἡ ἀγιότης τοῦ Ἰδρυτοῦ της, ἡ βαθειὰ πνευματικότης τῶν Μοναχῶν, ἡ ζωντανὴ παρουσία τῆς Μονῆς στὴν πνευματικὴ ζωὴ τῆς Δυτικῆς Βυζαντινῆς ἐπικράτειας, τό ἱεροπρεπές κάλλος τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν κτισμάτων, τό ὑλοποιημένο ἐνδιαφέρον τοῦ Βασιλέως Ἀλεξίου, ἡ σεμνὴ παρουσία καί ἐγκαταβίωση τῶν δύο Πριγκίπων Μοναχῶν καί - ἐπάνω ἀπ' ὅλα - ἡ κοινὴ αἵσθησις τῆς παρουσίας καί τῆς Χάριτος τῆς Οὐράνιας Δέσποινας στό Ἱερό Της προσκύνημα, συνθέτουν τὴν ἱεροπρεπεῖα φυσιογνωμίας καί τὴν πανέμορφη εἰκόνα τῆς Θεοφιλοῦς καί λαοφιλοῦς Βαρνάκοβας τοῦ 11^{ου} αἰῶνος.

Ὁ χρόνος, οἱ καταστροφές, οἱ ταλαιπωρίες, δέ μπόρεσαν νά σβήσουν τὴ Θεόδοτη αὐτὴ αἴγλη. Ἀντίθετα, μέ σεβασμό καί στοργή ὁ χρόνος τύλιξε μέσα στοὺς αἰῶνες τοῦ τὰ Θεϊκά δῶρα πρὸς τὴ Βαρνάκοβα καί τὰ διατήρησε μαζί μέ τὴ ζωντανή

μνήμη τῆς ἀγιότητος τοῦ Ἱδρυτοῦ της, γιά νά τά βροῦν οἱ
γενεές πού θέλησαν νά ξετυλίξουν μέ ἀγάπη τό φωτεινό
παρελθόν της...

Εὐλογητός ὁ Θεός, ὁ Ὡν, ὁ Ἦν καί ὁ εἰς τούς αἰῶνας
θαυμαστός ἐν τοῖς Ἀγίοις Αὐτοῦ....

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΙΩΝΙΟΤΗΤΑ

Ο λευκασμένος Γέροντας της Βαρνάκοβας, ὁ ἅγιος ἄσκητῆς καὶ κοινοβιάρχης Ἀρσένιος, καθὼς ἦταν φορτωμένος ἁγιωσύνη μέσα στὴν τελευταία δεκαετία τῆς ζωῆς του, ἡ ὁποία ἦταν καὶ ἡ πρώτη τοῦ δωδεκάτου αἰῶνα, ἐτοίμαζε τὰ φτερά τῆς ψυχῆς του γιὰ τὸ πέταγμα πρὸς τὴν αἰωνιότητα· πρὸς τὸν Ἡγαπημένο Κύριό του, τὸ Σωτῆρα Χριστό, πού γιὰ τὴν ἀγάπη Του ἔζησε αὐτὴ τὴν ὁμορφὴ, ἀλλὰ καὶ ἥρωϊκὴ μέσα στὴν αὐταπάρνησή της, ζωή.

Πάντα ποθοῦσε τὴ μεγάλη συνάντηση μὲ τὸ Θεό του. Τὰ τελευταῖα ὁμως χρόνια ἡ νοσταλγία ἦταν τόση, πού συχνά - πυκνά γέμιζαν δάκρυα τὰ γλυκοφώτιστα μὰ κουρασμένα πλέον ἀπὸ τίς ἀγρύπνιες καὶ τὴ μελέτη στοῦ λιγοστοῦ φῶς τῶν λυχναριῶν μάτια του.

-Γιατί κλαῖς, Γέροντα; ρωτοῦσαν οἱ πνευματικοὶ του γυιοὶ μὲ εὐλαβικὴ στοργή, συγκινημένοι ἀπὸ τὸ θέαμα τῶν σιωπηλῶν δακρύων του.

Ἐκεῖνος, χωρίς νά ἀπαντήσῃ, τούς χαμογελοῦσε καί τότε ἦταν σάν τίς σπάνιες ἐκεῖνες ἡμέρες πού συνυπάρχουν τό χαρούμενο φῶς τοῦ ἡλίου καί ἡ βροχή!

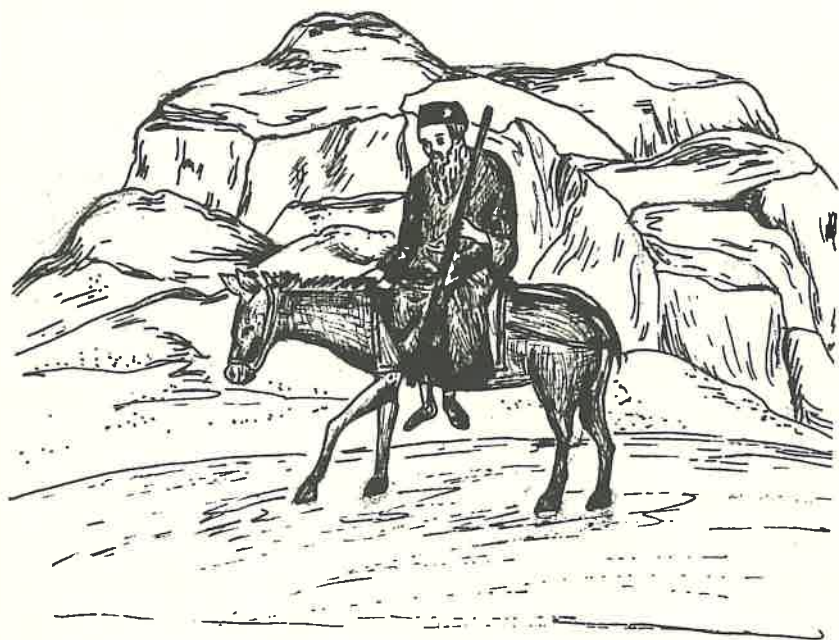
Οἱ ὑποτακτικοί του δέν ἐπέμεναν. Μέ τά ἐκλεπτυσμένα αἰσθητήρια τῆς ἀγάπης πού ἔτρεφαν γιά τόν ἔμψυχο αὐτό θησαυρό τους, καταλάβαιναν καί σιωποῦσαν, ἄν καί κάποια σκιά μελαγχολίας περνοῦσε ἀπό τά μάτια τους. Καί ἀπό τοῦ Τιμόθεου πιά πολύ, γιατί ἦταν περισσότερο δεμένος μαζί του.

Τά τελευταῖα χρόνια συχνά τόν ἔχαναν γιά ἓνα ὁλόκληρο πρωῒνό, ἢ ἓνα ὁλόκληρο ἀπόγευμα. Ἀπομακρυνόταν μέσ στό δάσος καί ἐκεῖ ζοῦσε ὥρες χαριτωμένες μέ τόν Κύριό Του, διά τῆς προσευχῆς. Μάρτυρες ἦσαν μόνο τά δένδρα καί τά πουλιά τοῦ δάσους καί μερικές φορές καί τά ζαρκάδια πού ἀφθονοῦσαν στό δάσος τῆς Παναγιάς. Κάποτε ἔτυχε καί τόν εἶδε- χωρίς νά πάρῃ εἶδηση ὁ Ἅγιος - ἓνας ἀπό τούς Μοναχοὺς του, πού εἶχε τό διακόνημα τοῦ ξυλοκόπου. Δέν τόλμησε ὁμως νά τόν ἐνοχλήσῃ καί ἀπομακρύνθηκε, ὅσο πιά ἀθόρυβα μποροῦσε.

Μερικά χρόνια πρίν, μποροῦσε καί τούς ξέφευγε καβάλα ἐπάνω στό ἀγαπημένο του γαῖδουράκι καί πήγαινε γιά μία ἢ γιά περισσότερες ἡμέρες ἐπάνω στή σπηλιά του, ἀκολουθώντας τό μονοπάτι πού τοῦ εἶχαν ἀνοίξει μέ τά ἴδια τους τά χέρια οἱ Μοναχοί του. Ἐκεῖ ἀνανέωνε τίς δυνάμεις του μέσα στή σιωπή καί στή θεωρία τοῦ Θεοῦ καί μετὰ κατέβαινε γιά νά συνεχίσῃ τόν ἀγῶνα του.

Τώρα ὁμως οἱ σωματικές του δυνάμεις δέ βοηθοῦσαν. Δακρυσμένος κοιτοῦσε πρός τά ἐκεῖ, κατά τήν κορυφή τοῦ πρός δυσμάς βουνοῦ καί ἐπισκεπτόταν νοερά τόν εὐλογημένο τόπο.

Τό δάσος τώρα, προσιτό καί φιλικό, ἐξυπηρετοῦσε τίς ὑψηλές πνευματικές ἀνάγκες τοῦ πνευματέμφορου Γέροντα. Κάποια δένδρα αἰωνόβια, κουφαλισμένα ἀπ' τά χρόνια,

Έπάνω στο αγαπημένο του γαϊδουράκι πήγαινε για μία ή
για περισσότερες ημέρες έπάνω στη σπηλιά του...

ἔχοντας μέσα στόν τεράστιο κορμό τους εὐρύχωρες κουφάλες, ἀποτελοῦσαν τὰ φιλόξενα καταφύγια γιά τόν Ὅσιο, στίς “κατά μόνας” ἐξορμήσεις του. Ὑπαίρινε τό γαϊδουράκι του ἀπό τὰ χαλινάρια, ἴσα γιά συντροφιά, μιά καί εἶχε τὰ προσόντα πού ἐκεῖνος ἤθελε· ἦταν σιωπηλό καί καρτερικό.

Προφασιζόταν πώς πήγαινε στό δάσος γιά νά φέρη προσανάματα! Ὅλοι βέβαια γνώριζαν πώς τὰ προσανάματα ἦσαν πνευματικῆς φύσεως. Ἦσαν οἱ θερμές προσευχές του, πού ὑποδαύλιζαν τή φλόγα τῆς Θείας ἀγάπης στίς ψυχές τῶν πνευματικῶν του τέκνων.

Δέν ἤθελε ὁμως ὁ ταπεινός Γέροντας νά πῇ πώς πήγαινε γιά προσευχή, δέν ἤθελε....

Τόν τελευταῖο καιρό ἀρκετές φορές ἔμενε στό πόδι του ὁ Τιμόθεος. Τόν ἀντικαταστοῦσε σέ μερικά ἀπό τὰ καθήκοντά του, χωρίς βέβαια νά μπορῇ νά καλύψῃ τό κενό τῆς ἀπουσίας του. Ἦθελε ὁμως νά τόν ἀπελευθερώνη, γιά νά μπορῇ ἐκεῖνος ν’ ἀναπαύεται περισσότερο, ἰδίως ψυχικά. Ὑπεδίωκαν ὅλοι νά τόν ἀναπαύουν καί σωματικά, ἀλλά ἐκεῖ ὁ Γέροντας Ἀρσένιος, παρ’ ὅλη τήν ἀγαθότητα καί πραότητα του, ἀντιστεκόταν σταθερά ψευτομαλώνοντάς τους. Τούς ἔλεγε λόγου χάριν - κι ἐκεῖνοι ἔπρεπε νά δείχνουν πώς πείθονται - πώς τό στρῶμα τό γεμᾶτο ἀπό προβα-τόμαλλο πού τοῦ ἔφεραν στό κελλί του, τόν βασάνιζε, ἐνῶ τό ξυλοκρέββατό του τόν ἀνέπαυε θαυμάσια! Ὑ Ἡ πώς οἱ προβιές μέ τίς ὁποῖες τοῦ ἔφτειαξαν μία χοντροκαμωμένη καλογερική κάπα γιά τό καταχείμωνο, τόν... βάρανε πολύ!

Ὑ Εἰσι, ἐνῶ οἱ πνευματικοί του γυιοί καμώνονταν πώς τόν πίστευαν, παρακολουθοῦσαν μέ σιωπηλό θαυμασμό, ἀλλά ὅχι καί χωρίς πόνο, τήν ἀθόρυβη πάλη του μέ τίς δυσκολίες καί τούς πόνους τῶν γηρατειῶν.

Κάποια δέντρα κουφαλιασμένα ἀπ'τό χρόνο ἀποτελοῦσαν
τά φιλόξενα καταφύγια γιά τόν Ὅσιο...

Σ' αὐτή τήν πορεία πρὸς τὸ τέλος τῆς ἐπίγειας ζωῆς του, συμπορευόταν ἐσωτερικά καὶ ἀκατάπαυστα μέ τὸ Θεό του, τὴν Παναγία Μητέρα Του καὶ ὅλους τοὺς Ἁγίους, πού τοὺς ἐνοιῶθε φίλους καὶ ἀδελφούς. Εἶχε ἀκόμη ψυχικὴ αἰσθησι, ὅπως ὅλοι οἱ φτασμένοι στὴν ἀγιότητα ἄνθρωποι, τῆς παρουσίας, προστασίας καὶ συντροφικότητος τῶν ἁγίων Ἀγγέλων. Αὐτὰ ὅλα ἀποτελοῦσαν τὴ μυστικὴ δύναμη τῆς ψυχῆς του, πού τὸν βοηθοῦσε νὰ ζῇ εἰρηνικά καὶ καρτερικά, σχεδὸν χαρούμενα, μέ μιὰ χαριτωμένη εὐψυχία τὰ ἀγιασμένα γηρατεῖά του.

Μόνο σέ δύο - τρεῖς ἀπὸ τοὺς ἐναρετώτερους καὶ παλαιότερους, πού εἶχαν τὰ πρωτεῖα τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀφοσιώσεως στὸ ἱερὸ πρόσωπό του, ἄφηνε νὰ “ἰδοῦν” κάτι ἀπὸ τὸν ἀγῶνα καὶ τὸν πόνο του. Γιατί ἐκτός ἀπὸ τὸ γῆρας, οἱ πειρασμοὶ ἦσαν πιὸ ἐντονοὶ πρὸς τὸ τέλος. Ἦσαν οἱ ἰσχυροὶ πειρασμοὶ τῶν τελείων. Ἀπὸ ἀνθρώπους; Ἀπὸ τὸν πονηρό, πού φρύαττε βλέποντας νὰ τοῦ ξεφεύγῃ σταθερά πρὸς τὸν θρίαμβο τ' Οὐρανοῦ; Ἀπὸ τοὺς δυνατοὺς τοῦ τότε κόσμου; Ὁ Θεὸς γνωρίζει καὶ ὁ ἴδιος.

Ὅταν μπῆκε τὸ 1111, ἔμοιαζε μέ “κατάκαρπη ἐλαία” πού γέρνουν τὰ κλωνιά της ἀπ' τὸν πολὺ καρπὸ! Ἡ ἐτοιμασία του γιὰ τὴν αἰωνιότητα ἐγίνε ἀκόμη πιὸ ἐντονη. Συγκεντρώθηκε ἀκόμη πιὸ πολὺ στὸν ἑαυτό του, πύκνωσε τίς προσευχές καὶ ἡ ἀγάπη του γιὰ τοὺς μαθητάς του ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν κόσμον ὑπερχείλισε!

Δέ χρειαζόταν νὰ πῇ πιά πολλὰ λόγια σ' αὐτοὺς πού κατέφευγαν κοντά του. Καὶ μιὰ σύντομη συμβουλή, καὶ μιὰ παρήγορη φράση, εἶχε τόση ἀγαπητικὴ δύναμη καὶ Χάρι, πού ἀγγιζε ἀμέσως τίς ψυχές καὶ τίς ἐνίσχυε.

Ὁ Χειμῶνας τοῦ 1111 ὑπῆρξε δύσκολος γιὰ τὸ Γέροντα τῆς

Βαρνάκοβας. Πάλευκος μέσα στά άγιασμένα γηρατειά του, άέρινος καί έξαϋλωμένος πλέον, μιά πού “κατηνάλωσε” τό σωμα του μέσα στό αϋλο πῦρ τῆς Θείας αγάπης πού τόν κατέφλεγε μιά ζωή όλόκληρη, έδινε τήν τελική μάχη τῆς υπομονῆς καί τῆς καρτερίας. Τό δυσκολώτερο αλλά ούσιωδέστερο ανθρώπινο επίτευγμα. Τότε πλέον έβλεπε συχνά τόν Οὐρανό νά τοῦ ανοίγη θύρα όλόφωτη καί νά τόν προσκαλῇ.

Τό θρόϊσμα τοῦ δάσους τῆς Βαρνάκοβας, δέν έφθανε πιά στ' αὐτιά του. Τώρα στήν ἀκοή του έφθαναν οἱ παναρμόνιοι ὕμνοι τῶν Ἀγγέλων καί τῶν σεσωσμένων ἀπό τά οὐράνια σκηνώματα τοῦ Κυρίου.

Οἱ Μοναχοί του, αλλά καί οἱ εὐσεβεῖς κάτοικοι τῆς περιοχῆς, δέν έφευγαν ἀπό κοντά ἀπ' τ' άγιασμένο κλινάρι του. Προσπαθοῦσαν νά χορτάσουν τήν παρουσία του, γιατί τό έβλεπαν καί τό ένοιωθαν πώς πλησίαζε ὁ καιρός πού θά τοὺς έφευγε. Ὁ πατέρας, ὁ Δάσκαλος, ὁ παρηγορητής, ὁ μεσίτης πρὸς τόν Θεό μέ τήν παρρησία πού διέθετε.

Ὁ Ἅγιος μέ πρόσωπο φωτεινό καί ἰλαρό, συγκεντρώνοντας τίς τελευταῖες δυνάμεις του, τοὺς μιλοῦσε γιά τίς ὁμορφιές καί τή χαρά τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ μέ τέτοιο τρόπο, πού έδειχνε πώς τήν προγεύταν.

Τελικά έφθασε ἡ μεγάλη ἡμέρα γιά τόν ἅγιο Γέροντα τῆς Βαρνάκοβας....

Μέ τήν προσευχή στά χεῖλη μέσα σ' ἓνα ἀποκορύφωμα ταπεινοφροσύνης, ζητώντας συγχώρεση ἀπό ὅλους καί δίνοντας εὐχές σέ ὅλους, μέσα σέ μιά καί μόνη εὐλογημένη στιγμή, πέρασε ἡ θεωμένη ψυχή του στήν αἰωνιότητα, συνοδευομένη - ὅπως ὅλες οἱ ἅγιες ψυχές - ἀπό ἁγίους καί φαιδρούς Ἀγγέλους.

Τά οὐράνια ἄνοιξαν καί φωτεινός, αϋλος δρόμος πρὸς

ἀνατολάς, συνέδεσε τά ἐπίγεια σκηνώματα τοῦ Κυρίου μέ τά Οὐράνια. Αὐτόν τόν δρόμο πέρασε πετώντας ἡ ἀγία ψυχούλα τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου τοῦ Βαρνακοβίτου, ὅπως συμβαίνει καί σέ ὅλους τούς δικαίους.

Πολλοί Ἅγιοι ἄνθρωποι πού ἔτυχαν αὐτῆς τῆς ἀποκαλύψεως, πιστοποιοῦν τό γεγονός πώς ὁ θάνατος τῶν Ἀγίων τοῦ Θεοῦ εἶναι ἓνας Οὐράνιος θρίαμβος.

Ἡ Βαρνάκοβα τό 1111 ἔστειλε στή χαρά τοῦ Οὐρανοῦ τόν πρῶτο Ἅγιό της!

Μέσα σέ μιὰ ἀτμόσφαιρα χαρμολύπης, ὅπου ὁ φυσικός ἀνθρώπινος πόνος τοῦ ἀποχωρισμοῦ - ἔστω καί προσκαίρου - ἀναμειγνυόταν μέ ἀναστάσιμη χαρά, ἔγινε ὁ ἐνταφιασμός τοῦ Ἀγίου μέσα στο Μοναστήρι του. Εἶτε στό πίσω μέρος τοῦ Ἱεροῦ, εἶτε κάτω ἀπό τήν Ἐκκλησία τῆς Θεομήτορος. Ποῦ ἀκριβῶς ἦταν ὁ τάφος του, δέν εἶναι γνωστόν. Πάντως δέν εἶναι δυνατόν νά μήν ἐνταφιάστηκε ὁ Ἰδρυτής τῆς Μονῆς μέ τήν ἀγία ζωή σέ τιμητική θέση.* Καί τιμητική θέση πάντα ἦταν ἢ πίσω ἀπό τό Ἱερό τῆς Ἐκκλησίας, ἢ κάτω ἀπ' αὐτήν.

Ἡ καταξίωσή του ὡς Ἀγίου στή συνείδηση τῶν Πιστῶν καί γενικότερα τῆς Ἐκκλησίας φάνηκε γρήγορα, ἄν καί προὔπηρχε, ἐνῶ ἀκόμη ζοῦσε.

Στό ἔγγραφο τῆς Μονῆς τοῦ 1212 παρατηροῦμε ὅτι πρίν ἀκόμη περάσει ἓνας αἰῶνας ἀπό τήν Κοίμησή του, σέ μετόχι τῆς Μονῆς κοντά στή θάλασσα εἶχε ἀνεγερθεῖ Ναός πρός τιμήν του.

Ἡ σπηλιά του μετετράπη ἀπό τούς μοναχοὺς σέ παρεκκλήσι, ἀμέσως μετά τήν κοίμησή του. Ἐκεῖ, Μοναχοί καί λαϊκοί ἀναβαν τό κεράκι τους καί προσεύχονταν ζητώντας τήν εὐλογία του καί

* Ὁ ἱστορικός Π. Καλονάρος ὑποστηρίζει ὅτι κάτω ἀπό τό Καθολικό ὑπάρχει τό ὀστεοφυλάκιο τῶν Πατέρων τῆς Μονῆς.

με ἔχον τὸν λόγγιον, καὶ ἀφιερώθη εἰς
 τὸ αὐτὸ μοναστήριον ὡς τὸ τοῦ ὁσέ-
 βειάτου. Ἐμμανουὴλ τοῦ πατρι-
 ρογεννήτου. Ἐχὼν δὲ καὶ μετοχι-
 ον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ λόγγου, πλησι-
 ον τῆς θαλάσσης τὸν ναὸν τοῦ α-
 γίου Ἀρσενῆ. τὸ δὲ νεοκαστρον ο-
 ποῦ εἶναι εἰς τὸ ἄκρον τοῦ λόγγου,
 ἀφιερώθη ὡς τὸ Ἰωάννου βασιλε-
 ως τοῦ μτ. Ἀθανασίου ἡγουμένου

τοῦ ναοῦ καὶ τῶν ἐκείνου
 δεῦν πλησίον τῆς ναυπακτοῦ με-
 τόχιον, εἰς τὴν πύραν τῆς ὑπέρω-
 διν τῆς ναυπακτοῦ, καὶ ἐλαϊαίς ῥι-
 ζαῖς ἐξακαθαιρῶν ἐβδομύτα εἰς
 τὸ ξηροπήγαδον, καὶ ἐλαϊοζύβιον
 καὶ ἔπερον, μύλον, καὶ χρυσόβουλα
 βασιλικὰ βέδρυα. καὶ ἄλλο με-
 τόχιον πλησίον τῆς θαλάσσης ὡς
 τῆς, τὸ ὄνομα δομένον ῥεῖς Ὀκλη

Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ παλαιὸ ἔγγραφο τῆς Μονῆς.
 (1212 μ.Χ.)

τίς μεσιτεῖες του, ὅπως γίνεται καί μέχρι σήμερα.

Τό βουνό πού ἀσκήτεψε, πῆρε τ' ὄνομά του· Ἀκόμη μία περιοχή ἐπάνω ἀπ' τό χωριό “Δροσᾶτο” ὀνομάζεται “τοῦ Ἀρσένη”. Μία ἄλλη τοποθεσία τῆς Καρυᾶς, ὅπου ὑπάρχουν κοντά σ' ἓναν βράχο καί ἱχνη κάποιου κτίσματος, ἔχει τήν ὀνομασία “τό Ἀρσενάκι”. Ἡ παράδοση ἀναφέρει ὅτι κάπου ἐκεῖ εἶχε κτίσει ὁ Ἅγιος τό πρῶτο του ἀσκητικό κελλάκι, ἀλλά ἐπειδὴ ἦταν κοντά σέ κατοικημένες περιοχές καί τόν ἐνοχλοῦσαν μέ ἐπισκέψεις, γιατί ἦταν πέρασμα, ἀνέβηκε στή σπηλιά τοῦ βουνοῦ.

Μεγάλη τιμή γιά μία Μονή καί γενικώτερα γιά ἓναν τόπο νά βγάλλῃ ἓναν Ἅγιο, ἓναν γνήσιο φίλο τοῦ Χριστοῦ! Τιμή ἀλλά καί εὐθύνη, διότι τό Φῶς τοῦ Χριστοῦ ἔλαμψε ἰδιαίτερα ἐκεῖ καί φώτισε τό δρόμο τῆς σωτηρίας. Ἡ ἰδιαίτερη εὐλογία εἶναι δεδομένη· δέ μένει παρά ἡ ἀνταπόκριση. Δέ μένει παρά ἡ μίμηση τοῦ Ἀγίου καί τῆς ωραίας ζωῆς του, ἡ ὁποία δέν ἦταν τίποτε ἄλλο παρά μία ἡρωϊκή ἰσόβια προσπάθεια εὐαρεστήσεως τοῦ Παναγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ διά τῆς ἐργασίας τῶν ἁγίων ἐντολῶν Του.

* * *

Πέρασαν σχεδόν ἐννέα αἰῶνες ἀπό τότε πού “κοιμήθηκε” ὁ Ὅσιος, κι ὁμως ἡ μνήμη του καί ἡ δόξα του εἶναι ἀναλλοίωτη ἀπ' τό χρόνο, γιατί εἶναι δόξα πού τή χάρισε ὁ Θεός.*

Ὁ ἅγιος Ἀρσένιος καί μετά τήν ὀσιακή κοίμησή του, πολλές φορές θαυματοῦργησε, φανερώνοντας τή Χάρι πού ἔχει πάρει ἀπό τόν Κύριο καί τήν παρρησία πού ἔχει ἐνώπιόν Του.

Ἐντυπωσιακή εἶναι ἡ θαυματουργικὴ νεκρανάσταση πού

*Ὁ Ὅσιος λόγιος Μοναχὸς Νικόδημος Καβάσιλας ὁ Βαρνακοβίτης, ἔγραψε περί τό 1600 τό βίο καί τήν ἀκολουθία του, ἀλλά δυστυχῶς ἐχάθησαν στήν πορεία τοῦ χρόνου.

έχει κάνει στόν κ. Γεώργιο Θεοχαρόπουλο, ό όποίος τό διηγείται ό ίδιος, όπως τό άκουγε από τή μητέρα του.

Όταν ήταν σέ ήλικία έναμису έτους, πρίν τόν πόλεμο τοῦ 1940, στίς Καρυές, στό χωριουδάκι τοῦ Όσίου, όπου έμενε μέ τήν οικόγενειά του, συνέβη τό έξής: ώς γνωστόν εκείνα τά χρόνια ή ζωή ήταν πολύ δύσκολη, ειδικά στά χωριά. Τά περισσότερα ήσαν χωρίς δρόμους, χωρίς φώς, χωρίς γιατρό γιά τήν ώρα τής ανάγκης. Έκει λοιπόν, στό χωριουδάκι τών Καρυών άρρώστησε ό μικρός Γεώργιος τόσο πολύ πού πέθανε στά χέρια τής μάνας του! Όλομόναχη εκείνη, χωρίς καμμία ανθρώπινη βοήθεια, άφησε χάμω τό νεκρό παιδί πού δέν ανέπνεε πλέον καί στρέφοντας τά μάτια της πρós τήν Έκκλησίτσα τοῦ άγίου Άρσενίου, προσευχήθηκε μέ δάκρυα στά μάτια λέγοντας:

-Άγιε Άρσένιε, δέν έχω κανέναν άνθρωπο νά μέ βοηθήση. Είμαι μόνη μου, βοήθησέ με, σῶσε τό παιδί μου!

Άμέσως, τήν ίδια στιγμή, τό παιδί σηκώθηκε καί περπάτησε!

Ταχύς αντιλήπτωρ ό εύσπλαγχνικός όσιος!

-Η μητέρα μου μιλούσε συνέχεια γι' αυτό τό μεγάλο θαῦμα τοῦ Άγίου, τονίζει συγκινημένος ό συνταξιούχος πλέον κ. Γεώργιος Θεοχαρόπουλος.

* * *

Ένα ιδιαίτερα συγκινητικό θαῦμα είναι ή ανάβλεψις τυφλοῦ, όταν έβαλε άγίασμα από τή σπηλιά τοῦ Όσίου στά τυφλά μάτια του.

Πρόκειται γιά τόν κ. Ίωάννη Άνδρεόπουλο, πού μέ πολλή συγκίνηση κι εύγνωμοσύνη, όμολογεϊ τό θαῦμα τοῦ Άγίου.

* * *

Τό ἄλλο θαῦμα τῷ χει διηγηθεῖ ὁ Βοσκός τῆς περιοχῆς, ὁ ὁποῖος εἶπε πῶς ὁ Ἅγιος τόν ἔσωσε ἀπό βέβαιο θάνατο, ἐμποδίζοντάς τον νά χρησιμοποιοῖ τὸ κυνηγετικό του ὄπλο μέσα στό ὁποῖο χωρίς νά τὸ θυμᾶται, εἶχε ἀφήσει πανιά ὅταν τὸ καθάριζε. Ἄν τὸ χρησιμοποιοῦσε πρὶν ν' ἀντιληφθῇ τὸ γεγονός, θά ἔσκαζε τὸ ὄπλο μπροστά στό πρόσωπό του!

* * *

Ἕνα ἐπαναλαμβανόμενο, τέλος, θαῦμα κάθε χρόνο στήν ἐορτή του (8 Μαΐου) εἶναι τὸ ἑξῆς: Κατά τή διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας, ἡ ὁποία τελεῖται μέσα στό σπήλαιο, στό ἄκρον τῆς Ἀγίας Τραπεζῆς ἀπό τὸ βράχο στάζει ἱαματικό ἀγίασμα. Μόλις τελειώσῃ ἡ Θεία Λειτουργία, σταματᾷ καί ἡ ροή. Αὐτό ἔχει γίνει ἀντιληπτό ἀπ' ὅλους τοὺς Προσκυνητές καί ἰδιαίτερα ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς.

Αὐτά ἐνδεικτικά, γιατί δέν ἐξαντλεῖται ποτέ μέ διηγήσεις ἡ δράσις ἑνός καταξιωμένου Ἀγίου τοῦ Θεοῦ.

Οἱ Ἅγιοι συνεχῶς “ἐργάζονται” μέ τή Χάρι πού τοὺς ἔχει δοθεῖ ἀπὸ τὸ Σωτῆρα Χριστό καί προστατεύουν, προφθάνουν νά μὴ γίνῃ τὸ κακό, σκεπάζουν, ἐμπνέουν, ἐνώνουν καί εἰρηνεύουν τ' ἀγαπημένα τους “τέκνα” πού τιμοῦν, σέβονται καί εὐλαβοῦνται τόν Κύριο καί τοὺς ἀγίους Του.

Ὁ Ἅγιος Ἀρσένιος πάντα ποθοῦσε νά “χάνεται” μέσα στό ὑπερκόσμιο κι ἄκτιστο Φῶς τῆς δόξας τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Θεομήτορος. Ἔτσι καί σάν καταξιωμένος Ἅγιος εἶναι τοποθετημένος καί συνδεδεμένος ἄρρηκτα μέ τή δόξα τῆς Οὐράνιας Δέσποινας τῆς Βαρνάκοβας. Τῇ δόξᾳ τῆς ἀγιωσύνης του τὴν ἔκανε ὁ Μύστης τῆς Θείας Ἀγάπης ἀστέρι γλυκόφεγγο στό ἀθάνατο στέμμα Της.

Εἶθε οἱ Μητρικὲς πρεσβεῖες τῆς Θεοτόκου καὶ οἱ
όσιακές τοῦ Ἁγίου μας, ν' ἀνοίξουν τὴ θύρα τοῦ Θεοῦ ἐλέους
καὶ γιὰ ἐμᾶς. Ἀμήν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Καλονάρος Πέτρος “Ἡ Ἱερά Μονή τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἡ ἐπιλεγομένη Βαρνάκοβα” (Ἀμφισσα, 1957).
2. Ὀρλάνδος Ἀναστάσιος, “Ἡ Μονή Βαρνάκοβας (Ἱστορία - Μνημεῖα)” Ἐκδοσις 1922
3. Σάθας Κ. “Νεοελληνική (1868) Περί Νικοδήμου Καβάσιλα καί σχολείου Βαρνάκοβας”.
4. Νικολάου Α. Βέη “Ἐκκλησιαστική κοινότης τῆς Παναγίας τῆς Ναυπακτιωτίσης”.
5. Βασιλείου Κατσαροῦ “Ἐνα χρονικό τῆς Μονῆς Βαρνάκοβας”.
6. Ἰωάννη Βαρδακουλᾶ “Τό Μοναστήρι τοῦ Ἀγιάννη - Βομβοκοῦς, Ναυπακτίας”.
7. Μίνας - Γαλάνη - Κρίκου “Θήβα 10^{ος} - 14^{ος} αἰῶνας”.
8. Ἡθική καί Ὀρησκευτική Ἐγκυκλοπαίδεια.
9. Μεγάλη Ἑλληνική Ἐγκυκλοπαίδεια Π. Δρανδάκη.
10. “Ἡ Ἱ. Μονή Παναγίας Βαρνάκοβας” (Ἐκδοσις Ἱ. Μονῆς, 1997)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
♦ Μεγαλυνάριο τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου.....	3
♦ Στόν Ἅγιο Ἀρσένιο τόν Βαρνακοβίτη.....	5
♦ Πρόλογος.....	7
♦ Εἰσαγωγή.....	9
♦ Κεφάλαιο Α. Τό ξεκίνημα.....	14
♦ Κεφάλαιο Β. Ὁ Βιγλάτορας τοῦ Θεοῦ.....	23
♦ Κεφάλαιο Γ. Καρποί Χάριτος.....	33
♦ Κεφάλαιο Δ. Προσανατολισμοί.....	43
♦ Κεφάλαιο Ε. Ἱερή δημιουργία.....	52
♦ Κεφάλαιο Στ. Τό πρῶτο Κοινόβιο.....	61
♦ Κεφάλαιο Ζ. Μεσουράνημα.....	67
♦ Κεφάλαιο Η. Πρός τήν αἰωνιότητα.....	79
♦ Βιβλιογραφία.....	92

ΤΕΛΟΣ
ΚΑΙ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΡΙΑΔΙΚΟΝ ΘΕΟΝ
ΔΟΞΑ ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΚΥΝΗΣΙΣ
ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΑΣ
ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ
ΑΜΗΝ.

ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΥΛΗΣ
ΗΦΑΙΣΤΟΥ 13 ΠΑΤΡΑ
ΤΗΛ.: 273.093

